

LIBRARY OF CONGRESS
6
MAR 26 1981
WEST COPY
EXLIB DIVISION

44-6
97-92808

روزن

1955/1/22

اطلاع افکنید

19

Ketabton.com

بیرک کارمل قبل از عزیمت جانب مسکو با حرکت دادن دست به احساسات آنهمه از حاضرین جواب میگویند که برای وداع به میدان هوایی بین المللی کابل حاضر شده بودند .

اختصاص و قایق مهمه

بیرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان ، رئیس شورای انقلابی و صدراعظم بعد از ظهر ۲۷ دلو نمایندگان مردم شریف ولایات بغلان و بدخشان رادر قصر گلخانه متر شورای انقلابی به حضور پذیرفته با آنها صحبت نمودند .

...

بیرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان ، رئیس شورای انقلابی و صدراعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان بنا بدعوت کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی در راس یک هیات حزبی جهت اشتراک در بیست و ششمین کنگره حزب کمونیست اتحاد شوروی بتاريخ ۲۹ دلو عازم مسکو گردیدند .

دکتور صالح محمد زیری و نور احمد نور منشی های کمیته مرکزی ، اعضای بیروی سیاسی و هیات رئیس شورای انقلابی بحیث اعضای هیات درین سفر با بیرک کارمل همراه می باشند .

د افغانستان د خلک د دموکراتیک گوند مرکزی کمیته عمومی منشی دانقلابی شورا رئیس او صدراعظم بیرک کارمل اوله دوی سره ملگری هیات ته د مسکو هوایی پروتته د رسیدلو په وخت کی د شوروی اتحاد د گوندی او دولتی مقاماتو له خوا حرکتی وویل شو .

مرکزی کمیته عمومی منشی د افغانستان ددموکراتیک جمهوریت د انقلابی شورا رئیس اوسدرا عظم بېرک کارمل او د دوی ورسره هیات چی د شوروی اتحاد د کمونست گوند په شپږ ویشتمه کنگره کی د گډون لپاره په مسکو کی دی دحوت په ۳ نیټه په هغه ښار کی دلتین مرکزی موزیم وگوت .

•••

د افغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیته عمومی منشی د افغانستان ددموکراتیک جمهوریت د انقلابی شورا رئیس اوسدرا عظم بېرک کارمل دحوت په ۳ نیټه له غرمی وروسته په داسی حال کی چی د شوروی ازبکستان د کمونست گوند د سیاسی بیرو علی البدل غړی او لومړی سکرتر رشیدوف ورسره وودلتین په آرامگاه باندي دگلوگیدی کینوده .

•••

د شوروی اتحاد د کمونست گوند په شپږ ویشتمه کنگره کی د کمونست گوند مرکزی کمیته عمومی منشی او د شوروی اتحاد د عالی شورا درئیس هیات دصدر لیونید بریزنف ریوټ او پیشهادونه او دخبرو او دیتانت له لاری دنړیوالی سولی د ساتنی له پاره د هغه ټینگار دنړی د سیاسی پراخو ټولنوله خوا وستایل شو او ملاتړ یی وشو .

•••

دافغانستان دخلک دموکراتیک گوند مرکزی کمیته د سیاسی بیرو غړی د گوند د مرکزی کمیته دکنترول اوخارنی دڅانگی رئیس او د انقلابی شورای غړی دستگیر پنجشیری ددلولی په ۲۸ نیټه دخپل کار په دفتر کی دافغانستان دخلکو د جمهوریت له لوی سفیر او فوق العاده استازی بونت ساگین شاگ د ارسورن سره د پیژند کلو کتنه وکړه .

•••

دشوروی سوسیالیستی جمهوریتو نو د اتحاد دارد و دجوړولو د دری شپتمی کالیزی له امله ددلولی په ۲۸ نیټه له غرمی وروسته دافغانستان ددموکراتیک جمهوریت د ملی دفاع د وزارت دسر تیرو او منسوبینو له خوا د هغه وزارت دکنفرانسو نو په تالار کی دژنده غونډه وشوه .

•••

دکور جوړولو د فابریکی د اکسیجن د تولید دستگاه د فواید عامی د وزیر انجنیر نظر محمد له خوا ددلولی په ۲۸ نیټه له غرمی نه وروسته په یوه غونډه کی په هغه فابریکه کی دپنې په بریکولو سره په کار واچول شوه .

بېرک کارمل دسیاسی او علمی پوهی په خپرونه او دافغانستان ددموکراتیک جمهوریت اوشوروی اتحاد ترمنځ ددوستانه اړیکو په بیاوړتیا کی دخپلی برخی اخستنی په ویاړ دشوروی اتحاد سیاسی او علمی پوهی دخپرولو دټولنی لپاره دمدال «اویلوف» ترلاسه کړ . عکس بېرک کارمل ته ددغه مدال دورکولو دمراسمو یو گوښه چی دشوروی اتحاد د پوه باسوف له خوا ورکول کیری ښی .

دافغانستان د خلک دموکراتیک گوند مرکزی کمیته عمومی منشی دافغانستان ددموکراتیک جمهوریت د انقلابی شورا رئیس او اوسدرا عظم بېرک کارمل چی د شوروی اتحاد د کمونست گوند د مرکزی کمیته په بلنه په مسکو کی دهغه گوند په شپږ ویشتمه کنگره کی گډون لری دحوت په ۷ نیټه دبروگرام له مخی بدی کنگره کی خپله وینا و اوروله .

•••

د افغانستان د خلک دموکراتیک گوند د

په گزارش ناس پلینوم راپور کمیته مرکزی حزب کمونست اتحاد شوروی را در مورد وظایف فوری سیاست خارجی و داخلی آن حزب که قرار است در بیست و ششمین کنگره حزب کمونست اتحاد شوروی ارائه گردد تحت مطالعه قرار داد .

همچنان راپوری پیرامون مسایل مذکور از طرف لیونید بریزنف منشی عمومی کمیته مرکزی حزب کمونست صدر هیات رئیس شورای عالی اتحاد شوروی به پلینوم کمیته مرکزی حزب قرائت گردید .

•••

د افغانستان د خلک دموکراتیک گوند د مرکزی کمیته عمومی منشی د افغانستان ددموکراتیک جمهوریت د انقلابی شورا رئیس او اوسدرا عظم بېرک کارمل او ورسره هیات یسی دچهار شنبی په ورځ په سیمه ییز وخت له غرمی وروسته په څلور نیموجو دمخصوصی الوتکی په وسیله د مسکو هوایی دگرتسه ورسیدل .

•••

پلینوم کمیته مرکزی حزب کمونست اتحاد شوروی د چارحوت در مسکو دا برگریدید .

دافغانستان دخلک ددموکراتیک گوند مرکزی کمیته عمومی منشی، دافغانستان ددموکراتیک جمهوریت د انقلابی شورا رئیس او اوسدرا عظم بېرک کارمل کله چی په مسکو کی په یوه مطبوعاتی مرکه کی دورځپاڼه لیکونکو پوښتنوته ځواب ورکوی .

درین شماره

مستحکم و مترقی باددوستی افغان و شوروی

...

انقلاب کبیراکتوبر بزرگترین دست آورد

ح . ک . ا . ش .

...

ارزشها و مایه های دوستی افغان و شوروی

...

سوابق و سالهای دشوار مبارزه

...

نگرشی بر معماری آثار آسیای میانه

...

چه کسانی در پی بهره برداری از وضع

نابسامان ...

...

کندوها و زنبورها

...

حماسه ای آرش کهانگیر

...

دمیاقبرالله جلال آبادی به باب

...

شرح پشتی اول و چارم :

چند صحنه از فلم های فستیوال اتحاد -

شوروی که در کابل نمایش داده شد

«... این معاهده که اساسات پایدار چنین روابط را بنیان گذاشته است نه تنها در امر برسمیت شناختن افغانستان آزاد و مستقل در عرصه بین المللی تأثیر عظیمی را بجا گذاشت بلکه در راه رشد مستقل بعدی کشور ما و کمک در جهت جلوگیری و طردن دسایس امپریالیزم، استعمار و ارتجاع بین المللی نقش بزرگی را ایفاء نموده است»
از پیام ببرک کارمل بمناسبت شصتمین سالگرد معاهده دوستی بین افغانستان و اتحاد شوروی

شنبه ۹ حوت ۱۳۵۹ ، ۲۸ فبروری ۱۹۸۱

دافغان - شوروی شپيته گلنده دوستی

۱۹۸۱ کال د فبروری ۲۸ نیته چی د ۱۳۵۹ کال د حوت د میاشتی له نهمی نیته سره متصادف ده د لر غونی او تاریخی افغانستان او دشوروی اتحاد د خلکو د ژوندانه په نیته لیک کی یوه ارزښتناکه ورځ ده .

د نن نه شپيته کاله پخواپه همدغه نیته دافغانستان او شوروی اتحاد ترمنځ د دوستی تړون لاسلیک شو . هغه وخت چی دافغانستان میرنیو

خلکو ددریم ځل له پاره د نړی له ستر استعماری زور گیر او تیری کوونکی طاقت سره چی ددوی په خپله اصطلاح د ستړی بریتا نیسی په مستعمراتو کی لمر نه بریواته

دافغانستان د رقی غوښتونکی باچا امیرامان الله خان په مشری دجنګ او جګړی منګولی و رکړلی په ۱۹۱۹ کال کی یی داستعمار دغه تور د یو په گونه وکړ او د هغی سختی افغانی ضربی له امله چی په خپل تندی یی خوړلی وه د خپل سر امان په دی

کی ولید چی افغانستان دهغه اصیلو بچیانوته بریردی او په خپله یوسر او دوه غوږه تری ووځی او د

افغانستان خلک د خپلی سر بنندنی، توری او میرانی په نتیجه کی دخپل

هیواد پوره آزادی او خپلواکی اعلان کړی . ز مونږ سترگا و نهی هیواد شوروی اتحاد لومړنی هیواد و چی دافغانستان خپلواکی یی په رسمیت وپيژندله او دغه راز کله چی په تزاری رو سیه کی داکتوبر د ستر

سوسیالیستی انقلاب په نتیجه کی د ولادیمیر ایلیچ لنین د خلا قسی لارښوونی په نتیجه کی کارگری دولت منځ ته راغی افغانستان لومړی هیواد و چی دغه کارگری رژیم یی په رسمیت و پیژاند او په داسی حال کی چی دکارگرانو ددغه ژوند جوړوونکی انقلاب پر ضد له هر ی خوا پر غل کیده او دغه نوی دولت یی له اقتصادی بندیزونو سره مخامخ کړی و افغانستان د خپل توان او

قدرت په اندازه دد وستی لاس وراورد کړ او په دغه توګه یی خپله انسانی و جیبه تر سره کړه .

ددغی دو سستی اودښه گاونډی توب له ښواړیکو څخه شپيته کاله تیریری په دغو شپیتو کلو نو کی بر سیره پردی چی دافغان - شوروی په

دغی بی غرضه دو سستی باندی دپیږ یو په بیلو بیلو پوړیو کی کوم ناوړه گردنه دی پر یوتی بلکه د وختونو له هر راز آزمایښت څخه بریالی را وتلی ده او ددواړو هیوادوپه گټه یی پله زیاته درنده شویده .

په تیره بیا د لومړی او دمو کراتیک انقلاب په بر یالیتوب سره چی د افغانستان د خلک د مو کراتیک گوند

(دهیواد دکارگری طبقی او نورو زیار ایستو نکومخکښ) په غوره

لارښوونه بر یالی شو د غی دوستی دورور ولی په لور غزونی و کړی او هغه وخت یی چی دامریکا د نړی خوړونکی امپریالیزم معلوم الحاله ایجت نا امین حفیظ الله او دده جنایتکار بانډ گوندی او د ولتی

قدرت غضب کړ د لومړی او دمو کراتیک انقلاب دنوی او بشپړ تیانی پراو په پیل کیدلو کی خپله ورور و لسی په پوره مینه ثابت کړه او ز مونږ دهیواد خپلواکی ، دخاوری تمامیت اوملی حاکمیت له خطر نه بچ پاتی شو او په دغه و سیمه په هغو زخمی زړونو باندی پتی کینښودل شوی چی دعلم او پوهی او د وطن د زیار کښ انسان ددغه ستر دشمن اودده دجنایتکار او وژنکی بانډ له خوا

زخمی شوی و او ز مونږ په ټول هیواد کی داسی کورنی نه لیدل کیده چی (دسی . آی . ای) دستری

شیطانی دستگاه ددغه لوی جاسوس له ظلم او استبداد څخه صدمه نه ورسیدلی . خودافغان - شوروی د

بی غرضه دو سستی اودافغانستان دخلک د مو کراتیک گوند) د هیواد دکارگری طبقی او نورو زیار ایستو نکومخکښ) په غوره لارښوونه بر یالی شو د غی دوستی دورور ولی په لور غزونی و کړی او هغه وخت یی چی دامریکا د نړی خوړونکی امپریالیزم معلوم الحاله ایجت نا امین حفیظ الله او دده جنایتکار بانډ گوندی او د ولتی

نو ځکه دافغانستان ټول خلک دغی دو سستی ته چی شپيته کلنه تاریخی سابقه لری دقدر په ستر گه گوری او هغه څوک چی و غواړی

په دغی بی شانه دو سستی کی خلل پیدا کاندی ، دخپلو دشمنانو په حیث پیژنی او دخپلی وینی تروروستی څاڅکی پوری ورسره

جنگیږی .

بهار

مستحکم و مترقی باد دوستی افغان-شوروی

آوانیکه امیر امان الله خان امیر دموکرات و وطن پرست افغانستان به اراده با القوه مردم آزاده افغانستان در ماه مارچ ۱۹۱۹ آزادی و استقلال افغانستان را از قید استعمار بزرگ و قتل یعنی امپریالیسم انکلیس اعلان کرد، تنها صدای حاکمی که از پشتیبانی بگوش رسید صدای دولت جوان و تازه تشکیل شده شوراه بود. هکذا آوانیکه مردم دلی افغانستان تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان زنجیرهای نظام فریودانی وروپالیستی را از هم گسستند و با پیروزی رسانیدن انقلاب شکوهمند شور به باداری و ظلم فیودالیسم و سلطنت خاتمه دادند باز هم همان صدای آشنا از همان دوست صدیق و دیرین مردم ما یعنی مردم اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بلند شد و این پیروزی مردم ما را تهنیت گفت و ابراز همبستگی و پشتیبانی نمود. آوانیکه بنا بر توطئه امپریالیسم و ارتجاع منطقه در وجود حفیظ الله امین جاسوس تمامیت ارضی و موجودیت کشور ما به مخاطره افتاد باز هم دوست دیرینه و آزموده شده ما بحکم دوستی خلس ناپذیر و بنا به درخواست حکومت قانونی و مردم افغانستان و مطابق بحکم ماده چارم معاهده دوستی و حسن همجواری و همکاری دو کشور منعقد بتاريخ پنجم دسمبر ۱۹۷۸ به کمک ما شتافت و از حدود دلخراش ناشی از توطئه مذکور

جلو گیری نمود. ولی از همان روز های اول ایجاد دوستی و تفاهم بین کشور های ما یعنی از سال ۱۹۱۹ به بعد همیشه نیروهای ارتجاعی و امپریالیستی علیه این دوستی بوده و آنرا خلاف منافع آژندانه شان می دانند. در حالیکه مردم صلح دوست جهان منجمله مردم شریف افغانستان بخوبی میدانند که دوستی تزلزل ناپذیر افغانستان با اتحاد شوروی نه تنها با منافع مردمان هر دو کشور منطبق است بلکه مستحکم کننده صلح و امنیت درین منطقه جهان می باشد. اینک به پیشواز از شخصتمین سالگرد او لیسین معاهده دوستی افغان - شوروی (۹ حوت ۱۲۹۹ مطابق ۲۸ فیورری ۱۹۲۱) نگاه می کنیم به معاهده دوستی و حسن همجواری و همکاری بین جمهوری دموکراتیک افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی منعقد بتاريخ پنجم دسمبر ۱۴ قوس ۱۹۷۸، ۱۳۵۷ می اندازیم تا باشد که با بررسی این معاهده حقایق و چگونگی ما عیت روابط کشور ما با همسایه بزرگ شمالی ما روشن تر شود و یکبار دیگر بر همه تبلیغات دروغین دشمنان ما که بی گمان دشمنان صلح و امنیت جهانی نیز هستند بر ملا گردد.

در مقدمه این معاهده وفا داری طرفین به پایه های دوستی دو کشور که در معاهدات سال های ۱۹۲۱ و ۱۹۳۱ درج میباشد، ابراز شده است همچنان طرفین به تحکیم هر چه

بیشتر دوستی و حسن همجواری و همکاری بین یکدیگر ابراز آرزو - مندی نموده و توسعه همکاری و همبستگی همه جانبه را بین تمام نیرو هائیکه در راه صلح، استقلال ملی، دموکراسی و ترقی اجتماعی در سراسر جهان مبارزه می نمایند، خواهان شده اند. هکذا در مقدمه معاهده مذکور موکدا آرزو مند ی هر دو طرف برای تحکیم همکاری های امربخش و مفید در آسیا و جهان تصریح گردیده و متذکر شده اند که این معاهده با در نظر داشت و وفاداری به منشور ملل متحد، هدف و اصول آن بین افغانستان و اتحاد شوروی انعقاد یافته است.

در نخستین ماده معاهده به صراحت بیان شده است که هر دو طرف رسماً اعلام می دارند که خواهان تحکیم و تعمیق دوستی بین کشور های شان بر اساس همکاری متقابل و تساوی حقوق و عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر می باشند و بحق حاکمیت ملی یکدیگر احترام می گذارند.

در ماده دوم معاهده مذکور هر دو طرف ابراز آمادگی نموده اند تا در ساحات مختلف از قبیل همکاری مفید اقتصادی، علمی و تخنیکی بین شان مساعی بخرج دهند و هکذا هر دو طرف به توسعه تجارت بین شان بر اساس اصول برابری و نفع متقابل نیت شان را ابراز نموده اند همکاری در ساحه صنایع، زراعت، ترانسپورت، مخابرات و بهره برداری از منابع طبیعی و انکشاف صنایع و تولید انرژی نیز در ماده دوم معاهده درج است و طرفین گسترش هر چه بیشتر همکاری را درین ساحات ابراز نموده اند.

در ماده سوم معاهده افغان - شوروی انکشاف همکاری و تعاضلی تجربه ها بین طرفین در ساحات علم و فرهنگ، هنر، ادبیات، آموزش و پرورش صحت عامه، مطبوعات، رادیو تلوویزیون سینما، توریسم، ورزش و ساحات دیگر پیش بینی شده و طرفین

خواهان گسترش این همکاری ها گردیده اند. هر دو طرف متعهد شده اند تا بمنظور آشناسدن گسترده تر و عمیق تر مردمان هر دو کشور با زندگی، کار و تخریبات و دست آورد های یکدیگر، بین ارگان های دولتی، سازمان های عامه و موسسات کلتوری و علمی همکاری وسیع و همه جانبه نمایند.

در ماده چارم معاهده مذکور با ذکر صریح این مطلب که اصول منشور ملل متحد در نظر دارند، و به تاسی از سوابق عمیق دوستی تاریخی بین مردمان دو کشور و موجودیت حسن همجواری و همسایگی نیک جهت تامین امنیت، تمامیت ارضی و استقلال دو کشور با هم مشوره های لازم خواهند نمود و برای تامین این آرزوی شریفانه باز هم مفاهم نموده و تدابیر لازم اتخاذ خواهند کرد. هکذا با در نظر داشت همکاری های نزدیک سابق که در ساحه نظامی بین مملکتین موجود بوده و است با هم بمنظور تقویه قدرت دفاعی خویش همکاری خواهند کرد و این همکاری ها را انکشاف خواهند داد.

به اساس همین ماده چارم معاهده افغان - شوروی بود که حکومت و شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان برای دفع تجاوز امپریالیسم و ارتجاع و خنثی ساختن توطئه ها ناشی از سازش حفیظ الله امین به امریکا، از اتحاد شوروی سو سیالیستی طالب کمک و همکاری نظامی گردید و اتحاد شوروی با در نظر داشت حفظ صلح در منطقه و دفع تجاوز از همسایه جنوبی خویش به این خواست بر حق و قانونی افغانستان جواب مثبت داد و با اعزام قطعات محدود نظامی دسایس و توطئه های دشمنان وطن و انقلاب ما را نقش بر آب ساخت.

بمنظور توضیح بیشتر مطلب لازم است درین مورد روشنی بیشتر انداخته شود.

بقیه در صفحه ده

«انقلاب کبیر اکتوبر بزرگترین

دست آورد

ح،ك،ا،ش»

آوانیکه رهبر کبیر انقلاب کبیر اکتوبر اولین محافل انقلابی و مترقی را در بطربورگ بسا به گذاشت و خود در آن فعالانه سهم گرفت ماه اگست ۱۸۹۳ میلادی بود. از همین محافل و دسته های انقلابی بود که در اثر تدبیر، دور بینی، شجاعت و پشتکار و ایمان رهبر انقلاب اکتوبر حزب بلشو یک (کمونیست) اتحاد شوروی پا به عرصه وجود گذاشت. که اینک مادر آستانه بیست و ششمین کنگره آن قرار داریم. بیست و ششمین کنگره حزب کمونیست اتحاد شوروی در حالی برگزار می-شود که مردم اتحاد شوروی در پیشاپیش کاروان قدر تمند انقلاب جهانی و هکذا بحیث اولین اعمار کنندگان جامعه بدون طبقات بسا افتخار مشغول کار و بیکار انقلابی هستند. بیست و ششمین کنگره حزب کمونیست اتحاد شوروی در حالی برگزار می شود که اژدهای زخمی امپریالیزم جهانی آخرین سالهای عمر خود را می گذراند و مذبح خانه تلاش دارد تا به این عمر ننگین بیفزاید.

بیست و ششمین کنگره حزب کمونیست اتحاد شوروی در حالی برگزار می شود که امپریالیزم و در راس امپریالیزم انسان دشمن امریکا با دامن زدن جنگ سرد و براه انداختن مسابقات تسلیحاتی فضای سیاسی جهان را نا آرام ساخته

است. بیست و ششمین کنگره حزب کمونیست اتحاد شوروی بحیث بزرگترین رویداد تسوچه محافل اجتماعی و سیاسی جهان را بخود معطوف ساخته است. حزب کمونیست اتحاد شوروی بحیث سازمانده بزرگترین انقلاب سو-سیالیستی یعنی انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر، بحیث بسیج کننده و رهبری کننده و سازمان دهنده مبارزه قهرمانانه مردم شوروی علیه طاعون فاشیسم و شکست دهنده آن از احترام زیاد همه مردمان آزادی خواه جهان برخوردار است. هکذا حزب کمونیست اتحاد شوروی سازمانده مردم قهرمان اتحاد شوروی برای ایجاد جامعه پیشرفته سوسیالیستی و رهبری کننده آنها بطرف ایجاد جامعه بدون طبقات می بسا شد. بزرگترین دست آورد حزب کمونیست اتحاد شوروی همانا به پیروزی رسانیدن انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر است که تحت رهبری رهبر بزرگ انقلاب در سال ۱۹۱۷ به پیروزی رسید. مردم افغانستان در حالیکه به دوستی و همسایگی نیک و برادرانه اتحاد شوروی و همکاری و کمکهای آنکشور ارج بزرگی قابل هستند. تشکیل بیست و ششمین کنگره حزب کمونیست اتحاد شوروی این سازمانده نخستین انقلاب کارگری را درخورد اهمیت زیاد می دانند انقلاب کبیر

سوسیالیستی اکتوبر که تحت رهبری حزب کمونیست اتحاد شوروی به پیروزی رسید حادثه و رویداد عظیمی در تاریخ بشریت است که اهمیت آن بمراتب از مرزها، سرحدات کشوریکه این انقلاب در آن وقوع بیوسته به بیرون جیبیده می جهد. این حقیقت روشنی است که هزاران بار تکرار شده است اگر به واقعیت بنگریم انقلاب سوسیالیستی اکتوبر یک چرخش بنیادی در تاریخ بشر و گیتی می باشد. یعنی بزرگترین جهش که جامعه انسانی در جهت رهائی خویش از جبر اجتماعی کور و اسارت آور و ورود به دوران اختیار و سعادت نوع بشر انجام داده است.

انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر حاکمیت سرمایه داران و ملاکان را قهرا سرنگون کرد و قدرت دولتی بدست طبقه کارگر و دهقان رسید و لی هنوز انقلاب در رو بنای سیاسی جامعه بوده و برای اكمال آن و در واقعیت امر جهش قطعی ساختن این موقیعت باید در زیر بنا یعنی در مناسبات اقتصادی نیز انقلاب اجرا می گردید و این مشکل ترین و بغرنج ترین وظیفه بوده. نخستین گامی که دولت جوان شوراها در رین راه برداشت این بود که فرمانی صادر شد و طی آن همه اراضی کشور ملی گردید و در اختیار دهقانان قرار داده شد کارخانه ها و دیگر وسایل تولید عمده، و سایل حمل و نقل و بانکها و مهم ترین رشته های توزیع و مبادله و خدمات ملی اعلام شد. برای ایجاد یک اداره دموکراتیک دستگاه دولتی ایکه از رژیم فرتوت تزاری به میراث مانده بود و خرد گردید و بعضی آن دستگاه اداره دولتی جدید متکی به اراده مردم ایجاد گردید. این تدابیر علما و عملا سنجیده شده و مدبرانه دو نیروی عمده حاکم در رژیم طبقاتی سابق یعنی سرمایه داران

و ملاکان را که در وهله اول انقلاب حاکمیت سیاسی شان سلب گردیده بود از پایه های اقتصادی و اداری نیز محروم ساخت و در واقعیت امر آنان را بمثابه طبقات از بین بود باید به یاد داشت که جریان ساختمان جامعه سوسیالیستی یعنی از بین بردن کامل مالکیت، شیوه تولید و روابط اجتماعی و فرهنگ بورژوازی و نو سازی آنها بر مبنای سوسیالیستی، به سخن دیگر گذار از سرمایه داری به سوسیالیزم در اتحاد شوروی در حدود بیست سال (۱۹۱۷ - ۱۹۳۶) به طول انجامید. در طول این دوره کشور صنعتی شد، اقتصاد روسستانی سوسیالیستی به صورت سیستم های کلخوزی و سوخوزی بوجود آمد و انقلاب فرهنگی با محتوی سوسیالیستی و شکل ملی اجرا گردید.

هنوز ازین اقدامات دیرینه نگذشته بود که وحشی ترین نماینده اردوگاه امپریالیستی و فرزند ناخلف آن یعنی فاشیسم و نازیسم سر بلند کرد و هدفش از بین بردن و تار مار کردن کشور شوراها این گهواره انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر بود. در سال ۱۹۴۱ تحت عنوان پلان بارباروس آلمان هتلری با کمک ایتالیای فاشیستی و جاپان بر کشور اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی پیشرمانه تجاوز نمود. صدمات غیر قابل تصوری که تجاوز فاشیسم هتلری بر اتحاد شوروی وارد کرد، حرکت اتحاد شوروی را بسوی جامعه بدون طبقات و بهروزی عام و تام و همه گانی بامشکلات عظیمی زو برو ساخت. برای تصور ویرانگری و وحشی گری تجاوز کاران فاشیستی به ذکر ارقام واقعی زیر می-پردازیم:

در طی چار سال جنگ اتحاد شوروی با آلمان هتلری و هم دستانش در حدود بیست میلیون نفر انسان

شوروی گشته ، دهها میلیون نفر
 علیل از جنگ شدند ، ۱۷۰ شهر
 بزرگ و کوچک مانند لنینگراد ،
 مینسک ، ستالینگراد ، کیف و غیره
 منهدم گردید ، در طی این سالهای
 مشکل هفتاد هزار رو ستا ، شش
 میلیون خانه مسکونی ، سی و دو
 هزار واحد صنعتی ، نود و پنج
 هزار کیلو متر خط آهن ، چهل
 هزار شفا خانه و واحد و مراکز
 صحتی ، هشتاد و چهار هزار مرکز
 تعلیم و تربیه و ریسرچ از بین
 رفتند . در طی دو ران جنگ مذکور
 هفتاد میلیون روس مو اشی و
 انعام تلف شدند و بعلت کشتار ها
 و تهاجمات از دوی هیتلری میلیون ها
 کانون خانوادگی از هم پاشیده
 شد . سیاست ضد صلح ((جنگ
 سرد)) که گاه به جنگ گرم بو وضعی
 از جانب امپریالیزم کشانیده می شد ،
 مسابقه تسلیحاتی سر سام آور
 که پس از جنگ جهانی دوم از جانب
 امپریالیزم بر بشر تحمیل گردید
 نیز بر مشکلات رشد سریع کشور
 شورواها افزوده است . ولی با وجود
 این همه ایجاد جامعه رشد یافته
 سوسیالیستی افتخار بزرگ نسل
 های قرن حاضر شوروی می باشد .
 زیرا مردم مبارز و میهن دو ست
 کشور شو را با یک قهرمانی
 درخور ستایش و در شرایط
 پشتیبانی برا درانه مردمان صلح
 دوست جهان . مرحله ترمیم خرابی
 های جنگ و باز سازی اقتصاد
 شکوفان همه مشکلات را پشت سر
 نهادند و بتدریج وارد مرحله جدیدی
 شدند که همان مرحله رشد یافته
 سوسیالیزم رشد یافته می باشد .
 سوسیالیزم رشد یافته عبارت از
 مرحله است که نیرو های مولدو
 سرتاسر زیر بنا و رو بنای اجتماعی
 به سطح عالی تری از رشد و تکامل
 گام می نهد . اگر سوسیالیزم در
 آغاز پیدایش خویش بر روی ویرانه
 های جامعه سرمایه داری ایجاد
 گشته و ازین سبب آثار سرمایه
 داری در عرصه های مختلف جامعه
 سوسیالیستی تا مدتی نمودار بود .
 سوسیالیزم رشد یافته بر بسنیاد
 مستحکم خود جامعه سوسیالیستی
 بوجود می آید و در آن پایه های

مادی و فنی گذار مستقیم به جامعه
 کمونیستی پدیدار می گردد . در
 مرحله سوسیالیزم رشد یافته
 بر تری های سوسیالیزم نسبت به
 نظام سرمایه داری بطور روشن تر ،
 محسوس تر و ملموس تر نشان
 داده می شود .

حال می بر دازیم به بررسی
 مختصر بعضی جهات دیگر یکه
 جامعه پیشرفته شوروی که در نتیجه
 انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر
 بیان آمده است و به آن ناپیل
 آمده است .

**یکی از بزرگترین دست آوردهای
 انقلاب سترگ کارگری و
 دهقانی اکتوبر و دولت اتحاد
 جماهیر شوروی سوسیالیستی
 حل مسأله ملی است . روسیه
 تزاری شوروی بود کثیر الملله .**

نظام استعمارگر و استثمارگر و جبار و
 مستبد تزاری حقوق تمام ملیت ها را غصب
 و آنها را به اسیر و برده خود مبدل
 نموده بود . بعد از پیروزی انقلاب
 کبیر اکتوبر حزب کمونیست تحت
 رهبری دایمانه و لادیمیر ایلیچ
 لنین تئوری و سیاست ملی عمیقاً
 علمی و انسانی را تدوین نمود که در
 جهان بنام ((حق تعیین سرنوشت
 ملت ها)) و یا سیاست ملی لنین
 شهرت یافته است . مطابق این
 تئوری و سیاست انسانی در کشور
 کثیر الملله اتحاد جماهیر شوروی
 هرملتی در تشکیل دولت مستقل
 خود آزاد است . لذا به آن مللی
 که در تحت فشار تزاریزم دست
 و پا میزدند در شرایط حاکمیت
 دولت شوروی حق تعیین سرنوشت

بصورت کامل داده شده است .
 از همین لحاظ سیاست درست لنینی
 حزب کمونیست در مورد ملیت ها
 به نتایج مطلوب خود رسید . ملل
 روسیه سابق با تحصیل حق
 حاکمیت ملی و تشکیل جمهوری های
 مستقل و یا خود مختار بصورت
 داوطلبانه و بر اساس برابری و
 همکاری برا درانه و رفیقانه در پایان
 سال ۱۹۲۲ دولت بزرگ اتحاد
 جماهیر شوروی سوسیالیستی
 را بوجود آوردند . درینجا یک نکته
 مهم قابل تذکر است و آن اینست
 اگر کسی پس از سال ۱۹۲۲ کشور

نیز درین صف یکی بعد از دیگر
 قرار گرفتند و لی باید متذکر شد
 که چون در آن هنگام حتی قبل از
 ختم جنگ جهانی دوم ، امپریالیزم
 و استعمار حکمرانان و فعال مایشاء
 جهان بودند و از همین رو جنبش
 های کارگری و ضد استعماری اکثر
 با شکست مواجه می شد .

تأثیر مثبت و مستقیم انقلاب
 کبیر اکتوبر بر پیشرفت های
 اتحاد شوروی و کسب قدرت
 اقتصادی و نظامی عظیم کشورشورا
 ها بر افغانستان قهرمان کاملاً
 مشهود و هویداست . کشور
 صلحدو ست اتحاد شوروی با پیروی
 از اصول لنینی همزیستی مساومت
 آمیز و روابط نیک با کلیه کشورهای
 جهان و مطابق و صایای هر مدمبر
 انقلاب ، مردم افغانستان را با کمک
 های اقتصادی ، فرهنگی و کلتوری
 خویش روز تاروز مساعدت های
 بی شایبه و بی غرض نموده است .

از سال ۱۹۱۹ تا امروز که در حدود
 شصت و یکسال را در بر می گیرد
 صد ها پروژه متمرکز و پرفیض
 اقتصادی ، تکنیکی ، زراعتی و
 فرهنگی در کشور ما به کمک اتحاد
 شوروی احداث و مورد بهره برداری
 واقع شده است که این موضوع
 علاوه از آنکه به رشد اقتصادی
 کشور ما کمک نموده است محصل
 های مادی رشد شعور سیاسی و
 اجتماعی را نیز در کشور ما بمیان
 آورده است . هکذا از آغاز دوستی
 و حسن همجواری میان اتحاد شوروی
 و افغانستان هزاران نفر از محصلین
 افغانی در پوهنتونها و آموزشگاه های
 اتحاد شوروی کسب علم و مهارت
 نموده و در باز سازی استقلال
 کشور بحیث اشخاص فنی و مجرب
 داخل خدمت شده اند .

پیروزی انقلاب شکوهمند شور
 که به همه زو بندهای نواستعماری
 و وابستگی کشور با امپریالیزم و
 ارتجاع خاتمه داد در روند دوستی
 افغان ، شوروی یابی تازه ای را
 کشور . سرنگونی دار و دسته
 امین جاسوس و وارد شدن انقلاب
 شور بمرحله نوین و تکاملی دوستی
 افغانستان و اتحاد شوروی را نیز
 وارد مرحله نوین و تکاملی ساخت ،
 بقیه در صفحه ۴۵

پرو لتری بو قوع پیوست
 مانند آلمان و مجارستان ،
 و در عده ای از کشورها جنبش
 رهائی بخش ضد استعماری اوج بی
 سابقه ای گرفت و به آزادی
 سیاسی آنها منجر شد درین ردیف
 کشور و مردم قهرمان مادری پیشاپیش
 سایر خلق ها و ملل قرار داشت و
 آزادی سیاسی خویش را از قید
 استعمار امپریالیستی انگلیس در
 سال ۱۹۱۹ بدست آورد (کمتر از
 دو سال پس از پیروزی انقلاب
 کبیر سوسیالیستی اکتوبر)
 همچنان چین ، هندوستان ، اندونزی ،
 هند و چین ، ایران و ترکیه و غیره

يك نظر خوا هي همه جانبه از افشار مختلف مردم پيرامون :

ارزشها و مایه های دوستی افغان و شوروی

پوهنډل عزیز الرحمن سعیدی رئیس پوهنتون کابل .

برای توده های میلیونی خلق کثیر الملل شوروی تاهین گردید ، بلکه تمام سیستم مناسبات بین المللی و روابط بین الدول از ریشه دگرگون گشت و راه برای جنبش انقلابی طبقه کارگر و نهضت آزادی بخش خلق های تحت ستم استعمار به سوی جهانی هموار گردید .

استحکام و نیرو مندی سریع قدرت سیاسی ز حمتکشان در وجود شوراهای نمایندگان کارگران ، دهقانان ، روشنفکران و سایر ز حمتکشان و رشد انکشاف همه جانبه کشور بزرگ شوراهای به رهبری وی تئین و امواج خروشان انقلاب کبیر اکتبر که از پهنای گهواره انقلاب بسوی بیرونها جیبید ، قصر های استبداد کهنه کار و استعمار کهن جهانی را در آسیا ، افریقا و امریکای لاتین سخت لرزاند ، حرکتها و جنبش های رهایی بخش ملی را بتاسی

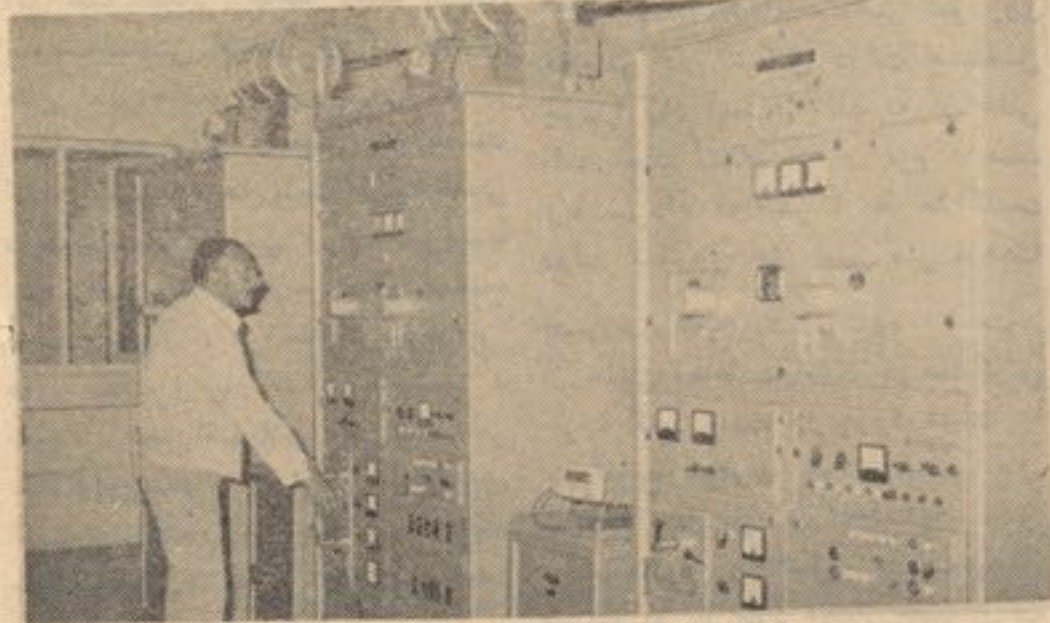
و اینک در آستانه تجلی سل و بز گذشت از شصتمین سال دوستی مباحات آمیز و پیر نمرافغان و شوروی ، دوستی ایگه علی الرغم همه جنجال های سیاسی و دروغ پر داز پهای دستگا هرهای خبری امیر یا لیزم جهانی هم چنان شکوه آمیز و پر افتخار به استحکام خود میافزاید و با گستر دگی خود در پهنای وسیع حیات اجتماعی هر دو ملت هر روز و هر ساعت یاد و خاطره تازه تری را از ارزش های همسایه گی نیک در بعد خاص صلح طلبی و آزادی خواهی درج جامعه تاریخ ساز ما میکند و اینک که این دوستی پر آوازه مدل و نمونه یی شده است درجهان که تئین آن در همه جا پیچیده است بگذار دشمنان هرچه میخواهند بگویند و هرچه میخواهند بکنند ، ما هم چنان با فریاد خود ، فریاد صلح خواهی و آزادی طلبی خود گوش امپریا لیزم را کر میسازیم و چه بهتر که در این راه مقدس و پر از اوج و فرو دوستی از زنده و شصت ساله ، دوستی که هیچ زمان مردم ما را در تنگنای شرایط زمان تنها نگذاشته یار و مددگار ما باشد .

ژوندون به خاطر انعکاس نظر مردم در این زمینه فقط نظر تی چند از افشار مختلف را به عنوان مشت نمونه خروار تبارز میدهد ، همین و بس .

همین اکنون پنج هزار محصل افغان در شوروی درس میخوانند ، صدها کارآموز و متخصص شو روی در رشته های مختلف علمی و صنعتی ، پروژه های ماریاری میدهند و این یک نماد کوچک است از دوستی خدشه ناپذیر میان خلق های دو کشور .

شا هراه سالنگ تا قرن های دیگر هم فریاد گویایی خواهد بود از همکاری های میان ملل و حسن همجواری و همسایه گی نیک .

این نافوس پر آوازه و تکان دهنده که کره زمین را از خواب غفلت بیدار ساخت ، در گو شپای استعمار گران و استعمارگران در ساحات ملی و بین المللی ، بخصوص امپریالیزم و یوا امریکای جهانخوار و انگلیس جهانگیر که آفتاب در سر زمین مستعمراتی وی غروب نمیگردد چنان تئین سر گسار و گیج کننده انداخت که بابتی گیری از آن عده زیادی از کشورهای ملل آسیا ، افریقا و امریکای لاتین طلسم های شوم ا سارت و بندگی را از گردن خود بدور افکندند و زنجیر های استعمار را از هم فرو ریختند که از جمله می توان نهضت های آزادی خواهی و قیام توده یی همچو قیام یکپزار

دستگاه مغایره یکه تون که زیر نظر انجنیران و متخصصین کشور شورواها اعمار گردیده است.

از جهان بینی علمی و اندیشه های مترقی و نهضت و نوزده خلق قبر مان افغانستان را علیه دژ استعمار امپریالیزم بریتانیا نامبرد . خلق د لیر و شرافتمند مین عزیز مان افغانستان در اثر نیردها و بیسکار های خستگی ناپذیر و آزادی خوا هانه خویش بابتی گیری از انقلاب کبیر اکتوبر توانستند که پاشنه های آ عتین استعمار کهنه کار بریتانیا را در سال یکپزار و نهصد و نوزده درین منطقه آسیا پیش از همه کشور های آسیایی از هم فرو پاشند و حلقه های شوم

تحت ر ه نمود های داهیان رهبر کبیر پرولتاریای جهان وی تئین در سرزمین پهناور دوسیه صورت گرفت نه تنها به تسلط طبقاتی حاکم و استعمارگر و استبداد تزاری خاسته داده شد و برای نخستین بار در تاریخ زندگی انسان قدرت ز حمتکشان در یک ششم حصه کره زمین بنیاد گذاری شد و شیوه تولید کهنه سر مایه داری و فیو دالی به شیوه تولید سو سیالیستی بدل گردید و صلح آزادی ، دمو کراسی و خوشبختی واقعی

رئیس پوهنتون کابل در پاسخ نخستین پرسش در این زمینه که وی پس منظر دوستی عنعنوی مردم افغانستان و شوروی را در جریان دهه های که بر آن گذشت است چگونه به بررسی میگیرد و چه مقطعی را به عنوان نقطه عطف در آن مورد توجه بیشتر قرار میدهد ، میگوید :

بابتی گیری از انقلاب کبیر سو سیالیستی اکتبر یکپزار و نهضت و هفده که به رهبری حزب طراز نوین طبقه کارگر ، حزب بلشویک

ویاری را به سوی مردم افغانستان د راز کرده و با صبر و شکیبایی با نظر داشت اصول احترام به استقلال و حاکمیت ملی آنرا دوام داده است مهمترین امداد و گریختن های شوروی را برای افغانستان در زمینه های اقتصادی ، تخنیکي ، فر هنگی و دفاعی در این موارد می توان خلاصه ساخت :

- اول در سکتور زراعتی ، آبیاری و مالداری :
- ۱- پرو زه انکشاف کانال ننگر هار ، کارهای ساختمانی این پروژه در ماه جدی ۱۳۳۹ آغاز گردید و تا سال ۱۳۴۳ به همکاری مشترک متخصصان افغان و شوروی تکمیل گردید .
- ۲- ایجاد فارم غازی آباد در سا حه ۲۹۰۰۰ هکتار زمین .
- ۳- فارم مکانیزه دو قتی هه .
- ۴- فابریکه پرو سس زیتون جلال آباد .
- ۵- پروژه صحت حیوانی و مبارزه با آفات زراعتی .
- ۶- پروژه آبیاری کوچک سفلی .
- ۷- پروژه های بند زخیره کپله گسی و بند سرده .

- ۸- معاونت رایگان ده هزار تن گسود کیمیاوی ، پنج هزار تن تخم بدری ا صلاح شده گندم و دو هزار تن تخم ا صلاح شده بدری بخته در سال ۱۳۵۹ .
  - دوم در سکتور معادن
  - ۱- پروژه تفحصات نفت و گاز شمال و حفر چاه های استخراجی .
  - ۲- پروژه لیز دو م گاز "لوتیک" .
  - ۳- کا مپلکس صنعتی نفت شمال .
  - ۴- تجویز و احداث پروژه گاز
  - ۵- پروژه سروی معادن .
  - ۶- لایر اتوار کمپلکس تجزیه مواد مفیده جامد معدنی .
  - ۷- پروژه کمپلکس استخراج مس عینک .
  - ۸- پروژه کمپلکس استخراج و غنی سازی بیاریت سنگسیلان .
- لطفا ورق بزنید

مکروریان ها که تا هنوز نیز اعمار آنها ادا دارد نوع دیگری از همکاری های هه جانبه کشور شوروا هاست .

طرف دیگر هر کدام آن خشت های مستحکم است که بنای استوار این دوستی عنعنوی و خدشه ناپذیر را که اساس آنرا وی-لنین نهاد گذاری نموده استوار تر و مستحکم تر ساخته است .

بصورت یک کل مهمترین بخش های امداد شوروی از آغاز تا اکنون از نظر شمادرجه مواردی خلاصه می گردد:

باید توجه داشت که این امداد به حدی فراوان و متنوع است که بر شمردن هه آن در این صحبت ممکن نمی باشد کشور بزرگ شورواها علی الرغم مغایرت رژیم های د و شور و اینکه ظاهر و داود به حیث نماینده های کشور های امپریالیستی در راس رژیم های مستبد سلطنتی قرار داشتند بر مبنای سیاست لیئینی خود همیشه دست د وستی

قبضه تفنگچه بازخیره لازم مبهات و نیز ساختمان فابریکه باروت سازی، مکتب روانوردی ، اعزام متخصصان فنی و غیره، بصورت کمک بلا عوض مساعدت نمود تا افغانستان بتواند خود به یا ایستد و از استقلال خویش در برابر مداخلات و تجاوزات ارتجاع داخلی و خارجی دفاع نماید . واضح است که این امر در استحکام ا استقلال و آزادی کشور ما ، تقویت موضع افغانستان در عرصه بین المللی ، عقیم سا ختن نقشه های سیاه استعمار گران بریتانیا و افزایش علاقمندی خلق مانده به خلق شوروی سهیم بزرگی داشت .

استعمار و اسارت را از دست و پای خویش بدور افکند و استقلال سیاسی خویش را از جنگال دیواستعمار و غول سرمایه گما یی کنند به دانهان بیروزی قیام ملی یکپهزار و نهصد و نوزده خلقهای غیور و با شها مت افغانستان بر ا میر بالیزم استعمار گر و جهانخواه بریتانیا ست که روابط دوستانه و هه جانبه سیاسی ، اقتصادی و فرهنگی بین افغانستان و کشور هه سایه بزرگ مسان اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به اساس حسن همجواری ، برابری حقوق و ا احترام متقابل بر قرار گردیده که از آن زمان تا امروز مدت شصت سال سپری شده است .

در ساحة زراعت نیز همکاری های کشور دوست شوروی قابل وصف است ، چنانچه فارم غازی آباد نمونه خوبی از این همکاری هاست .

نخستین قرارداد رسمی میان افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی در چه سالی و در کدام زمینه به امضاء رسید و این قرار داد از نظر سیاسی واجد چه ارزشهایی بود ؟

نخستین قرارداد دوستی میان کشور ما و شوروی در ۲۸ فیروزی سال ۱۹۲۱ به امضاء رسید اما در محدوده روابط د پلوماسی محدود نماند ، بلکه با ابعاد و سیعتر گسترش یافت و شکل همکاری برادرانه سیاسی ، اقتصادی و فرهنگی بین دو کشور را بخود گرفت .

بعد از آن نیز در مراحل مختلف قرار داد ها و معاهدات متعدد دیگری نیز به امضاء رسید که بر اساس آن کمکها و مساعدهت های بی غرضانه سیاسی ، اقتصادی ، تخنیکي و فرهنگی از طرف کشور بزرگ شوروا ها به افغانستان صورت گرفته است که از یک طرف این کمکها به صورت مستقیم و بسیار محسوس در رشد و بیداری هه جانبه مردم و کشور ما تاثیر عمیق و وسیع ، گسترده و انکار ناپذیر داشته و دارد و از

می توانید در این مورد معلومات دهید که بعد از بیروزی قیام ملی نوزده صد و نوزده مردم افغانستان کشور شو را ها برای استحکام بنیاد آزادی کشور ما در رشد اقتصاد ملی چه کمک هایی رابه از جوام آورد این امداد در چه شرایطی داده شد و تاثیرات آن در زیر بنا ی اقتصاد کشور چگونه به بررسی می آید ؟

در اولین وهله قیام مسلحانه خلق دلیر افغانستان علیه استعمار گران انگلیس مورد پشتیبانی عام و تام جمهوری جوان شوروی قرار گرفت ، اتحاد شوروی نخستین کشوری بود که استقلال افغانستان را به رسمیت شناخت و ضمن انجام وظایف انترناسیو - نالیستی خویش از هه جگونه کمک های مادی و معنوی برای احراز استقلال افغانستان و تحکیم و استواری آن در بسخ نورزید و در اولین سالهای پس از استر داد استقلال کشور ما جمهوری جوان شوروی یک میلیون روبل طلا ، چند فروند طیاره ، پنج هزار

نفت
میان
افغان
ساز
درسی
پرسو
همکار
وبا
کدر
مختل
از
امکان
می با
موس
تعلیم
های
پدی
و در
عالی
علم
اقت
پیش
فعال
ارز
موس
به
ان
های
تر
با
ران
بو
طب
اس
لا
بر
تخ
ع

برای نخستین بار این همکاری ها از چه زمانی به آغاز گرفته شد ؟

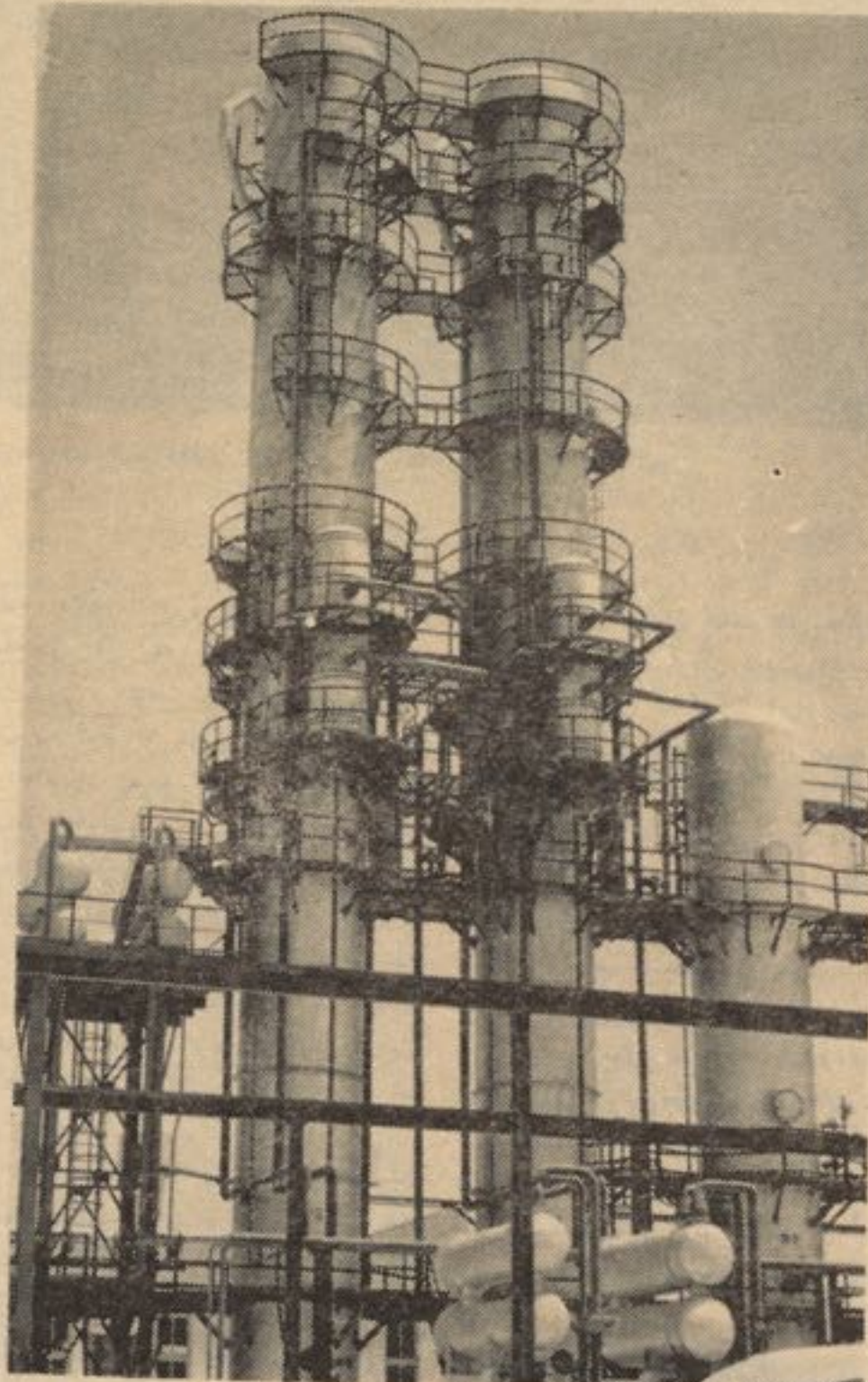
بسیار مشکل است که آغاز جریان همکاری میان دو کشور به گونه مستند تعیین گردد . ممکن است این همکاری در سال ۱۹۲۱ زمانی که کار گران کنسولگری عمومی اتحاد شوروی در شهر هرات اولین قدم مستند انقلابی را نشان دادند آغاز گردیده باشد و یا زمانی که تماشاگران شوروی در پرده های سینما زندگی سالهای بیست مردم افغانستان را دیدند که توسط «نالیون» اولین فلمبر دار شوروی در نتیجه باز دیدش از کشور ما تهیه شده بود و یا تسلیمی اولین دستگاه مخابرات در سال ۱۹۲۰ به عنوان دوستی در اختیار حکومت و ات افغانستان و اعزام یک گروه متخصصین شوروی را برای تعلیم و تربیه جوانان افغانستان در رشته مخابرات میتوان آغاز همکاری شمرد .

نما در فهرستی که از انواع کمک های شوروی در سکتور های مختلف به بیان آورده تقریباً هیچ اشاره ای به مسائل فرهنگی نکرده در حالیکه به ارتباط و وظیفه کنونی باید اراسته معلومات در این زمینه اولت میدارید . منظور این است که شما به سمت رئیس پوهنتون کابل نظر تان در باره نحوه همکاری های فرهنگی افغانستان و شوروی چه می باشد ؟

به صراحت میتوان ادعا کرد که کمکهای بلاعوض و کریمت های دوستانه کشور کبیر شما ما در ساحه فرهنگی نیز به کشور ما خیلی وسیع ، گسترده و ارزنده بوده و در انکشاف سیستم تعلیم و تربیه رشد و شکوفایی علم و فرهنگ ، تربیه کادر های فنی و تخنیک حفظ آثار باستانی ، تشویق هنر و هنرمندان در کشور و بیداری شعور اجتماعی مردم ، بخصوص روشنفکران ما نقش قابل ملاحظه ای داشته و دارد . طی مدت فاصله میان استرداد آزادی کشور تاکنون فرار داد های متعددی همکاری علمی ، فرهنگی و کلتوری میان دو کشور دوست و برادر منعقد گردیده که بر اساس آن همکاری بین موسسات علمی ، فرهنگی هنری و ورزشی دو کشور و تبادل استادان ، هیات ها و گروه های نویسندگان و روزنامه نویسندگان ، تدویر سیمینار ها و کنفرانس ها ، تاسیس نهایشگاه های علمی و هنری ، تشویق و ایجاد تاسیسات گرزندوی ، تاسیس موسسات تعلیمی ، تبادل کتب و نشرات مطبوع ، داد و ستد فلم های هنری و مستند ، همکاری در ساحه باستانشناسی و موزیم و غیره بیش از پیش مستحکم و گسترده گردیده است . اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ساحه تعلیم و تربیه نسل جوان ، آماده ساختن کادر ها و پرسونل علمی ، فنی و تخنیک کشور ما سهم بزرگ داشته و در این راه همیشه از هیچگونه همکاری های علمی و تخنیک خویش دریغ نکرده است . بهترین نمونه این نوع کمک های بی شائبه تاسیس انستیتوت پولی تخنیک کابل ، تخنیک

استیشن هوا شناسی در نقاط مختلف کشور .

علاوه از همه ، اینها اتحاد شوروی معادل ده هاپروژه نمر بخش دیگر در زمینه های مختلف به کشور عزیز ما افغانستان همکاری نموده و می نماید که همه و همه به خاطر تقویت سکتور دولتی و تحکیم زیر بنای اقتصادی جامعه ما صورت می گیرد . هم چنان در جریان شصت

نفت و گاز شیرخان که تحت نظر انجیران اتحاد جماهیر شوروی اعمار گردیده است .

و دو سال دوستی خدشه ناپذیر بین افغانستان و اتحاد شوروی ، مناسبات فرهنگی و کلتوری نیز به نفع خلق های دو کشور به طور مطلوب گسترش یافته و روز بروز گسترده تر می گردد .

نما تقریباً فهرست کاملی از چگونگی و نحو امداد کشور دوست شوروی را به افغانستان در جریان چند دهه بر شمردید . ولی آیا امکان دارد از چگونگی آغاز این کمکها و زمان آن چیزی بگوئید ، منظور این است که

۱۱- پروژه سا ختمان پل حیر تان - بنابر حیرتان - شیرخان و تور غندی .

۱۲- پروژه سا ختمانی ساهراه سالنگ و صد ها کیلو متر سا هراه اسفلت شده در سایر مناطق کشور .

۱۳- پروژه مطالعات ، توسعه و تجدید و تجهیز سا ختمان میدان هوایی بین المللی کابل .

ج- در ساحه مخابرات ، ترا نسو ر ت و توریزم .

۱- چندین پروژه در ساحه مخابرات و تمدید لین تیلیفون و ایجاد شبکه تلگراف در پروژه لین جینل مزار شریف - حیرتان فاصله هشتاد کیلو متره پروژه مایکروویف کابل - مزار تاسر حد شوروی ، پرو زه تجهیزات و سا مان آلات برای استیشن مفر مصنوعی مخابراتی مارسل و غیره

۲- شرکت مختلط ترانسپورتی و بار جالانی السوتر .

۳- پروژه و تجهیز تخنیک سه صد

۹- پروژه نقشه برداری صفحات شمال کشور .

سوم - در سکتور برق و انرژی :

۱- پروژه بند برق نغلو و درونته .

۲- نصب استیشن ۲۴۰ کیلووات در مزار شریف .

۳- شبکه بلخ و مزار شریف .

۴- تاسکیم مرکز .

۵- ایسن سرحد شوروی - کنسز پروژه جدید .

چهارم - سکتور صنایع - ارزاق و انحصارات دولتی :

۱- پروژه مو نتاز نورین چهارم و دیگر بخار .

۲- فابریکه جدید کود کیمیاوی مزار شریف .

۳- فابریکه نساجی چاریکار و فابریکه رنگ آمیزی چاریکار .

۴- پروژه جن و برس بلخ .

۵- پروژه جن و برس تخار .

۶- چندین پروژه ایجاد فابریکه های نساجی .

۷- پروژه فابریکه کار خانجات جنگلک .

۸- پروژه مونتاژ مو تر های ژیل یکصد و سی .

۹- ذخیره مواد نفتی دشت سفایه لوگر ، ذخیره مواد نفتی شهر کندهار ، پروژه های مواد نفتی شهر های هرات و گردیز .

۱۰- سیلوی مر گزی کابل ، بلخمری ، مزار شریف و هرات و پروژه های آسیای مزار شریف ، هرات و بلخمری .

پنجم - سکتور خدمات اجتماعی :

الف در ساحه صحت عامه :

۱- پروژه شفا خانه چار صد بستر اردو در کابل .

۲- پروژه شفا خانه دو صد بستر در کنسز .

۳- پروژه بانک خون در کابل .

۴- پروژه بیمه مامورین در کابل .

۵- پروژه میجا دله ملاریا .

ب- در ساحه ساختمان .

۱- فابریکه خانه سازی کابل .

۲- پروژه انستیتوت پولی تخنیک کابل .

۳- پروژ های تخنیک جنگلک کابل و مزار شریف .

۴- پروژه شفا خانه چار صد بستر اردو .

۵- مطبعه وزارت دفاع ملی .

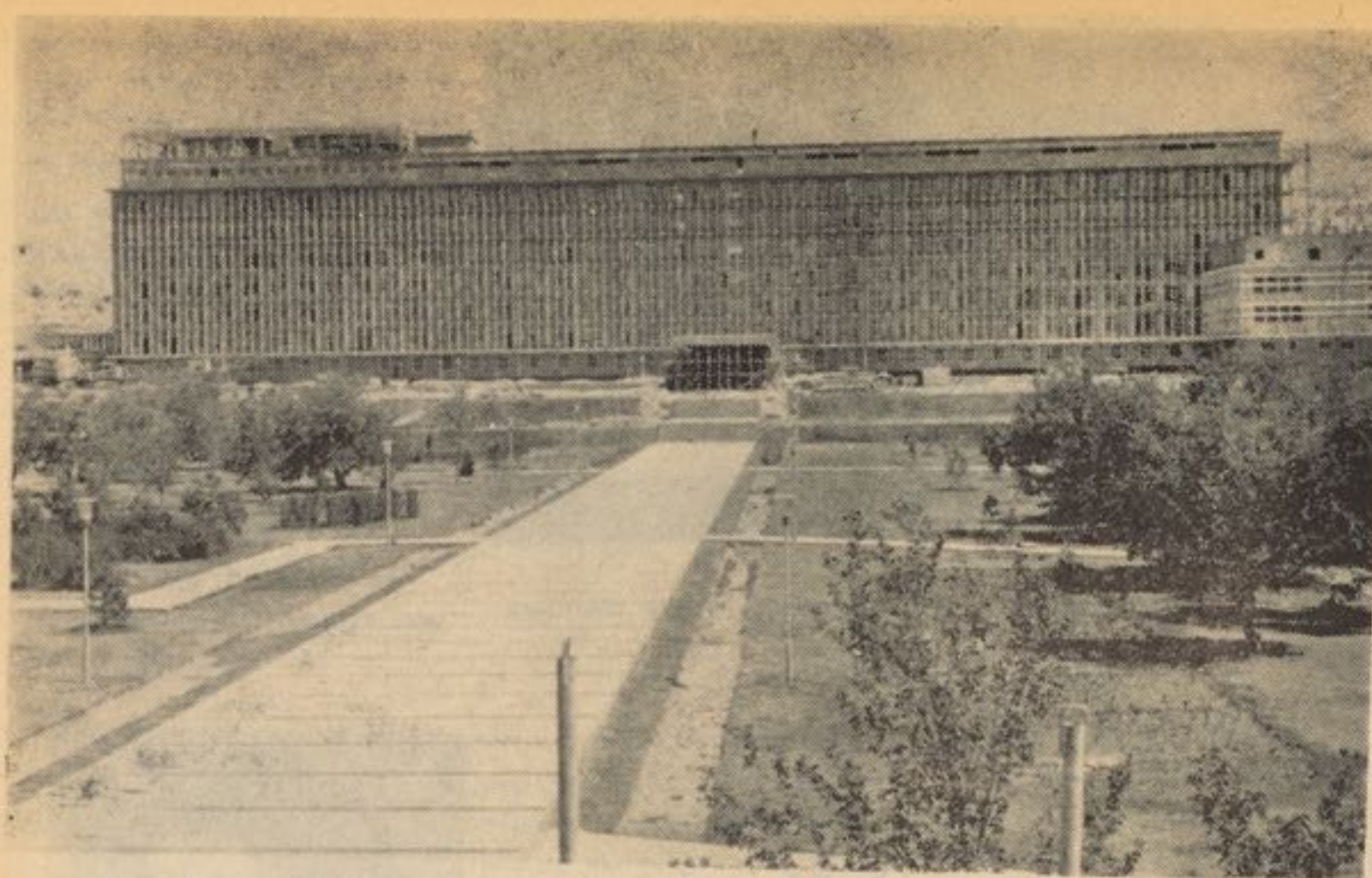
۶- پلی کلینیک اردو .

۷- پروژه سا ختمانهای وزارت دفاع ملی .

۸- پروژه و کشتاب های وزارت دفاع ملی .

۹- تعدیل فابریکه خانه سازی .

۱۰- پروژه سا ختمانی میدان هوایی بین المللی کابل و شش میدان هوایی در ولایات کشور .

شفاخانه چهارصد بستر اردو که به کمک کشور دوست اتحاد جماهیر شوروی اعمار گردیده است .

نفت و گاز مزار شریف و تخنیک جنگلک کابل میباشد که به کمک بلاعوضی اتحاد شوروی در افغانستان اعمار گردیده و با عصری ترین سامان و وسایل لابراتواری و مواد و وسایل درسی مجهز می باشد ، اتحاد شوروی بهترین پرسونل علمی و استادان خود را عرض همکاری باین موسسات تعلیمی اعزام می نماید و با استادان داخلی ما دوش به دوش در تربیه کدر ها و متخصصان ماهر در رشته های مختلف همکاری می نمایند .

انستیتوت پولی تخنیک کابل که دارای امکانات و ظرفیت سه هزار و پنجاه نفر محصل می باشد در پهلوی پوهنتون کابل و سایر موسسات تحصیلات عالی و مسلکی کشور در تعلیم و تربیه سالم نسل جوان و رشد استعداد های آنها ، در راه بخش و توسعه عالی ترین پدیده ها و دست آورد های علمی و تخنیکی و در راه بخش و شکوفایی اندیشه ها و افکار عالی و مترقی عصر ما به خاطر تامین کدر های علمی و فنی متناسب به نیازمندی های تکامل اقتصادی جامعه و به خاطر اعمار جامعه نوین پیشرفته و مترقی در کشور عزیز ما افغانستان فعالیت نمر بخش نموده و در این ساحه سهم ارزنده داشته و دارد .

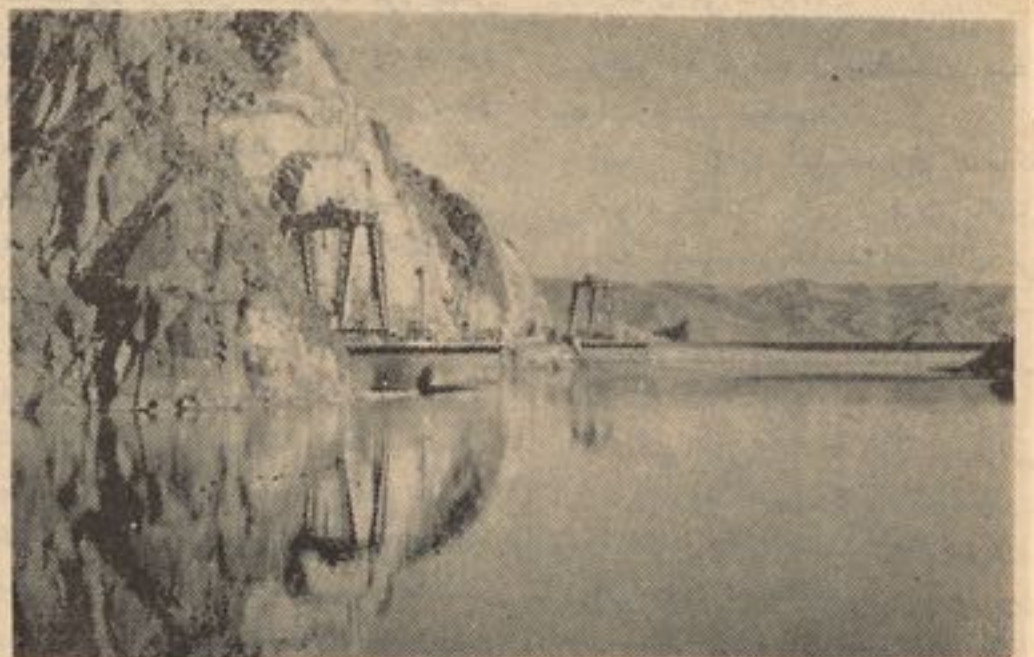
امروز انستیتوت پولی تخنیک کابل یگانه موسسه تحصیلات عالی کشور است که در آن به کمک های همه جانبه کشور دوست و برادرمان اتحاد شوروی کدر ها و پرسونل در رشته های مختلف علمی و تخنیکی به سویه ماستری تربیه می شوند و برای اولین دفعه تعداد بانزده نفر از کدر های جوان پروگرام «دکتورا» رانیز تعلیم می کنند .

هم چنین اتحاد شوروی با پوهنتون کابل پوهنتون ننگرهار ، انستیتوت تعلیمات عالی طبی و سایر موسسات تعلیمی کشور در قسمت استادان ، کتب و مواد درسی ، سامان و وسایل لابراتواری نیز کمک های چشمگیری نموده و برای استادان و کدر های علمی موسسات تحصیلات عالی و مسلکی کشور زمینه تحصیلات عالی و بلند بردن سویه علمی و کسب معلومات جوان افغانی پس از تکمیل دوره تحصیل در

درباره دست آورد های جدید علمی و تخنیکی فراهم ساخته است .

بر اساس قرار دادهای علمی و فرهنگی بین دو کشور دوست و برادر همه ساله تعداد زیاد جوانان کشور مادر رشته های گوناگون جهت تحصیلات عالی و مسلکی به اتحاد شوروی اعزام می گردند ، در تمام پوهنتون ها و انستیتوت های اتحاد شوروی برای آنها امکانات فراوان و زمینه خوب تحصیل فراهم می گردد همین اکنون در حدود پنج هزار محصل جوان مادر موسسات مختلف تحصیلات عالی و مسلکی اتحاد شوروی مصروف تحصیل می باشند .

طی مدت گذشته هزاران کدر فنی و علمی در ساحات مختلف مورد نیاز کشور ماچه در داخل کشور به کمک اتحاد شوروی و چه در خود اتحاد شوروی تربیه شده اند ، محصلان عالی و بلند بردن سویه علمی و کسب معلومات جوان افغانی پس از تکمیل دوره تحصیل در

کانال درونته یکی دیگر از نمونه همکاری های کشور دوست شوروی .

خارجی ، بیروزی و ترقی روز افزون خلق قهرمان و با شہامت افغانستان را باز هم مطمئن تر تقسیم کرد ، بر اساس همین معاهده بود که قطعات محدود نظامی کشور دوست و برادر مان اتحاد شوروی سوسیا لیستی در اثر خواست دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان جهت دفع تجاوز و حملات دشمنانه ارتجاع منطقه و امپریا لیزم جهانخواه به کشور ما آمدند و قهرمانانه ما را در امر دفاع از مین و انقلاب ما کمک نمودند و استقلال و حاکمیت ملی کشور ما را تحکیم بخشیدند . و همچنان زمانیکه انقلاب حماسه آفرین نور وارد مرحله نوین تکاملی خویش گردید دوستی بین افغانستان و دوست دیرینه اتحاد شوروی به صد ها و هزاران رشته گره خورد و با سرفرازخی که رفیق بزرگ کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدراعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان به کشور شوروی نمودند روابط غنعتوی دوستی و برادری و حسن همجواری بیش از پیش مستحکم گردید و با امضاء معاهدات و موافقت نامه همه جانبه میان نمایندگان با صلاحیت دو کشور دوست افغانستان و اتحاد شوروی چشم جهان امپریا لیزم را خون آلود ساخت و این معاهده همچو آتش سوزانی بود که بر خرمن جهان جنگو سرمایه اتید و جهان امپریا لیزم رابه سویه بین المللی نا آرام ساخت .

از رئیس پوهنتون کابل به خاطر این گفت و شنودش تشکر می کنم و به سراغ چند تن از خانم های روشنفکر و کارگران در موسسات تعلیمی و کارگری میروم .

لطفا ورق بزنید

اتحاد شوروی نه تنها مہارت تخصصی بلکه روحیه وطنپرستی و خدمت به خلق زحمتکش و اندیشه های نجات بخش توده ها و ساختمان جامعه نوین رانیز با خود به کشور آوردند و امروز دوشادوش سایر هموطنان خود در این راه کار و پیکار می نمایند .

به نظر شما انقلاب نور و بغضوص مرحله نوین آن در بسط و توسعه مناسبات دوستانه میان دو کشور چه نقش و اثری داشته است .

مناسبات دوستی بین دو کشور همسایه نیک افغان و شوروی با پیروزی انقلاب هستی آفرین نور تحکیم و تعمیق یافته و وارد مرحله نوینی در تکامل خود گردیده است . سرحد دو کشور همسایه نیک که همیشه سر حد صلح بوده به سر حد دوستی برادرانه تبدیل گشته و کمک های برادرانه اتحاد شوروی به افغانستان انقلابی در ساحات سیاسی ، اقتصادی ، علمی فرهنگی و نظامی استحکام و توسعه دست آورد های انقلاب ملی و دموکراتیک نور ، مبارزه به خاطر سر کوبی ضد انقلاب ، خنثی ساختن توطئه ها و مداخلات ارتجاع منطقه و امپریالیزم و در راس امپریا لیزم امریکا و شوئیسم عظمت طلب چین علیه افغانستان انقلابی و ساختمان جامعه نوین و مترقی در کشور بیش از پیش الزامات یافت و در نتیجه دوستی تاریخی و غنعتوی دو کشور را شکست ناپذیر ساخت ، چنانچه انعقاد پیمان دوستی ، همکاری و حسن همجواری مورخ پنج دسامبر ۱۹۷۸ بین دو کشور که در تاریخ مناسبات دو ستانه افغان شوروی اهمیت بخصوصی دارد .

حفظ و حراست استقلال ملی ، تحکیم دست آورد های انقلاب شکوهمند نور ، طرف مداخلات

دوستی

پیروزی انقلاب کبیر اکتوبر
بسان چر خوش عظیمی بود در حیات
زحمتکشان شوروی و جهان که
سیمای جهان را به نفع صلح و
آزادی، ترقی و دمو کراسی و زوان
و زیان ارتجاع، استبداد و امپریال-
لیزم تغییر بخشیده نخستین دولت
کارگری و مترقی را بروی سیاره ما
بوجود آورد.

بعد از استقرار حکومت
زحمتکشان در کشور شوراها در
۲۸ فبروری ۱۹۱۹ هنگا میکه امیر
امان اله خان پادشاه تر قیخواه
افغانستان استقلال کشور ما را
اعلام داشت، اتحاد جماهیر-
شوروی او لین کشوری بود که
استقلال افغانستان را بر سمیت
شناخت و اساس دوستی دیرین
افغان و شوروی پی ریزی گردید.
اعلیحضرت امان اله خان پادشاه
فقید افغان نستان طی پیامی عنوانی
رهبر محبوب زحمتکشان جهان و
رئیس دولت شوراها چنین اظهار
داشت:

((از آنجا که شما حضرت دوست
محبوب و بزرگ من رئیس جمهور
کشور معظم روسیه به اتفاق دیگر
رفقای خود دوستان بشریت وظیفه
پر افتخار شرافتمندانه مراقبت از
صلح و آسایش را به عهده گرفته
اید من خوشوقتتم از اینکه برای
اولین بار از جانب ملت تر قیخواه
افغانستان پیام دوستانه واقعی
کشور مستقل و آزاد افغان نستان
را ارسال می دارم))

رهبر خرد مند زحمتکشان جهان
بجواب چنین نوشت:
((ما از اراده اعلیحضرت شما که
می خواهند مناسبات مرغوب با خلق
روسیه تاسیس نمایند استقبال می
کنیم و خواهش می کنم که نماینده
دایمی خویش را در مسکو تعیین
کنید))

۲۸ فبروری ۱۹۲۱ روز پر ارجی
بود در تاریخ میهن ما و کشور
شوراها، چه درست در همین روز
تاریخی بود که معاهده دوستی بین
افغانستان و کشور شوراها عقد
گردیده زمین دوستی، همکاری و
برادری بین خلقهای هر دو کشور
همسایه فراهم گردید.

ژونون

ترمینل میدان هوایی که به همکاری کشور دوست ما آباد گردیده است.

شوراها چه معلوماتی دارد، می گوید:
این دوستی بی شایبه و صاد فانه و
خالی از هر گونه زیاده و تزویر سیاسی ریشه
های بس عمیق و استوار دارد. دولت کبیر
شوراها به اساس پیروی از رهبری خردمندانه
لین کبیر که برای اولین بار آرمان بدست
داشتن قدرت سیاسی کارگران را تحقق
بخشید و با پیروزی رساندن انقلاب کبیر
اکتوبر صلح عادلانه و تامین عدالت واقعی را
در میان ملیت های روسیه آن وقت به عمل
آورد. از همان آغاز پیروزی سیاست حمایت
از جنبش های دموکراتیک و ضد امپریالیستی
صلح خواهی وعدم مداخله در امور داخلی
کشور های دیگر و کمک به رشد و شکوفایی
فرهنگی و اجتماعی کشور های از انکشاف
دور نگهداشته شده رابه عنوان پایه های
سیاست خارجی کشور شوراها به پذیرش
گرفت و بر همین اساس از زمان جنبش رهایی
بخش مردم افغان نستان علیه امپراطوری

بریتانیا تا اکنون از هیچ کمک و مددی در
راه به نمر رساندن این اهداف مضایقه نکرده
است.
کشور کبیر شوراها نخستین کشوری بود
که استرداد آزادی افغانستان رابه رسمیت
شناخت و در آن زمان که امپریالیزم جهانی
باتمام قوا می کوشید کشور ما را در محاصره
اقتصادی نگه دارد و به این ترتیب از رشد
بالتدگی جامعه آزادی خواه ما جلو گیری کند
باامداد بلاعوض خود در ساحات اقتصادی، فرهنگی
و اجتماعی از آزادی واقعی کشور ما حمایت
کرد.

هم چنین در جریان بیش از شصت سال
این کشور با چنان صداقتی در امر نو سازی
کشور ما حصه گرفت و با الخصوص بعد از
پیروزی انقلاب تور و خاصا مرحله نویسن
تکاملی انقلاب چنان ساحه این همکاری های
سود مند و با ارزش را گسترش داد که اینک
فرد فرد کشور ما از خرد تا بزرگ و از زن تا
مرد و پیر و جوان به این دوستی میبالتنو آنرا
گرامی میدارند.

همین دوستی بی شایبه و صاد فانه و
خالی از هر گونه زیاده و تزویر سیاسی ریشه
های بس عمیق و استوار دارد. دولت کبیر
شوراها به اساس پیروی از رهبری خردمندانه
لین کبیر که برای اولین بار آرمان بدست
داشتن قدرت سیاسی کارگران را تحقق
بخشید و با پیروزی رساندن انقلاب کبیر
اکتوبر صلح عادلانه و تامین عدالت واقعی را
در میان ملیت های روسیه آن وقت به عمل
آورد. از همان آغاز پیروزی سیاست حمایت
از جنبش های دموکراتیک و ضد امپریالیستی
صلح خواهی وعدم مداخله در امور داخلی
کشور های دیگر و کمک به رشد و شکوفایی
فرهنگی و اجتماعی کشور های از انکشاف
دور نگهداشته شده رابه عنوان پایه های
سیاست خارجی کشور شوراها به پذیرش
گرفت و بر همین اساس از زمان جنبش رهایی
بخش مردم افغان نستان علیه امپراطوری

بریتانیا تا اکنون از هیچ کمک و مددی در
راه به نمر رساندن این اهداف مضایقه نکرده
است.
کشور کبیر شوراها نخستین کشوری بود
که استرداد آزادی افغانستان رابه رسمیت
شناخت و در آن زمان که امپریالیزم جهانی
باتمام قوا می کوشید کشور ما را در محاصره
اقتصادی نگه دارد و به این ترتیب از رشد
بالتدگی جامعه آزادی خواه ما جلو گیری کند
باامداد بلاعوض خود در ساحات اقتصادی، فرهنگی
و اجتماعی از آزادی واقعی کشور ما حمایت
کرد.

جامعه نوین افغانی و رفاه اجتماعی مردم افغان
نستان گردند و در این شرایط که ارتجاع
داخلی و خارجی با تمام قوا می کوشد تا
انقلاب رابه عقب بر گرداند دوستی بی شایبه
همسایه بزرگ شمالی مایه عنوان یک پشتوانه
قوی و قابل اعتماد و اطمینان در خنثی ساختن
فعالیت های ضد انقلاب نقش مؤثر و ارزنده
دارد.

وی می گوید:
به عقیده من در این شرایط خاص وظیفه هر
فرد این کشور است که در شناساندن دوستان
و دشمنان ملی ما به مردم نقش اساسی داشته
باشند تا باز هم با وحدت زنجیری مردم ما
شکست امپریالیزم در این منطقه جهان قطعی
تر گردد و صلح و آرامش و شکوفایی جامعه
سریرت عملی گردد.

غلام دستگیر کارگر

غلام دستگیر کارگر شعبه صحافی مطبعه
تعلیم و تربیه که بیش از هفده سال است به
عنوان کارگری پر تلاش مصروف خدمت است
و کار و کوشش را یکی از اساسی ترین علل
خوشبختی میداند در پاسخ به این پرسش که
وی پیرامون سوابق تاریخی دوستی بی شایبه
افغانستان و همسایه شمالی اش کشور کبیر

هادیه ننگرهای خانم جوان و روشن اندیشی
است که به سمت معلم در مکتب ابتدایی محمد
نعیم شپید بلجرخ ایفای خدمت می کند.
وی در پاسخ به یک سوال در این زمینه
که وی روابط دوستی عنعنوی میان دو کشور
همسایه نیک افغانستان و شوروی را چگونه
توجه می کند، می گوید:

مروزی هر چند کوتاه و شتابنده به
چگونگی روابط دوستانه و برادرانه مردم افغان-
نستان و شوروی نشان دهند این واقعیت است که
این دوستی بی شایبه، خدشه ناپذیر و خلل
ناپذیر بوده و پایه های آن در جریان دهها
سال احترام متقابل و حسن همجواری استحکام
روز افزون یافته است.

هادیه

کشور کبیر شوراها در هر مقطع تاریخ
و برش زمانی و در هر اوضاع و احوال سیاسی
ثابت ساخته است که به عنوان یک دوست
دیرینه و ثابت قدم یار و مدد کار مردم افغان-
نستان بوده و می باند که این روش سیاسی
از اهداف عالی و انسانی و از صلح طلبی و
ضدیت با جنگ و رویه خصمانه با سلب آزادی از
ملت ها و ملیت ها مایه می گیرد که همیشه
بعد از پیروزی انقلاب اکتوبر بارهبری داهیان
رهبر کبیر کارگران جهان به وسیله دولت
شوروی پیش برده شده و می شود.
وی ابراز نظر می کند که:

مردم افغانستان اینک به نیکی دوست را از
دشمن باز می شناسند و به همین دلیل به
امداد بزرگ و بلاعوض شوروی در ساحه های
فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و نظامی که به
خصوص بعد از پیروزی مرحله نوین تکاملی
انقلاب تور با گستردگی و پهنای بیشتر به
عمل می آید ارج فراوان می گذارند و میدانند
امپریالیزم جهانخواه و در راس امپریال-
لیزم امریکا به کمک شیونیزم چین و دیگر
وابسته گان خود می کوشند مانع سازندگی
مردم افغانستان را از دوستی بی شایبه و صاد فانه و
خالی از هر گونه زیاده و تزویر سیاسی ریشه
های بس عمیق و استوار دارد. دولت کبیر
شوراها به اساس پیروی از رهبری خردمندانه
لین کبیر که برای اولین بار آرمان بدست
داشتن قدرت سیاسی کارگران را تحقق
بخشید و با پیروزی رساندن انقلاب کبیر
اکتوبر صلح عادلانه و تامین عدالت واقعی را
در میان ملیت های روسیه آن وقت به عمل
آورد. از همان آغاز پیروزی سیاست حمایت
از جنبش های دموکراتیک و ضد امپریالیستی
صلح خواهی وعدم مداخله در امور داخلی
کشور های دیگر و کمک به رشد و شکوفایی
فرهنگی و اجتماعی کشور های از انکشاف
دور نگهداشته شده رابه عنوان پایه های
سیاست خارجی کشور شوراها به پذیرش
گرفت و بر همین اساس از زمان جنبش رهایی
بخش مردم افغان نستان علیه امپراطوری

شصت ساله و آزمون شده

از آن تاریخ به بعد اتحاد شوروی به بزرگترین پشتوانه و تکیه گاه نیرومند مردم ما در دفاع از حاکمیت ملی، استقلال ملی و تمامیت ارضی و آبادی و شکوفائی کشور مبدل گردیده از هیچگونه مساعدت و همکاری سیاسی، اقتصادی، علمی فرهنگی و تخنیکی در برابر مردم ما دریغ نورزیده است از همین جهت است که مردم، حق دارند سرحد بین افغانستان و کشور شوراها را سرحد صلح، دوستی و همکاری بنامند و از مساعدت های بی شایبه و بی آایشانه برادران شوروی خویش با قدر دانی و سپاسگذاری یاد آوری نمایند.

بعد از پیروزی انقلاب نجبات بخشش ثور این ادامه انقلاب کبیر اکتوبر که به اراده و حمایت خلق زحمتکش کشور در تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان ((پیش آهنگ طبقه کارگر و تمام زحمتکشان کشور)) توسط افسران دلیر و سر بازان شجاع ما به پیروزی انجامید و زحمتکشان عذاب دیده و مستضعف ما راه ساختمان جامعه عادلانه نوین فارغ از استثمار فرد از فرد را در پیش گرفتند کشور بزرگ صلح جهان اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک مردم ما را گرامی داشته همبستگی گاه خود را با انقلاب زحمتکشان افغانستان ابراز داشت، ولی سازمان جهانی جا سوسی ایالات متحده آمریکا (سیا) با رو یکبار نمودن صدیق ترین چاکر خود حفیظ اله امین و باند جنایتکار وی همانسا نکه می خواست انقلاب شکوهمند ثور را از مسیر اصولی آن به بیراهه سوق دهد به همدستی ارتجاع بین المللی، هژمونیزم مرتد چین و نظامیگران پاکستان و معامله گران مصری سعی نمود تا دوستی و همبستگی عنعنوی و نیم قرنه مردم افغانستان و اتحاد شوروی را که بر اساس اصول

حسن همجواری، صلح، آزادی و همزیستی مسالمت آمیز استوار است خدشه دار سازد و دوستی دیرینه ما را که با گذشت چندین دهه پیروز مندانه از بوته آزمایش بدر آمده است برهم زند، مگر از آن جایکه این دوستی صادقانه و خالصانه از اعماق قلوب مردم ما و کشور شوراها منشاء گرفته است و در دل های مردمان هر دو کشور سخت جای دارد تلاش های مذبو هانه ارتجاع و امپریالیزم بی اثر می ماند و دوستی و همکاری افغان و شوروی مستحکمر می گردد.

مردم ما و جهانیان شاهد آن بودند که امپریالیزم جها نخوار امریکا هژمونیزم مرتد چین ارتجاع منطقه و بین المللی که پیروزی های پیگیر و چشمگیر انقلاب نجبات بخشش ثور مردم افغانستان را خار چشم خود می دانند و آنرا زنگ خطر تازه می، بر مرگ و نابودی ابدی خویش می شمارند در صدد آن بر آمدند تا با براه انداختن توطئه ها و دسیسه های مختلف افغانستان آزاد، سر بلند، مستقل و انقلابی را از روی نقشه سیاسی جهان بردارند و انقلاب آزادی بخش و مردم قهرمان افغانستان را به شکست و نابودی بکشانند. ولی مردم آزاده و انقلابی ما بادرک ماهیت کثیف این توطئه ها و دسایس خاینانه با هو شیاری کامل به سر وقت مردم میهن و انقلاب خود رسیدند و طرح ها و نقشه های خاینانه ارتجاع و امپریالیزم را که علیه میهن، مردم و انقلاب دورانساز ما طرح گردیده بود نقش بر آب گردانیدند و انقلاب و میهن عزیز خویش را از ورطه هلاکت و بربادی نجات بخشیدند.

در این جا دوستان بین المللی ما آرام نه نشستند و مردم ما را در امر طرد و دفع تجاوزات خارجی و

جنگ اعلام ناشده ارتجاعی و امپریالیستی تنها نگذاشتند و کشور دوست اتحاد شوروی بر اساس معاهده دوستی منعقد قوس سال ۱۳۵۷ میان هر دو کشور و مطابق به حکم ماده (۵۱) منشور ملل متحد با اعزام قطعات محدود نظامی خود بنا به درخواست حزب و دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان بیدرنگ بیاری ما شتافتند و در حساس ترین لحظات تاریخی رسالت بزرگ انترناسیونالیستی و حسن همجواری خویش را در برابر مردم و میهن ما اداء نمودند.

بعد از سقوط مرگبار استبداد امین و پیروزی مرحله جدید و تکاملی انقلاب شکوهمند ثور ساحه دوستی و همکاری بین اتحاد شوروی و افغانستان ابعاد گسترده تری را بخود گرفت و با وجود تبلیغات خاینانه و پرو پاگند های زهر آگین دشمنان هر دو کشور این دوستی سنتی و عنعنوی همچنان ادامه دارد و روز بروز محکمر و استوار تر میگردد. علاوه بر آن مردم ما از مساعدت های اقتصادی و تخنیکی کشور دوست و برادر اتحاد شوروی بر خور دار است که بطور مثال تا کنون در حدود (۱۳۰) پروژه خرد و بزرگ به همکاری برادران شوروی در کشور ما ساخته شده است و یا در حال ساختمان میباشد، همچنان هشتاد در صد مساعدت از طرف اتحاد شوروی در تطبیق بلان پنج ساله کشور ما صورت می گیرد. بهمین ترتیب سالانه هزاران تن از جوانان و نو جوانان افغان به کشور بزرگ و پهناور شوراها جهت تحصیل اعزام میگرددند و بعد از کسب دانش در ساحات مختلف علوم بحیث بهترین و ورزیده ترین ما هران و کسار شناسان چیره دست به کشور انقلابی خود باز میگرددند و در خدمت میهن، مردم و انقلاب آزادی بخش خویش قرار می گیرند.

اکنون که دست غارتگر و چپاولگر ارتجاع و امپریالیزم از دامان مطهر مردم و میهن ما قطع میگردد

و به همت والای زحمتکشان آزاده ما تجاوزات و مداخلات بیشر مانه ارتجاع و امپریالیزم عقب زده می شوند، زمان آن فرارسیده است که زحمتکشان انقلابی ما در شاهره ترقی و تکامل گام های وسیعتری بر دارند دو ستان بین المللی ما بخصوص برادران شوروی ما نیز در اجرای این امر بزرگ یعنی طرد و دفع تجاوزات بیشر مانه خارجی و اعمار جامعه عادلانه نوین فارغ از استثمار فرد از فرد ما را تنها نگذاشته تا سرحد پیروزی کامل بر دیو سیاه ارتجاع، هژمونیزم و امپریالیزم یار و مددگار ما خواهند بود.

چنانچه لیو نید بریژنیف منشی عمومی کمیته مرکزی حزب کمونسنت و صدر هیات رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سو سیالیستی هنگام اقامت هیات عالیرتبه حزبی و دولتی جمهوری دموکراتیک افغانستان تحت ریاست ببرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدراعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان در اتحاد شوروی در این مسورد چنین اظهار داشتند:

((افغانستان در مبارزه بخاطر جامعه نوین، در امر دفاع از دست آورد های انقلاب خود بعد از این میتواند بر پشتیبانی مردم شوروی اتکا داشته باشد.))

جای بسی افتخار است که مردمان آزاده و قهرمان ما در مبارزات عادلانه ضد ارتجاعی و ضد امپریالیستی خویش و دفع و طرد تجاوزات و مداخلات خارجی از حمایت و پشتیبانی دوستان بین المللی خویش بر خور دار است، از حمایت و پشتیبانی چنان دوستا نیکه دفاع از صلح و آزادی، ترقی و دموکراسی دیتانت و همزیستی مسالمت آمیز به سوی جهانی شعار روز آن ها را تشکیل می دهد.

سر انجام پیروزی از آن خلق قهرمان ما می باشد زیرا مبارزات مردم ما بر حق، راه ما روشن و بشریت مترقی و پیشتاز یار و مددگار ما می باشد.

کردند ، منافع ملی افریقاییان را بر منافع قبیلوی ترجیح میداد .
 پروگرام این موسسه که در نخستین کانگرس غیر قانونی آن در ۱۹۶۲ به تصویب رسید بخوبی گرکتر ملی فعالیت های سواپو را نشان داد که در آن با تاکید بر ضرورت اتحاد همه نیروهای مترقی و وطنپرست ، آن ها را بدون در نظر داشت ملحوظات نژادی و مذهبی در یک حزب واحد سیاسی جمع نمود .
 در مرام نامه سواپو اهداف عمده آن چنین آمده بود :

حصول استقلال ملی برای نامیبیا ، تاسیس یک کشور آزاد و دموکراتیک طبق منافع و با اشتراک جمع مردم نامیبیا ، تحقق رفاه و پیشرفت های مترقی در ساحت اجتماعی ، اقتصادی و کلتوری .
 سواپو در آغاز فعالیت خود از اصل مبارزه صلح آمیز برای نیل به استقلال ملی طرفداری میکرد و بعضی از اعضای آن در قبال ظلم و اختناق افریقای جنوبی بر نفوس این قلمرو از قرار گرفتن نامیبیا تحت قیمومیت بین المللی طرفداری میکردند . فعالیت این موسسه در صحنه داخلی متکی بر روش عدم تشدد و احتجاج علیه غارتگری افریقای جنوبی بر ثروت های نامیبیا و تبعید ساکنین بومی این قلمرو بود . کذا این موسسه در تنظیم اعتصابات و مقاطعه کارگران با کارهای شان بحيث جز مبارزه علیه اشغالگر ان افریقای جنوبی نقش مهمی ایفا می کرد . این اقدامات از یک طرف باعث افزایش نفوذ سواپو در بین توده های وسیع مردم گردید و از سوی دیگر باعث شد تا سرانجام ده سازمان محلی سیاسی که فعالیت جداگانه داشتند با سواپو ملحق گردند . این پیروزی های قابل ملاحظه سبب شد تا موسسه اتحاد کشورهای افریقایی در سال ۱۹۶۵ ، سواپورا بحيث یگانه نماینده قانونی مردم نامیبیا بر رسمیت بشناسد و موسسه ملل متحد در سال ۱۹۷۳ ، سواپو را بحيث یگانه نماینده قانونی مردم نامیبیا بر رسمیت شناخت .

تغییر تکتیک

در قبال اوضاع متحول جهانی و طرح های امپریالیستی مبنی بر استفاده از ستراتیژی نیو کلر نیالستی برای تحکیم مواضع قبلی خود سواپو ناگزیر شد تا تکتیک خود را از مبارزات صلح آمیز با مبارزه مسلحانه تبدیل نماید . چه سال های ۱۹۶۰ شاهد آزادی ملی چندین کشور مستقل در آاره افریقا بود که بسیاری از این کشور ها استقلال شان را از طریق توسل باسلحه بدست آورده بودند . فیصله سواپو مبنی بر توسل به مبارزه مسلحانه همزمان با وقتی بود که افریقای جنوبی به غارتگری استعمارگری خود در نامیبیا توسعه می بخشید و قدرت های امپریالیستی فیصله های ملل متحد و شورای امنیت آن موسسه را در مورد سواپو سبوتاز می کردند . سام نجوما رهبر سواپو در مورد کلمات : «در حالیکه نفر و پریشانی نفوس بومی نامیبیا که از هر گونه حقوق مدنی محروم بودند

سام نجوما (در وسط) رئیس موسسه خلق افریقای جنوب غرب هنگام شرکت در کانگرس مربوط به نامیبیا.

رسول یوسفزی

ترجمه و نگارش

سواپو و سالهای دشوار مبارزه

این نهضت که ۲۵ سال عمر دارد همه عناصر مترقی و میهنپرست نامیبیا را بدون در نظر داشت نژاد و مذهب در حزب واحد سیاسی گرد آورده است

حصول استقلال ملی، ایجاد یک کشور آزاد و دموکراتیک و تحقق اصلاحات مترقی در ساحت اجتماعی، اقتصادی و کلتوری از اهداف بزرگ این نهضت میباشد.

...

(۲۵) سال قبل موسسه مردم جنوب غرب افریقا بنام سواپو عرض اندام کرد تا مردم نامیبیا را در مبارزات دشوار شان جهت نیل به آزادی ملی و ختم سلطه غیرقانونی رژیم اشغالگر افریقای جنوبی رهبری کند . ماهیت غیرانسانی و جنایت کارانه سیستم آپارتاید که مصایب آلام بشمار می آید به جمع نفوس بومی عاید نمود به بهترین وجهه توسط این حزب پیشاهنگام جامعه پاپرولتاریای (۲۵) سال قبل موسسه مردم جنوب غرب افریقا ، تشخیص و به جهانبان معرفی شد و طبیعت استعمارگرانه ، ظالمانه و اختناق آوران نامیبیا را در مبارزات دشوار شان جهت نیل به آزادی ملی و ختم سلطه غیرقانونی رژیم اشغالگر افریقای جنوبی رهبری کند . ماهیت غیرانسانی و جنایت کارانه سیستم آپارتاید که مصایب آلام بشمار می آید به جمع نفوس بومی عاید نمود به بهترین وجهه توسط این حزب پیشاهنگام جامعه پاپرولتاریای در قبال تشدید اختناق تبعیض طلبان افریقای جنوبی علیه اکثریت سیاه پوست و اهالی بومی جنوب غرب افریقا بود که اولین سازمان سیاسی مترقی شامل کارگران ، زحمتکشان و سایر نیرو های مترقی و وطنپرست ظهور کرد هرگاه نظری بتاریخ تاسیس این نهضت بیا -

گردد که هدف از آن غیر استعماری گردانیدن نامیبیا گفته شده بود در حالیکه غایب واقعی آن تحکیم مواضع رژیم تبعیض طلب افریقای جنوبی و تسلط آن در نامیبیا بود سواپو طور موفقیت آمیز علیه این پلان مبارزه نمود و با ایسی خود راه توده ها با آنکه حالت نیمه قانونی داشت توضیح میکرد. تحریم شرکت در اسامبله مشورتی تبعیض طلبان افریقای جنوبی در ۱۹۷۳ توسط اهالی نامیبیا و انجام مظاهرات علیه مانور های امپریالیزم باعث گردید که افریقای جنوبی در کوشش های تازه خود ناکام شود .

تشکیل اردوی نجاتبخش نامیبیا در سال ۱۹۷۱ ، از پیروزی های قابل ملاحظه مبارزاتی سواپو محسوب میگردد در سال ۱۹۷۳ سواپو بحث یگانه نماینده قانونی مردم نامیبیا از طرف ملل متحد برسمیت شناخته شد و از سال ۱۹۷۶ با بنظر حالت ناظر رادر ملل متحد و موسسات اختصاصی آن حفظ کرده است .

همچنان ادامه داشت ، مابرای مدت طولانی و مکرر از استعمار گران افریقای جنوبی تقاضا حقوق کردیم ولی آن ها به مطالبات مشروع مادمورد بی تفاوتی نشان دادند بناء مافصله نمودیم تا تحت رهبری سواپو جهت نیل باستقلال ملی خویش به سلاح متوسل گردیم تا در بر تو این فیصله در سال ۱۹۶۴ اولین مرکز تربیه گریلایی با عضویت اعضای سواپو که همزمان تربیه زیر زمینی را در چندین دولت مستقل افریقای فری گرفتند تاسیس شدو در اندک مدت یک کوب بزرگ نظامی افریقای جنوبی توسط گریلای سواپو مورد حمله قرار گرفت و قسمت بزرگ آن از بین رفت. یکسال بعد از تاسیس این مرکز مبارزه مسلحانه از طرف سواپو طور قابل ملاحظه گسترش یافت بطوریکه مناطق شمال غربی نامیبیا را نیز فراگرفت و اسباب نگرانی محافل امپریالیستی و افریقای جنوبی را فراهم نمود .

در حالیکه حکومت پرتوریا تاکنون جرئت نموده که موسسه سواپو را که از پرستیز خاص بین المللی برخوردار است ، ممنوع اعلام

انگلستان ، فرانسه ، جمهوریت اتعادی آلمان و کانادا در قبال تشدید مبارزات سواپو به فکر از دست رفتن منافع انحصاری شان در جنوب غرب افریقا افتادند و از این رهگذر نگران شدند .

سوسیالیستی جهانی و طبقه کارگر بین المللی بود . برای مردم نامیبیا در مبارزات شان علیه مقامات افریقای جنوبی از اهمیت خاصی برخوردار است .

بدون شک سواپو طی (۲۵) سال مبارزات دشوار خود برای آزادی نامیبیا به پیروزی های قابل ملاحظه نایل شده و این مبارزات جز مبارزه آزاد یغواپی ملی افریقا است که خود نیرو تازه به پروسه انقلابی جهانی محسوب میگردد .

تصویب فیصله نامه (۳۸۵) شورای امنیت ملل متحد در سال ۱۹۷۶ که از مطالبات عده سواپو حمایت میکرد پیروزی بزرگ دیگر برای سواپو است ، این فیصله نامه عدم ادامه اشغال غیر قانونی نامیبیا را توسط عساکر افریقای جنوبی ، شناسایی از تعامیت ارضی نامیبیا ، تکوین یالسی افریقای جنوبی اهالی جمع محوسین سیاسی و الهای همه قوانین اختناق آور رادر نامیبیا تقاضا کرد .

زنان در نهضت سواپو:
یکی از وجوه برجسته نهضت سواپو اشتراک وسیع زنان درین نهضت میباشد . تدویر اولین کانگرس شورای زنان سواپو در انگولا یکی از کشور های جنبه مقدم ، حادثه مهمی در تاریخ مبارزه برای آزادی نامیبیا محسوب میگردد . درین کانگرس به تفصیل از مصایب وآلام مردم نامیبیا تحت تسلط خون آشام افریقای جنوبی و پیروزی های سیاسی سواپو صحبت شد .

۳۱ دسامبر ۱۹۷۸ ، آخرین وقت توسط ملل متحد برای تطبیق فیصله نامه مسذکور بود که افریقای جنوبی از تحقق آن سرباز زد . سواپو در قبال انکار افریقای جنوبی از تطبیق فیصله های ملل متحد راجع به نامیبیا مبارزات خود را توأم با براه انداختن مارش ها و اعتصابات شدت بخشید و نیروهای دموکراتیک و سوسیالیستی در سراسر جهان طرفداری خود را از مبارزات مردم نامیبیا ابراز کردند نمایندگان پنج کشور غربی یعنی امریکا ،

سام نجوما رئیس سواپو در هنگام افتتاح کانگرس شورای زنان سواپو در مورد نقش بقیه در صفحه ۵۲

های الهام بخش تشدید مبارزه افریقایان علیه استعمار و بقایای آن گردید . کذا پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک در کشور همجوار یعنی انگولا که نتیجه مساعی سه قوه اساسی انقلابی عصر مدرن نهضت آزادی ملی ، سیستم

نماید به اختناق شدید علیه فعالین حزبی سواپو دست زد . چنانچه بیش از (۵۰۰) نفر از فعالین سواپو تنهائی سوابی (۱۹۶۷-۱۹۶۸) دستگیر شدند . عدهی از دستگیر شدگان در پرتوریا محاکمه شد و به حبس های عمری و طولانی محکوم گردیدند .

مبارزات مبین پرستان نامیبیا مخصوصا بعد از تدویر کانگرس منظم سواپو در او اخر سالهای ۱۹۶۹-۱۹۷۰ در تانزانیا اوج گرفت و طی این کانگرس مبارزات سواپو طور عالی ادزیایی و تایید شد . کانگرس سام نجوما را بهیئت رئیس سواپو تایید مجدد نمودند .

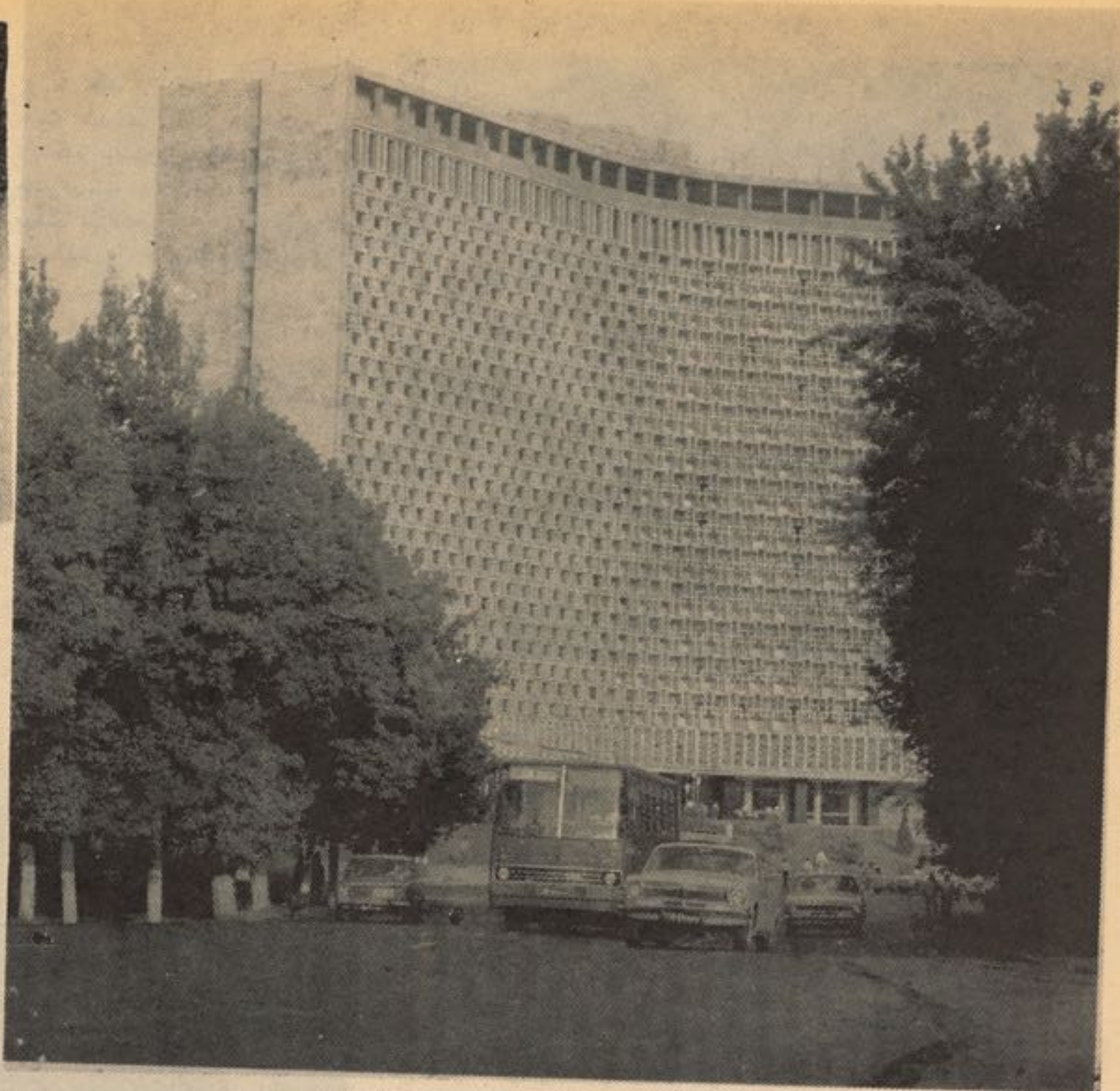

افریقای امروز در پرتو پروسه انقلابی میزند ، میآموزد و مصروف اعمار جامعه نوین است . عکس های ذیل صحنه یی از پهلوهای مختلف حیات اجتماعی افراد این کشور را تشکیل میدهد .

مانور های جدید تبعیض طلبان افریقای جنوبی:
حکومت افریقای جنوبی در قبال رشد مداوم مبارزات آزادیخواهی مردم نامیبیا و فشار افکار عامه بین المللی مجبور شد تا در سالهای ۱۹۷۰ دست به مانور سیاسی تازه بزند و درین مانور افریقای جنوبی یک پروگرام انتخاباتی راهبردی شماره ۴۸

یکی از ستونهای چوبین منبت کاری در مسجد قدیمی خیوه

هتل سی طبقه بی تاشکند که طی سالهای اخیر به سبک معماری پذیرنده اعمار شده است .

پیوسته بگذشته

نگرشی بر معدوده از

آثار مدنیت معماری

آسیای میانه در درازای سالها و قرون مختلف

مختصر میتوان تذکر داد که آثار تاریخی و نمونه های معماری باستانی در شهرهای مختلف آسیای میانه بیشتر مظاهر برجسته از مدنیت های قدیمی دوره خوار زمشا هیان، سفدیان ، با ختر یان سامانیان، تیموریان و غیره است و برای هر بیننده پذیرا و دلچسپ واقع می شود .

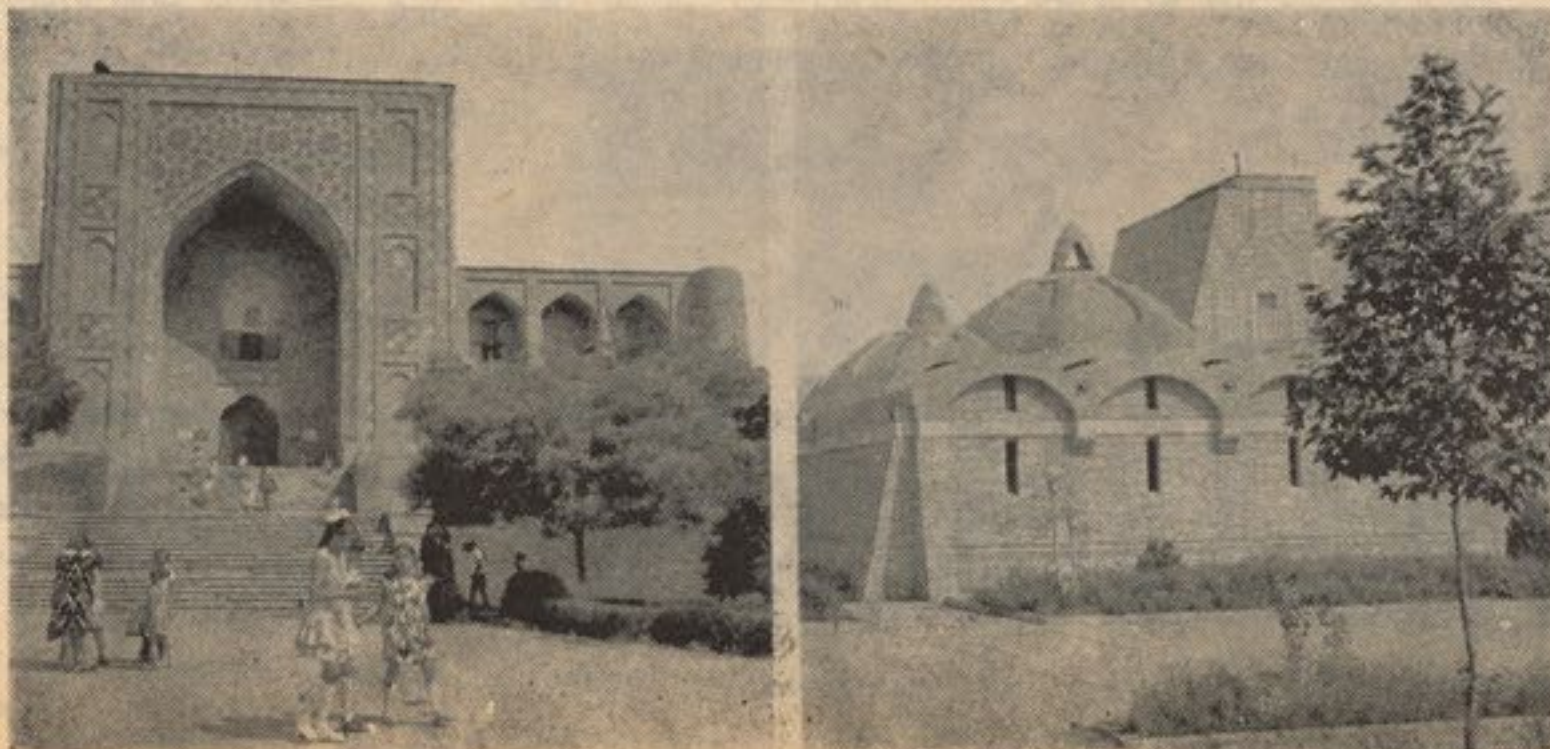
آرامگاه ساما نیان - زمرد هنر معماری آسیای میانه است :

اسم کتابی است که «بولانوف» دکتور رشته معماری آنرا عنوان اثر خود قرار داده و بحث یک منبع تحقیقی برای اهل خیرت و دانش، خاصا برای سیاحان و خارجیانیکه به ازبکستان شوروی می آیند و آثار تاریخی شهر های مختلف آسیای میانه را دیدن می کنند، بسیار سود مند بوده و معلومات جامعی را در مورد آثار معماری باستان بخصوص در عهد سامانیان ارائه میدارد. این کتاب توسط اداره انتشارات «غفور غلام» با قطع و مواد پرمایه طبع گردیده است و اداره مذکور بحث یک

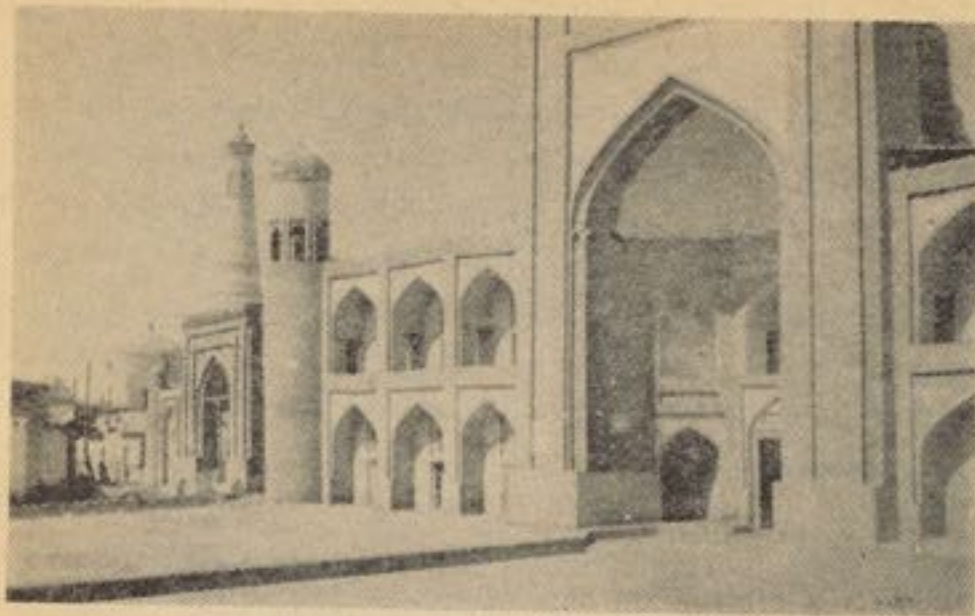
در شهر تاشکند پایتخت ازبکستان نیز آثار تاریخی و دیدنی زیادی وجود دارد که بر علاوه مفاصل عصری و مترقی این سر زمین ، بقایای ساختمان های قدیمی، مانند مدرسه گوگلداش (قرون وسطی) مدرسه بارک خان و دهها مواضع دیگر بر عظمت این شهر افزوده است. لذا بصورت

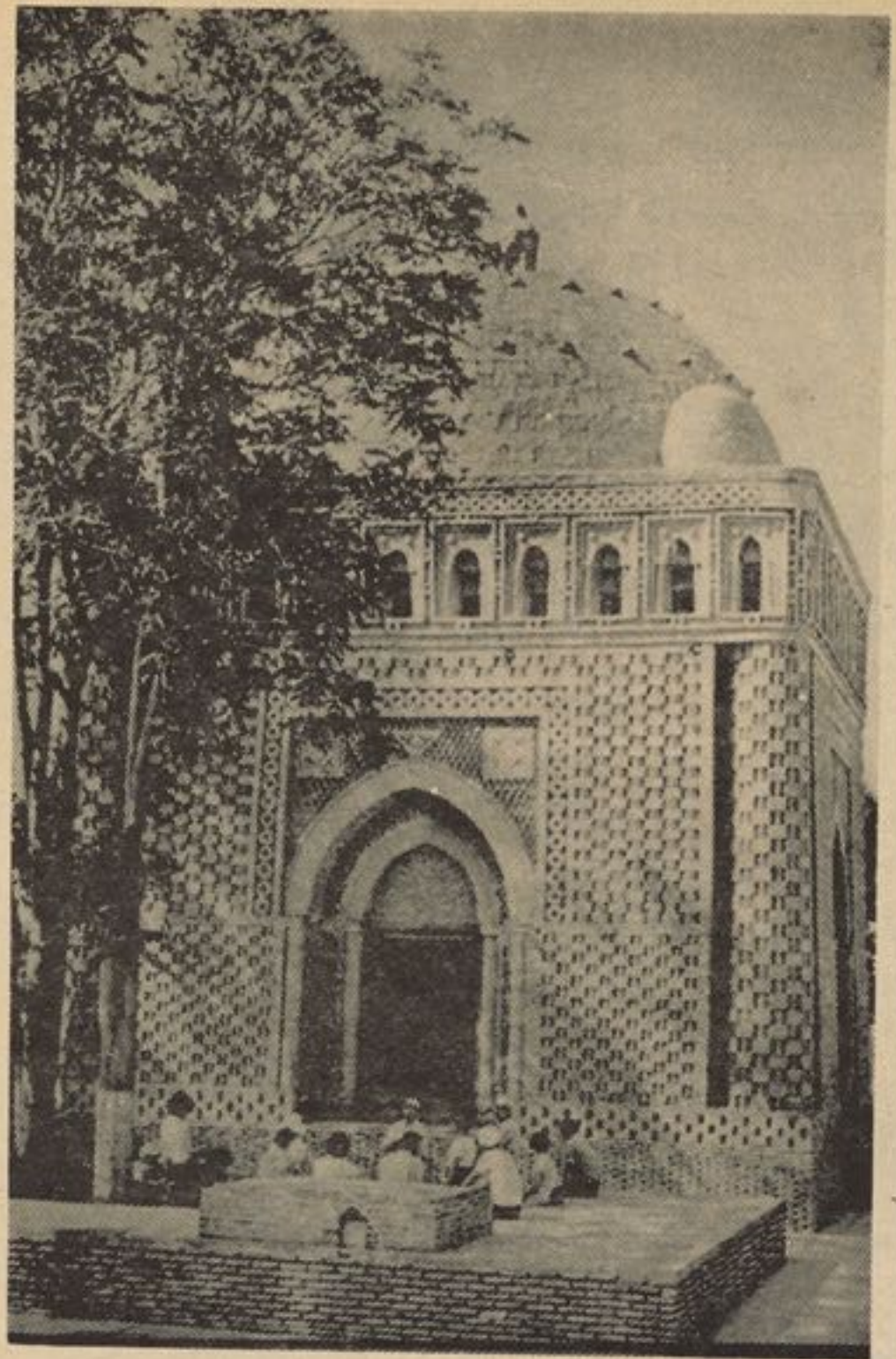
یک حمام از یکی که به سبک قدیم در تاشکند اعمار و ساخته شده است .
مدرسه گوگلداش واقع تاشکند .

میناره اسلام خواجه (سمت چپ) و مدرسه قلی مراد در خیوه *

مقبره اسماعیل سامانی یکی از حکمرانان سلاطهٔ سامانیان بلخ واقع بخارا که به «زمره آسیای میانه» شهرت دارد. طرح و ساختمان داخلی و خارجی این آرامگاه باکتبدو مثبت کاری دروازهٔ چوبین آن برای بینندگان و تازه واردان بسیار جالب است *

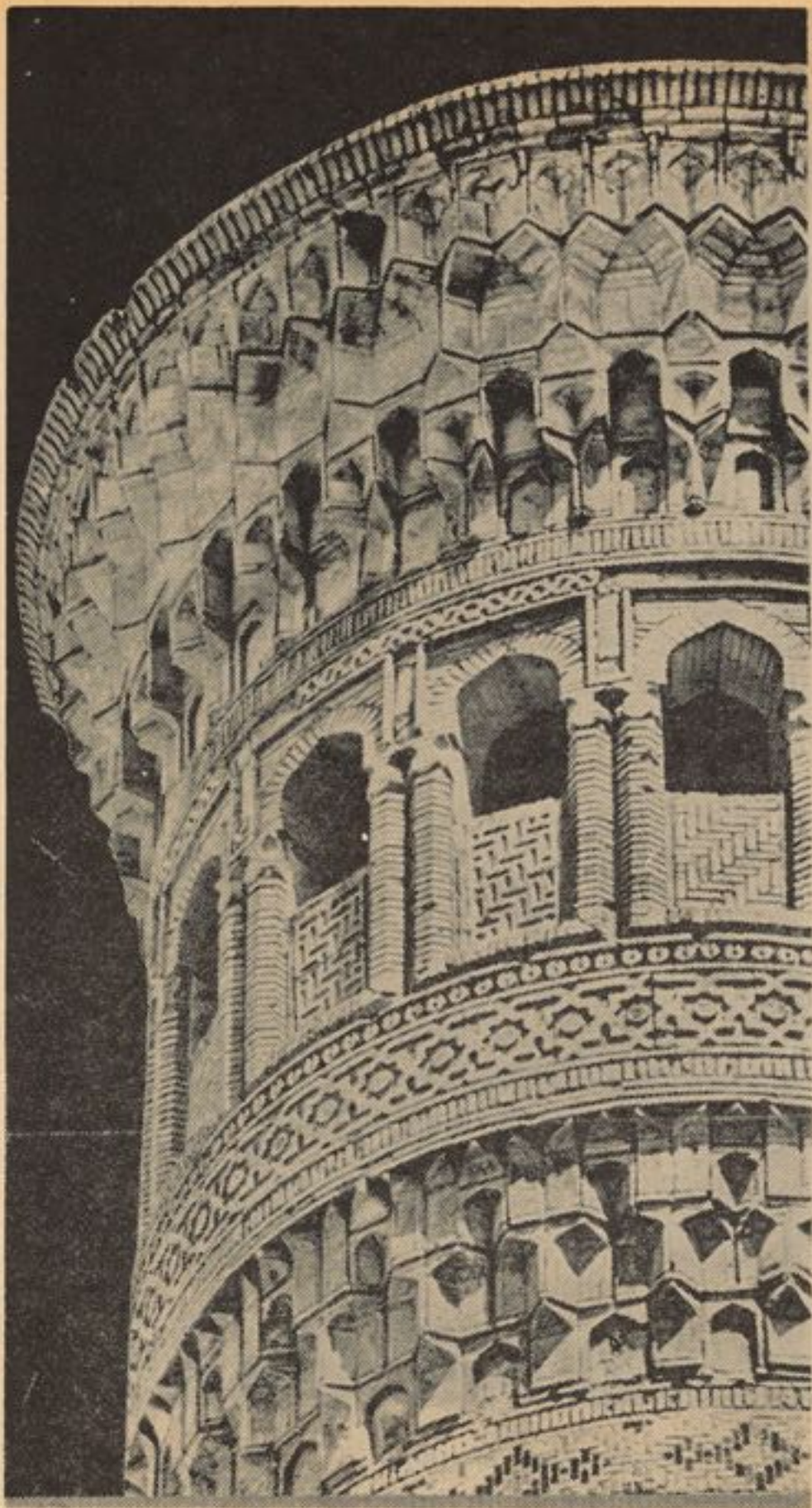

خیوه : آثار شکوهند مسلمانان آسیای میانه که مطالعه تاریخ آن برای اهل تحقیق آموزنده است *

موسسه چاپ و نشر کتب ادبی و هنری بعد از مربوط به ادوار کهن، معاصر و جدید آسیای تاسیس خود در سال ۱۹۵۷ به اسم «غفور غلام» شاعرو آکادمیسین بر جسته ازبک و دارندهٔ جایزهٔ نئین مسمر گردیده است که از بدو آغاز کار های طباعتی خود به طبع و انتشار آثار ادبی و تاریخی و ترجمه و کتب متعدده السنه مختلف خدمات ارزنده مطبوعاتی را انجام داده که نشر کتاب «آرامگاه سامانیان سزمرد هنر معماری آسیای میانه است» یکی از نمونه های بارز کار های مسلکی آن موسسه به حساب میتواند رفت. بر علاوه کتاب «آرامگاه سامانیان زمره هنر معماری آسیای میانه است» نشرات معلوماتی دیگر نیز جهت استفاده سیاحان تخصیص داده شده و رفتن وقتا طبع شده و میشود چنانچه ادارات طبع و نشر ازبکستان طی نزدیکتر بن سالهای آینده بیش از صد آلبوم رنگی، نشریات اطلاعاتی، اوراق و هنمایی و مجموعه های پستکارد های حاوی مناظر کشنگ

موسسه چاپ و نشر کتب ادبی و هنری بعد از مربوط به ادوار کهن، معاصر و جدید آسیای تاسیس خود در سال ۱۹۵۷ به اسم «غفور غلام» شاعرو آکادمیسین بر جسته ازبک و دارندهٔ جایزهٔ نئین مسمر گردیده است که از بدو آغاز کار های طباعتی خود به طبع و انتشار آثار ادبی و تاریخی و ترجمه و کتب متعدده السنه مختلف خدمات ارزنده مطبوعاتی را انجام داده که نشر کتاب «آرامگاه سامانیان سزمرد هنر معماری آسیای میانه است» یکی از نمونه های بارز کار های مسلکی آن موسسه به حساب میتواند رفت. بر علاوه کتاب «آرامگاه سامانیان زمره هنر معماری آسیای میانه است» نشرات معلوماتی دیگر نیز جهت استفاده سیاحان تخصیص داده شده و رفتن وقتا طبع شده و میشود چنانچه ادارات طبع و نشر ازبکستان طی نزدیکتر بن سالهای آینده بیش از صد آلبوم رنگی، نشریات اطلاعاتی، اوراق و هنمایی و مجموعه های پستکارد های حاوی مناظر کشنگ

لطفاً ورق بزنید

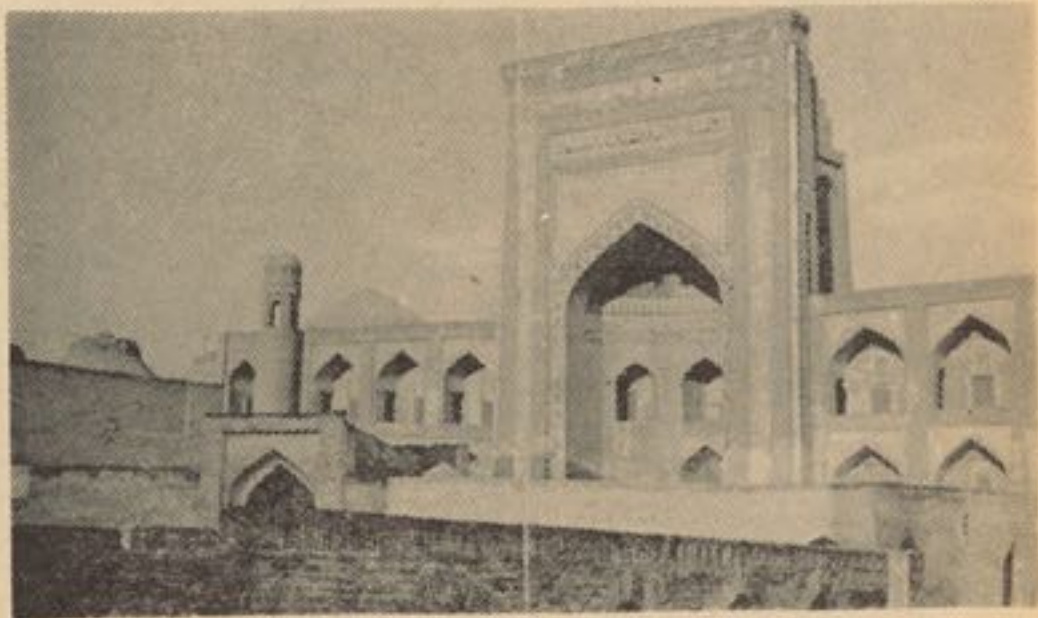

«در جمهوری ما (مقصد آن ازبکستان است) بسال ۱۹۷۰ سازمان دولتی حفاظت از آثار تاریخی کشور بوجود آمد. بر پایه آن شبکه وسیع ادارات مشغول به وسوعات تحقیق، احیا و مرمت آثار گذشته و ایجاد آثار و بیکره هاو مجموعه های یکپارچه معا صر بوجود آمد. انجمن حفظ آثار تاریخی و فرهنگی ازبکستان که بیش ازسه میلیون نفردرصوف آن اند نیز در امر به حساب آوری، حفاظت و تبلیغ میراث فرهنگی و دیعه بزرگی میشد، هر ساله برای حفاظت و احیای آثارباستانی وجوههنگفتی به مصرف میرسد. تنها طی سالهای نهمین نقشه پنجساله (۱۹۷۱-۱۹۷۵) در جمهوری ما برای امور مرمتی آثار مذکور (۷۵) میلیون

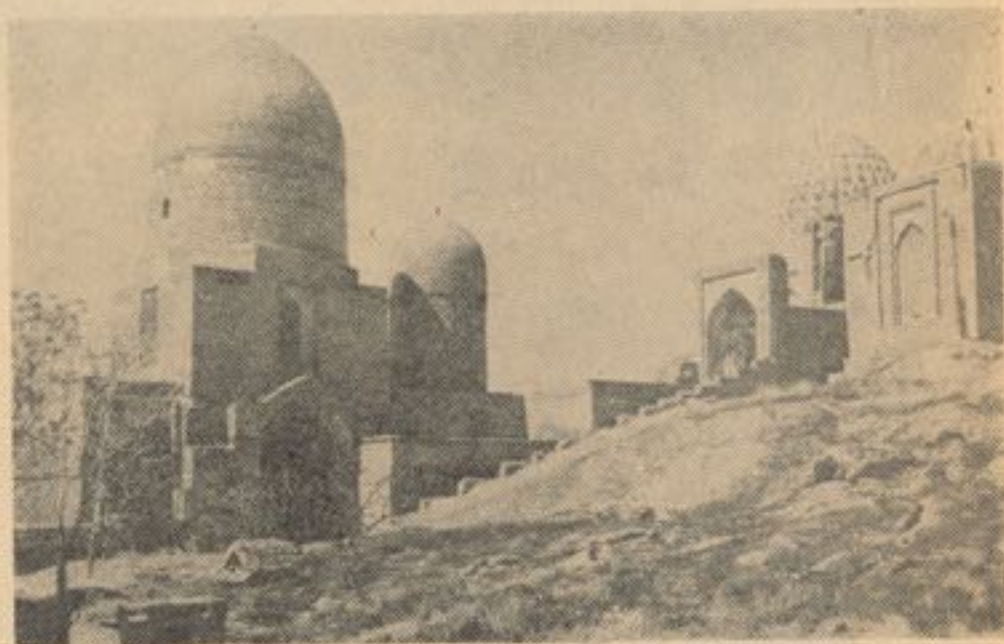
روبل ودر سال ۱۹۷۶ تقریباً دو میلیون روبل خرج شده است.»

تا اینجا هر آنچه گفته آمد، شمه بود از مظاهر تمدن پذیرنده ایکه حتی محققان وپادستانشناسان شرق و غرب در جهان معاصرما بدان عقیده خلل ناپذیری پیدا کرده اند واین خود نشانه ایست از علایق بیشایبه جهانبینی و مرادوات انترناسیونالیستی، به نحو یکه فرهنگ و دانش حدود و ثغور رانمی شناسدو همه نمود دارهای آن به دنیای کلتور و ثقافت انسانی تعلق می گیرد که عمر گرانمایسه شانرا در راه عظمت انسانی صرف کرده اند.

(پایان)

طرف چپ بالا : گوشه از مدرسه الله قلی خان واقع خیمه .

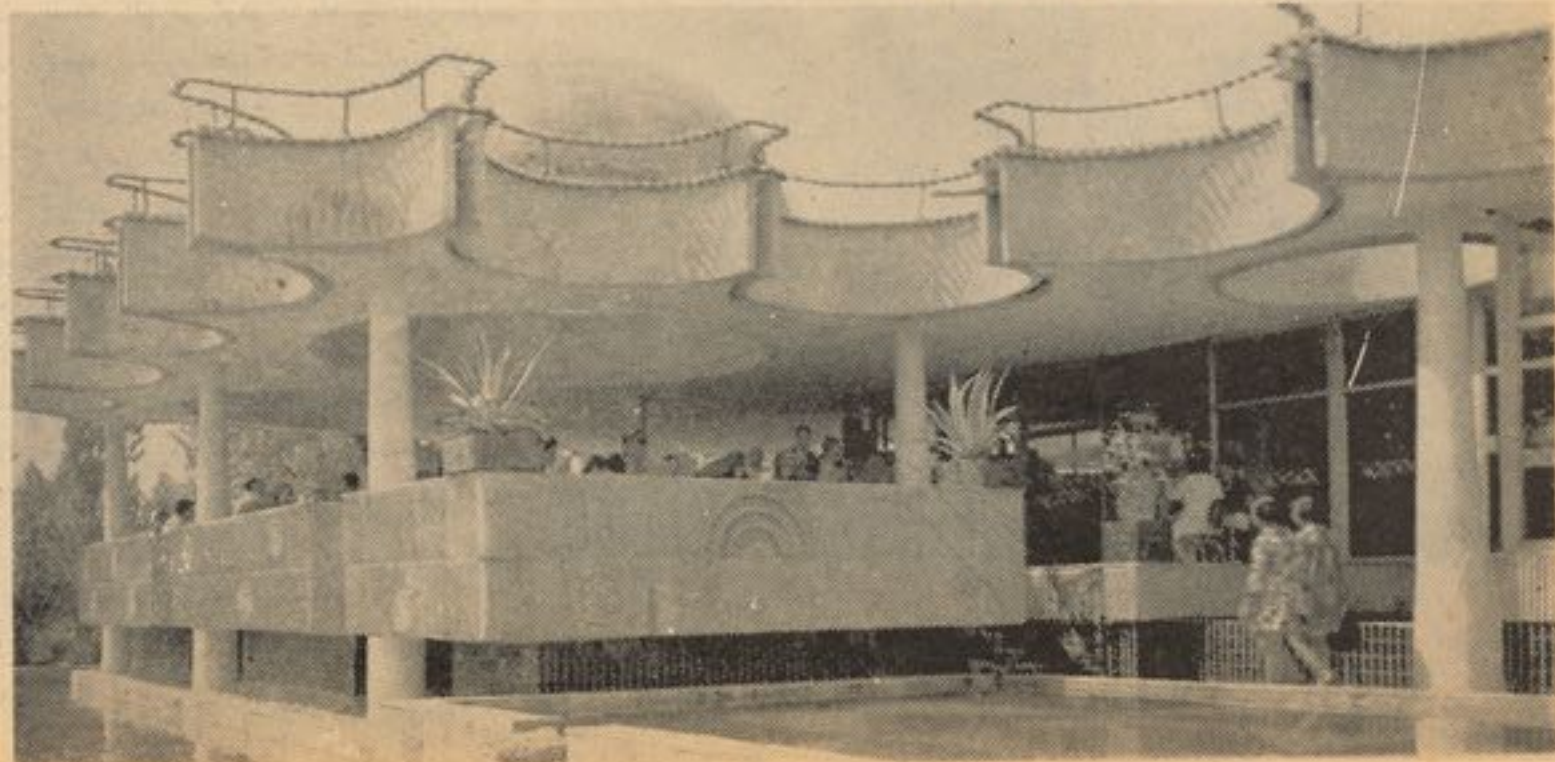

منظره از ادره «شاه زنده» در سمرقند .

بخارا : قسمتی از قبه مینار قلیان یا کلیان که سبک معماری آن، هنر ایشیه سازی مسلمین را بخوبی نمایانگر است .

تاشکند : کافه «گنبد های آبی» .

چه کسانی در پی بهره‌برداری از وضع نا بسامان و متشنج حوزه خلیج اند؟

پروگرامی که از جانب لیو نید بریزنوف منشی عمومی کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی و صدر هیات رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی بمقصد عسادی شدن اوضاع در حوزه خلیج هنگام سفر وی به هندوستان به پارلمان آن کشور ارائه گردید با علاقه و پشتیبانی خاص افکار عامه جهان مواجه گردید. باید متذکر شد که واکنش‌های متفاوت در مقابل آن نشان داده شد. عده بی‌آنها جهت حل بحرانی‌ترین اوضاع کنونی حوزه خلیج ابتکار بس نافع و سودمند خوانده اند.

عده بی‌دیگر با این ابتکار اتحاد شوروی وادار گردیده اند تا در باره آنچه که چه چیز مواجه به خطر است با جدیت فکر کنند.

منطقه دریخ نوژنله اند با پیاده شدن جانشینان امریکایی شان در منطقه در زمانی که پدر سلطان فعلی عمان تما شای تلویزیون و سینما را مردود می‌شعرد و تبادل در بازار های کشور های عربی تنها بواسطه سکه های فلزی صورت می‌گرفت زیرا بانکو تنها هیچ اعتبار نداشتند و در سالهای هفتاد نفت باعث پترو دالر و پترو دالر موجب رشد اقتصادی و پترو پست که با انکشافاتی فرینه اقتصادی و ساختمان مطلق اجتماعی آشتی نا پذیر اند بیان آمد آنها با فرمانبرداری مداوم استعمار نوین غرب چون شاه سابق ایران که ادعای زاندارم حوزه خلیج را بمنمود میخواست تعقیب سیاست خود خواهانه خود را مداوم گرداند سخت مخالف بودند. فقط بعد از سقوط شاه در ایران بود که تمامی پلانهای سوم و فعالیت های مخفی قصر سفید در جهت به مخاطره

شرح تصویر: طیاران جا سوسی ایالات متحده امریکا که مجهز با سیستم اکتشافی عوایی اوکس می باشند دیده می شوند.

طوریکه همه آگاه اند هیچ تشنجی در هیچ گوشه جهان به این سرعت خطرناکترین حالتی را که همین اکنون درین منطقه بخود گرفته بوجود نیامده است عوامل اصلی این همه کشیدگی های کنونی حوزه مذکور دروش دشمنانه امپریالیزم در جهت مخالف تحولات سیاسی و اجتماعی در منطقه و تخریب انحصارات غربی به خاطر از دست دادن کنترل شان بر مناطق نفت خیز این منطقه می باشد.

باید خاطر نشان نمود که استعمارگران انگلیسی در زمان سلطه شان بر منطقه از هیچگونه سعی و تلاش مذبحوحانه شان در جهت جلوگیری از هر نوع پیشرفت و ترقی

کشتی طیاره بردار ایالات متحده امریکا می باشد.

دوم نیروی سریع در خود ایالات متحده امریکا که تعداد آن فراتر راپور های منتشره مطبوعات ایالات متحده امریکا بالغ بر سیصد هزار می رسد. مگر تعداد تکنداران دریایی آن که به (۱۸۰۰) نفر میرسد نسبتا کم است و همیشه آماده اعزام بهر نقطه جهان (که احساس ضرورت به عملیات مسلحانه شان شود) توسط طیارات قوای بحری آن کشور می باشند و فراتر است این نیرو هم تقویت بیشتر یابد. جزء سوم موجودیت نظامی ایالات متحده در حوزه خلیج عبارت از تمرکز هر چه بیشتر قوای نظامی ایالات متحده در جزیره دیگوگارا سیامی باشد این تخته خیز بزرگ قوای هوایی و

قوای بحری پنتاگون در ماه مارچ سال گذشته بعیت یک مرکز عملیاتی نظامی پنتاگون اعلام گردید. اولین طیاره (بی-۵۲) حامل بمب اتمی قبلا درین جزیره فرود آمده بود. در مورد تحت البحری های عسوتی باید گفت که از مدتها ست که آنها از تسهیلات مخصوص بندری که برای آنها در بنادر جزیره مذکور فراهم گردیده بسود استفاده می نمایند. باید یادآور شد که ازین جزیره به حوزه خلیج پارس بحری و عمان یعنی جاهاییکه تاسیسات نظامی ایالات متحده امریکا در آنها بنا یافته و یاد در حال اعمار اند و به سیستم اکتشافی هوایی (اواکس) در عربستان سعودی که پنتاگون راقادر خواهد ساخت تا تمام حوزه خلیج را تحت نظرش داشته باشد. هدف اصلی ایالات متحده امریکا از یشبهه تلاشهای مذبحوحانه آن تاسیس کنترل مستقیم نظامی آن بر منطقه ایجاد ماشین نظامی جهت مداخله بیشتر در امور داخلی کشور های منطقه و جلوگیری از فعالیت های تمامی جنبش های آزادی بخش ملی مردمان این کشور ها.

در دوکتورین جیمی کارتر رئیس جمهور اسبق ایالات متحده امریکا که در جنوری سال (۱۹۸۰) اعلام گردیده آمده است که: «هر نوع کوششی که توسط هر قدرت خارجی جهت بدست آوردن کنترل بر حوزه خلیج

پارس صورت گیرد تخطی صریح علیه منافع حیاتی ایالات متحده امریکا تلقی خواهد شد و ایالات متحده جهت دفع آن بهر وسیله ممکن حتی استفاده از قوه نظامی دست خواهد برد».

هدف اصلی ایالات متحده امریکا از این اعلامیه اشاره به مداخله خیالی اتحاد شوروی در حوزه خلیج پارس می باشد در حالیکه مفکوره های استنادانه که طرح فوق الذکر تصویب نموده اند هم نمی توانند شواهدی از چنین یک تهدیدی را در خلیج پارس بیابند. و این عملیات ایالات متحده را یک بار دیگر لیونید بریزنوف منشی عمومی کمیته مرکزی حزب کمونیست و صدر هیات رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی طریبیانه ای که در پارلمان هند ایراد نمود در کرد. وی در بیانیه اش در ینمورد اظهار داشت: «ما برخلاف دوکتورین تجاوزکارانه امپریالیست هادر مورد خلیج فارس مطابق به خواست کشور های حوزه یک دوکتورین صلح و امنیت داریم، لیو نید بریزنوف در مورد پروگرام مطروحه اتحاد شوروی جهت استقرار صلح و امنیت پایدار در حوزه خلیج چنین اظهار داشت: «ما به ایالات متحده امریکا، دیگر قدرتهای غربی، چین، جاپان و تمامی کشور هاییکه در ینمورد از خود علاقمندی نشان میدهند پیشنهادهای ما را میباید که باید در مورد تعهدات آتی به توافق متقابل برسند».

علم تاسیس تا سیسات نظامی کشور های خارجی در حوزه خلیج فارس و جزایر همجوار آن، جایجا نمودن سلاح های هستوی و دیگر سلاحهای مغرب جمعی در خلیج عدم استعمال قوه و تهدید به استعمال قوه در مقابل کشور های منطقه خلیج، عدم مداخله در امور داخلی آنها، احترام به موقف فعلی کشور های حوزه خلیج (موقف بیطرفی شان)، عدم ادخال آنها در گروههای نظامی که نیرو های هستوی جز آنهاست، احترام به حق مستقل کشورهای این منطقه بر منابع طبیعی شان، عدم ایجاد موانع و یا تهدید در جهت تجارت نورمال این کشور ها با کشورهای دیگر جهان و استفاده از راه های بحری که کشور های

بقیه در صفحه ۵۳

نگرشی به سینمای شوروی

این سینمای انسانی

ادوارد تیسه که مسوول فیلم برداری تمام صحنه خارجی فیلم بود تصاویر درخشان ماندگار و مولتی از دست های پهناور و تهدید کننده روسیه عرضه کرد که همگی علیه مهاجمین تانک اسلحه بر گرفته بودند صحنه های فتح قازان روحیه خوش بینی و حرارت مردمی را القا می کند در سال ۱۹۴۴ وقتی اولین قسمت فیلم کامل شده بود مفهوم نیاز به یک دولت نیرومند موضوعی معاصر گسب می کرد نبرد ایوان بادشمنان داخلی کشور با نواختن کاملاً متفاوت فیلم برداری شده است اندری موسکویچ که تمام صحنه های داخلی را فیلم برداری می کرد زوایای تیره و گرفته کاخ را با سقف های اطاق نهایی کوتاهشان نشان داد ۰ سایه های غریب بر تابیده از مشعل ها، پیه سوزو شمع ها چشمان عظیم عقاب آردشمایل های بیژانته، و تلا - لومنتوب ابریشم ها و خزهای لباس ها

انگیزه عمده تابه مضامین جنگی روی آورد گرچه نو لید بر خسی فیلم های تاریخی و انقلابی نیز ادامه یافت ، طبیعی است که سوزهای جنگی و هیبتی در این فیلم ها غالب بود سیماهای رهبران نظامی بزرگ گذشته مانند فیلم مارشال کوتوزوف و امیرال ناخیموف و قهرمانان جنگ داخلی مانند

که از آن میان سازندگان فیلم بر نبرد برای اتحاد مجدد اوکراین و روسیه تکیه کردند. کارگردانی ستایش بر انگیز ساو چنکووا اسکا را هم از دوژنکو و هم از یودو فیکن متاثر است گرچه او نیز روش فردی مشخص خود را داراست مبارزه خلستق اوکراین علیه زمین داران لپستان آرزوی دیرین آن ها برای دوستی با مردم روسیه و نشق آن ها به آزادی در تصاویر شیوای شاعرانه ترسیم شده است و فایسح عظیم تاریخی به تفصیل به نمایش در می آید. همچنین سر نوشت قهرمان انقلابی سینمای شوروی در سال های دهه سی در حوزه فیلم های انقلابی تاریخی به مولفیت های قابل ملاحظه ای دست یافت فیلم جاپایف محصول سال (۱۹۳۲) شاهکار برادران سرگی وکتورکی و اسلیف بابو چکین رادر نقش اصلی نشان می دهد این فیلم تابلوی روشن و پویای شگرفی از روحیه ملی روس در زمان جنگ داخلی نشان میدهد تصویر ساز فرد روسی با درایتی است که به انگیزه انقلاب ابعاد تاریخی می یابد .

چند فیلم برجسته دیگر مانند تریلوژی سه بخش (ماکسیم (۱۹۳۵) ۱۹۳۷) ۱۹۳۹ ساخته کوزینتسیف و توربرگ فیلم ماژگرونتستان هستیم (۱۹۳۶) از دژیکان نماینده با لستیک (۱۹۳۷) از خی ویتسرو زارخی نیز در آثار تاریخی قرار دارد و تحلیل عمیقی از مبارزه طبقاتی ارایه می کنند یوریس مشچوکین و ماکسیم شتراوخ در فیلم های انقلابی تاریخی و میخائیل رمسورگی یوتکهویچ بیکرهای عالی و انسانی از لنین ترسیم می نمایند لنین در اکتبر (۱۹۳۷) اثر میخائیل رم فعالیت های لنین رادر خلال مهم ترین و حساس ترین مرحله انقلاب نشان می دهد از زمان باز گشت از فلاند تا نطق تاریخی او در کنگره دوم سورا های این فیلم که لنین سیمای مرکزی آن است هم سر نوشت افراد و هم حوادث اصلی اکتبر را که نقطه عطفی در تاریخ انقلاب هستند به نمایش می گذارد .

فیلم مردی با تفنگ (۱۹۳۸) ساخته یوتکهویچ به معرفی سیمای یک دهقان روسی یعنی سادرین سرباز می برد از او که در زمان قیام به پتروگرا دوارد میشود در نتیجه دیدار و گفتگوی با لنین با انقلاب هما آوا می گردد لنین تنها در چند بیان از فیلم ظاهر می گردد اما این صحنه ها اهمیت حیاتی در سر نوشت تمام

الینا کروینوا هنر پیشه موفق شوروی

کوتوفسکی ، بارخومکو و سوخه بانور ربه روی برده آمدند این چهره هاست فداکاری جان یازانه در راه سر زمین مادری ، ارزش های قهرمانانه و ایمان به شکست ناپذیری مردمی که برای استقلال و آزادی می جگیدند را برای آیندگان به ارث گذاشتند .

ایوان مخوف : در این سال های دشوار بود که اینزشتین شاهکار فنا ناپذیر خود ایوان مخوف (۱۹۴۳) - (۱۹۴۶) را ساخت چارلی چاپلین آن را بهترین فیلم تاریخی همه دوران ها توصیف کرده است .

تزار و اشراف ، افسون خیره کننده ای دارند صحنه غم انگیز تابوت اناستازیا همسر تزار که ستاریتسکا یا سمومش کرده و صحنه شوم بیماری ایوان جایی که اشراف کینه جویر مرد بسترش مرگ او را انتظار می کنند اکنده از وحشت و ناآمنی است اولین قسمت فیلم با صحنه پر جمعی پایان میگیرد که به وسیله تیسه فیلم برداری شده گروه های مردم دسته جمعی پیش می آیند تا زوار که به نفع الکساندر رولسک کناره گیری کرده بخواهند تا دوباره به تخت بازگردند . تا امام

ها وقت گرفت گروه بزرگی از مشاورین فنی هنرپیشه ها هنر مندان کریم ، میندسین و دستیاران صدا در زیر سرپرستی کارگردانان فیلم به همکاری پرداختند هدف اصلی هر دو بازیگر تحلیل ماهیت شخصیت لنین از خلال آثار ، نامه ها و رویداد های زندگیش بود به واسطه و مطالعه آموزش ها و جهان بینی لنین بود که آنها توانستند ماهیت شخصیت او را در یابند و عظمت تاریخی او را درک کنند .

جنگ بزرگ هیبتی ۱۹۴۱ - ۱۹۴۵ : سینمای شوروی خلال این سال های دلهره

چند صحنه از يك فلم معروف اتحاد شوروی

برائشما باید آند پیوه ایم :

هد هفتد یک داستان آند پیوه :

از ادبیات چکی

از یان دردا

کندوهاو

زنبورها

این هفتد از ادبیات چکی

داستان کو تاه ((کندوهاو زنبورها)) که در اصل با عنوان ((کندو دار)) به نگارش آمده و به وسیله کاظم انصاری به دربی بر گردان شده است با مقدار ی تزیید و تصرف بر گزیده شده نمونه بسیار جالبی از ادبیات چکی میباشد در داستانهای چکی و خاصتا آن قصه هایی که در سال های بعد از جنگ دوم به نگارش آمده است و حسیگری ها و پیر حمی های اسراس های نازی از یکسو و همین پرستی مردمان کشور های در جنگ ناز یسم افتیده از سوی دیگر به خوبی تصویر شده است که کندوها و زنبورها از این مانند است .

((یان دردا)) نویسنده این داستان که از نویسندگان معاصر میباشد بیشتر قصه های کوتاه خود که تعداد آن به صد ها میرسد میگوید منظره نظری از جنگ را به عنوان سوژه برگزیند و با خلاق وارا نه تیپ های جالب و زنده قهرمانان خود را جاویدان بدارد . شما را به مطالعه این داستان جالب دعوت میداریم .

های خود مید و یدند ، آهنک آرام
وعادی زندگی روستا که مدیسر
مکتب از چهل سال پیش به آن
آشنا بی داشت مختل شده بود .
پیر مرد زیاد تعجب نکرد زیرا
سته جوانی را که در خانه خود پذیرفته
بود روز پیش به وی گفته
بودند که حادثه بی روی خواهد
داد: چند روز بود که موثر های
خاکستری رنگی در اطراف آن
ناحیه میگشتند و اغلب به علل
اسرار آمیزی در چهار راهی ها
توقف میکردند و در پوران به
بپانه تر میم ما شین موثر پیدا ده
می شدند و جاده ها را زیر نظر
میگرفتند .

سه دوست جوان پیر مرد تمام
شب گذشته بکس ها و صندوق هارا
به جنگل برد و فقط یک بکس زرد
کوچک را بجا گذاشته و خود نیز
پنهان شده بودند .

اینک پیر مرد که کار مخا بره
های سری راعلیه آلمان نازی
همکاری داشت خسته عقب کشید و
ها نشسته و خود را در میان کمندی
میدید که هر لحظه احتمال کشیدن
و بسته شدن آن میرفت ، اما
چاره بی نداشت ، مخا بره
بسیار بد انجام می گرفت و از آن
سو پیوسته فریاد میزدند :
((تکرار کن ، تکرار کن !))

((ها و لیک)) مدیر مکتب که
کلاه بوریایی با لبه پهن به سر
داشت در میان دسته متراکم
زنبوران کنار بوته های گسل
ایستاده بود و با چشمان سا
لخورده و دور بین خود به کشتزار
های غرق در آفتاب پشت دهکده
میتگریست ، جنبش و حرکتی را
که در مزارع گندم میدید بادر و
گری و خرمن کو بی از تپا طی
نداشت ، اسبها و خرمن کو بها
به سوی دهکده میشتافتند و زنان
دروگر در آن موقع یعنی پیش از
جاشت از مزارع به طرف خانه

از بوته های گلپای شکفته بی
که سه سمت باغ را احاطه کرده
بود را یحه شیرین تا بستانی هوا
را عطر آلود میساخت ، سبیل
پایان نا پذیر زنبوران غسل
از سو را خپای کندوها ی
رنگارنگ که در قسمت آفتاب رخ
خانه قرار داشت بیرون می آمد
در فضای آبی گسترده میشد و دو
باره در مسیر های دایره شکل
پیوسته بی به کندوها بی که
باشکل های ستاره و قلب و پرگ
علامت گذاری شده بود بساز
میگشت .

هاوليك به درون كلبه رفت و روی میز كو چكي بكس زرد را با دستگاہ مخا بره دید كه پا به پای آن به میز محكم شده بود ، پسر مرد بیچ ها را با ز كرد و تمام وسایل را در بكس گذاشت و آنرا بست ، آنگاه د یواره عقب یکی از كندو ها را برداشت و بكس را در آن مخفی كرد ، با وجود تمام مخاطراتی كه در پیش بود تبسمی رضایت آمیز روی لبها نشن نشست و نگاه دقیقی به اطراف كند و افكند تا كو چكترین مدركی به جای نماند . با شد . صدای فیر سه مر می از نزد يك خالیگاہ كندوبه گوش رسیدمدیرمكتب نا گزیر بود بر اعصاب خود مسلطشود تادست و پای خود را كم نكند و كار را به انجام رساند .

دیواره عقب كند و را محكم كرد ، شیشه الكین را باز نمود ، سیم آنتن را كلوله ساخت و بی آنكه تار های عنكبوت تینده شده گوشه دیواره را بگسلد ، آنرا عقب یکی از چوب بست ها مخفی ساخت ، از مدتی پیش فكر کرده بود كه در صورت وقوع خطر چه باید بکند و اینك تمام كارها را با چنان دقتی انجام داد كه كوچكترین اثری بجای نماند . اما احساس میکرد كه چگونگی قوایش رو به سستی میرود ، در آن شبها كه بیدار میماند و میبانشد بدون احساس ترس پیش بینی میکرد كه چه حوالی ممکن است روی دهنده همیشه اطمینان داشت كه با خون سردی و آرامش كامل از دشمن استقبال خواهد كرد . هنگاميكه آن سه جوان به تصور اینکه این دهكده دو رافتاده جای امنی برای اختفای آنهاست روی بام خانه به خواب عمیقی فرو می رفتند ، ها و لیک به جای آنها در پشت كندو ، عقب دستگاہ بی سیم مرا قبت میکرد و كتاب ((تا ریخ ملت چك)) را ورق میزد . او با روشن بینی مردی سا لخورده خوب میدانست و قنسی این سه جوان را به خانه خود قبول كرد چه خطراتی در راهش قرار گرفت ، اگر دشمن تصادفا هنگام عبور از این ناحیه به دهكده میا مد چیزی را پیدا نمیکرد ، اما اگر ناگهان با اطلاع دقیق یكراست به سوی خانه او میا مد

در این صورت او مجبور بود تا جان در بدن داشت مقاومت كند و رد پای آنها را به دشمن نشان ندهد ، این فكر مانع آن شده بود كه ها و لیک علیرغم تمام دستورها و اعلامیه ها و تفنگ خود را تحویل دهد .

اما با شنیدن صدای سه مر می ایكه در نزد يك كلبه به گوش رسید و ظاهرا فقط يك هدف داشت وضع به کلی عوض شد ، وقتی ها و لیک در ب كلبه را در عقب خود بست متوجه شد كه چگونگی دستایش میلرزد ، هنگاميكه به سمت بوته های توت زمینی

به جایی كه فراری به پشته دیگر پریده بود ، میرفت ناگهان سا لهای دراز عمرش بر شانه های او سنگینی كرد .

در حالیکه شاخه های درختان را از هم باز میکرد ، میگو شنید خود را قانع سازد كه صدای فیر مرمی ها فقط اخطاری بوده و صدای فیرهای متواتری كه گوشهای او آشكارا تشخیص داده تنها در درون اوطنین افكند است .

در نیمه راه باغ و بیشه ای كه در آن سوی آن قرار داشت بر روی چمنی كه در هنگام بهار علفهای زرد رنگ رویده بود

جوانی كه میخواست جان خود را نجات دهد بروی افتاده و چهره اش در علفها پنهان بود ، شكاف چنان مدتها در این قسمت چمن کمین کرده بودند تا راه فرار او را قطع کنند .

پسر مرد چشمها را بست ، او به منظره مرگ عادت داشت اما مرگی كه به دهكده میا مد و به عنوان دوست به خانه سا لخور ردگان میرفت ، اما او امروز مرگ را برای نخستین بار در قیافه فاشیست های نازی میدید .

لطفا ورق بزنید

هنرمند

و حشمتی که بروی چیره گشت چنان او را فلج ساخت که تسلط بر بدن خود را از دست داد و با انگشتهای متشنجش به شاخه ها چنگ زد تا بر زمین نیفتد . او لین دسته عساکری که شتابان به طرف خانه آمدند او را روی زمین یافتند ، تکانش دادند و ناگزیر شدند او را از شاخه ها که حتی در حال بیپوشی محکم نگهداشته بود جدا کنند . اس اس ها که موافقت شان در خونریزی آنها ترا و حشمتی و خشمگین ساخته بود یکی به دنبال دیگری فریاد میکشیدند که جوان مر می خورده از این خانه بیرون آمده و باید خانه را آتش بزنند . آنان با تفنگ های آماده برای فیر کنار هم در دایره های تنگی در اطراف خانه ایستاده بودند ، پیر مرد فرتوت زیر ضربات قنداق های تفنگ خاموش روی زمین باغ زانو زده بود و اس اس ها تمام لوازم خانه اش را می شکستند و زیر و رو میکردند ، متوجه شده بودند که در دهکده هیچکس نیست که بتواند مسلحانه در برابر شان مقاومت کند و آتش خشم آنان شعله ور شده بود ، آنوقت سیم آنتن رادر میان شاخه های درختان کشف کردند . سیم آنتن خوب مخفی شده بود ، دور شاخه های در میان پر گهای سبزی می پیچید و از پائین به هیچ وجه دیده نمیشد ، اما محل اتصال آن بابام امکان پذیر نبود ، تمام اس اس ها بطرف کندی هجوم آوردند و در جستجوی بی سیم از هم سبقت گرفتند ، اما همینکه در بپستو را گشودند مبهوت و پریشان به جای خود میخکوب شدند ، در انبار جز چند کهنه و کهنه و شکسته عسل و مقداری و سایل تریه زنبور عسل که روی میز قرار داشت چیز دیگری نبود . سردسته اس اس ها به سوی هاولیک دوید ، پس گردنش را گرفت و فریاد کشید که باید بید رنگ مخفیگاه بیسیم را نشان دهد ، میگفت : انکار سودی ندارد زیرا آنها اطلاع دارند که فرستنده در همین کلبه است و چنان

نچه او از نشان دادن محل آن امتناع ورزد در ظرف پنج دقیقه تمام خانه در میان شعله های آتش خواهد سوخت . پیر مرد آهسته چشمهای آبی و بی فروغش را گشود ، از فراز شانه افسر آلمانی دهکده خود رامیدید ، چشمش به برگهای آفاقی فراز بام خانه افتاد که از زیر آنها تا ریخها و صلیب های ساخته شده از سفال به وی درود میگفت ، درختان گیلاس رامشاهده کرد که با زحمت و شکلیایی فراوان برای آموختن پرورش میوه به همسایگان نش به دست خود پیوند کرده بود . زنبور را ن خود را دید که با هیجان میان بوته های گل و کندو ها در پرواز بودند ، باز گشت شعورش با نچه در سراسر عمر برای او عزیز و گرامی بود آرامش و متانت خلل ناپذیری را که در شبهای بیداری در باره آن اندیشیده بود به وی می بخشید ، هر عمل مسالمت آمیزش ، از پیوند درختان گیلاس و پرورش زنبور را ن عسل تا کار کردن در باغ ، اینک به طرز عجیبی با آخرین عملی که میبایست انجام دهد ارتباط متقابل داشت ، چون زندگی صلح آمیز را دوست داشت نمیتوانست جز بیکار با آلمان ها که صلح و آرامش کشورش را بهم زده بودند ، کار دیگری انجام دهد . با لحن ملایمی گفت : فریاد نکشید ، من به شما چیزی نخواهم گفت ! سردسته اس اس ها که مفهوم این جمله را درک نکردند و می پنداشتند که پیر مرد بیمناک شده و میخواهد مخفیگاه بی سیم را نشان دهد ، فریاد بر آورد : مترجم ، مترجم ! اما وقتی مترجم به زبان شکسته چکی که خاص آلمانهای ((سودت)) است خواست پیر مرد را متقاعد سازد ، فقط سر را به علامت نفی تکان داد و آنوقت سردسته که در آتش خشم میسوخت پیر مرد را به یکسو کشید ، تفنگ یک اس اس را گرفت و باخشم و دیوانگی به میان

کند و ها فیر کرد و فریاد کشید : ((فیر ، فیر !)) اس اس ها به پیر وی از وی کندو ها را به مرمی بستند ، صبر نکردند که کندو ها را یکی یکی بگشایند ، بلکه آنها را درهم شکستند و رو بهم ریختند ، کندو ها بسا ن مر می که ضربت مهلکی به آنان وارد شده باشد روی زمین می افتاد ، از شانها های شکسته آنها عسل غلیظ ، روی زنبور را ن و خانه های شکسته آنها جاری میشد . زنبور را ن که در اثر فیر مرمی و شکسته شدن کندو ها ر میمده بودند به سرعت از سوراخ کندو های شکسته خارج میشدند ، بیمزده به اطراف پرا گنده می گشتند ، به صورت دسته های کوچک و بزرگ بر فراز باغ پرواز میکردند و بهر چه سر را هشان بود حمله میکردند . افراد اس اس در اثر وزوز گوش خراش آنها که پیوسته فزونی میکرد دست و پای خود را گم کردند و بیپوشی میکوشیدند این حشرات را از خود دور کنند ، دستها را در هوا تکان میدادند و سر انجام پا به فرار گذاشتند . سردسته که از تیش زنبور را ن در امان نمانده بود فریاد میکشید ، دشنام میداد و تهدید میکرد که فراریان را اعدام خواهد کرد و همین تهدیدها موثر افتاد و بالاخر او راه موافقت ساخت که افراد دسته را دو باره جمع کند . یکبار دیگر از فاصله زیادی باغ را که اینک بر فراز آن آبسپری تهدید آوری از زنبور را ن آویخته بود و گاهی فرود می آمد و زمانی بلند میرفت احاطه کردند ، زنبور را ن مانند رعد می غریدند و از یکسوی باغ بسوی دیگر آن پرواز میکردند و دسته های کوچکی از آنها که آماده تیش زدن بود بهر سو حمله میبردند . مدیر مکتب در باغ مقابل کندو های ویران شده خود زانو زده بود ، با دستهای لرزان شانها های عسل شکسته شده را نوازش میداد و مانند کودکی میگریست ، زنبور ها که و حشتر زده با طرف پرواز میکردند روی موهای

سرو ریش و سینه و دستهای او می نشستند دسته بی که پیرا مون او میگشت پیوسته متر کمترا میشد ، مثل اینکه در وجود او پناهما می جست و یا در نزدیکی با او آرامش مییافت ، هر دم زنبور را ن بیشتری روی بدنش می نشستند ، دیگر جای خالی وجود نداشت . دستهایش از شهد عسل چسبناک و از شدت درد و وحشت گریخت و بیحس شده بود ، با این حال توانست ملکه زنبور را ن را در تکه های شانها های شکسته پیدا کند ، ملکه زنبور را ن ظاهرا بیحس شده بود و قدرت پرواز نداشت پیر مرد با احتیاط آنرا بر نوک انگشت سبابه خود گذاشت و با صدای لرزان و گریانی گفت : ((آنها اینطورند ... حشمتی زنبور را ن را ... میکشند !)) سردسته و مترجم گریخته و عقب دیوار خانه ها و لیک پناه برده بودند و از آنجا فریاد میکشیدند که او توقیف است و فوراً باید از باغ خارج شود و خود را تسلیم کند و گرنه به سمت او فیر میکنند . آموزگار پیر سخنان آنها را نمی شنید ، پس از آنکه مترجم برای سومین بار دستور را تکرار کرد ، سردسته تفنگی را بدست گرفت ، این از آن تفنگها بود که با آن کندو ها را شکسته بودند و قنداق آن هنوز از شهد عسل چسبناک بود ، قنداق را بیصدا به شانها گذاشت و نشان گرفت و فیر کرد ، پیر مرد بیصدا به زمین غلطید . اما در حال احتضار ، هم چنانکه روی علف ها میان شانها های شکسته دراز میکشید ، دستش را با ملکه زنبور را ن که بر نوک انگشت سبابه به آن نشسته بود ، با احتیاط و ملاحظت فوق العاده بی به جانب صورت برد - به لبها یش نزدیک کرد و آن را بو سید و نجوا گونه با صدا بی شکسته زمزمه کرد : ((وطن ما خانه ما است ، ما مردو برای حفاظت خانه های خود جان دادیم .

هنر و تئاتر و ادبیات

تئاتر و ناهمگونی

هنر تیاتر و تعهد آن نسبت به جامعه

از اثر تأثیر پذیرد ، شاید با خود نخواکرده باشد :

آیا چگونه چنین چیزی واقع میشود ؟ اما در تیاتر می‌آید و می‌بیند و بعد پنداری را که شاید نمیتوانست بپذیرد باور میکند . با این حال تمام مردم که خواننده و تعلیم یافته نیستند فقط عده محدودی میتوانند از خواندن لذت ببرند و بقیه در صفحه ۵۴

(۱) تورج رهنما ، به مناسبت هشتادمین سالگرد برتولت برشت ، سخن ، ۶۵ ، ۱۳۰۷

این است که در هنر باید از یک سو واقعیت های موجود را تغییر داد و از سوی دیگر تصویری از دنیای که بهتر و انسانی تر است عرضه کرد (۱) تیاتر که خود مخلوطی از ادبیات و هنر اکت و نمایش است برای منظور ما اولویت دارد چه در تیاتر است که بیننده چیز را به چشم می‌بیند و با گوش ها می‌شنود . ما میتوانیم اثری نوشته شده را به شخصی بسیاریم تا بخواند آنوقت برای ما روشن نیست که چقدر توانسته

کرده است . هنر در جوامع بورژوازی و بر خواست طبقات حاکم هدف بوده ولی هنر رسالت مند همان هنری است که وسیله باشد نه هدف والتر بنیامین متفکر آلمانی در باره هنر طرز فکری چنین دارد : در ادبیات باید مردم را با زندگی حاضر شان بیگانه کرد ، یعنی جمله

هنر عبارت از باز آفرینی واقعیت با مبدد اندیشه و تخیل هنرمند است ، یا اینکه ابتکار خلاصه انسان برای باز آفرینی واقعیت ، هنر است . در هنر ذهن آدمی واقعیت را به یاری رمزها ، نماد ها و تصویر های که از شناخت او صورت میگیرد ، می آفریند .

سوفوکل از نخستین پایه گذاران تیاتر در یونان باستان

هنر انواع مختلف دارد اما قدر مسلم اینست که هنر اولیه انسان نقاشی و حکاکی بر روی سنگها بوده است . با تکامل انسان همانطور یکه همه روایط او تکامل کرده ، هنر نیز انکشاف یافته و جزو اساسی زندگی انسانها گردیده است . در مسیر زمان تحولات و تغییراتی حاصل

موضوع گیری ثمر بخش زنان

شکار کنی حتی اگر به قیمت مرگ تمام شود و این کس هر که می خواهد باشد جاپانی فرانسوی. امریکایی یا چینی.

اینها سخنانی است از یک دختر مبارز و بیکار جوی ویتنامی که دلیرانه و بی هراس می رزمند و بخاطر دفاع از سرزمین پاک و مقدس همواره در سنگر نبرد می ایستاد تا با ریختن آخرین قطره خونش درفش پیروزی را بر افراشته نگهدارد.

ولی با آنهم این دو شیزه رزمجو ورزمنده ویتنام گاهی با خود چنین می اندیشد و میگوید.

مرتب از خودم می برسم که چرا انسانها یکدیگر را به قتل می رسانند؟!؟

این احساس پاک و راستین در نهان خانه دل همه زنان اعم از سپید و سیاه پیرو جوان و شهری و روستایی باقوتش باقی است.

وصلح برای زن، برای مادر مقدس است زیرا صامن حفظ آزادی، آرامش و بقای فرزندان اوست.

کدامین مادر مشتاق است که فرزندش در وحشت و خود خواهی جنگ جوین طماع سینه اش را گذر گاه گلوله ها سازد، کدایمین مادر؟!؟

بگذار فریاد رسای صلح از گلویش او بگوش رسد، صلحی پایدار و جاودانه ...

زیرا احساس زن، عاطفه زن و قلب زن تاب پذیرش کینه و نفاق و جنگ و کشتار را ندارد و سرشت جنگ جویی و انتقام گیری در نهادش هرگز آب نخورده است.

بجز آنکه او موجودیست صلح آفرین، پر صفا، زندگی ساز و آرامش بخش.

بقیه در صفحه ۴۵

زنان را از میان می برند. بدین جهت زنان روشنفکر و نمایندگان ملیو - نهان با دلیری و شجاعت بخاطر دفاع از صلح جهانی و ضد جنگ اعلام میدارند که:

مبارزه برای صلح با مبارزه برای استقلال ملی ترقی و آزادی ملل و دموکراسی با مبارزه علیه استعمار و استثمار نو ارتجاع و دیکتاتوریدر یک جبهه به پیش برده میشود.

و دیگر همه زنان سر اسر دنیا در وجود اتحادیه های ملی و بین المللی و سازمانها و وظیفه خود میدانند که نه تنها در راه آزادی و حقوق همه جانبه زن مبارزه کنند بلکه برای بیداری زنان در عرصه ملی و بین المللی بیکار نمانند.

(وطن مانند کلبه تست اگر کسی برای غارت آن وارد شد باید او را

و ایتانید به نحو چشمگیری تجاوز می نماید و شعار (صلح) سر لوحه تمام انجمن ها، اتحادیه ها و موسسات زنان جهان قرار گرفته است اتحادیه های مترقی زنان ملل جهان در همه مرام نامه ها اطلاعیه ها و فیصله نامه های خود به نحوی از آنها آن قوای جنگ طلب و ارتجاع بین المللی را محکوم ساخته اند که:

سیاست تجاوز و جنگ را تقویت می نمایند و مسابقه تسلیحاتی را دامن میزنند و باعث وخامت اوضاع بین الملل میشوند، در نقاط مختلف دنیا جنگهای محلی را تحریک می کنند، به آزادی ملت ها تعرض می نمایند، جنبش های آزادی بخش ملی را سرکوب و رژیم های فاشیستی و تبعیض نژادی را رو یکار می آورند و آزادی های مدنی و اجتماعی

شرکت عظیم زنان ملل جهان در بیکار بخاطر صلح یکی از ویژه گی های ارزشمند دوران ماست.

دورانی که بشریت به پاسداری از صلح بپا میخیزد و جنگ و نیروی جنگ طلب را در هر عرصه محکوم به شکست میسازد.

زن این عنصر فدا کار که نیمی از نفوس بشریت را تشکیل میدهد در هر گوشه ای از دنیا صدای اعتراض شدیدش را نسبت به تجاوز قوای جنگ طلب بلند میکند چنانکه:

موضوع گیری و ثمر بخش زنان آگاه و اندیشمند جهان هر روز در اتحادیه های اجتماعی و پارلمان ها و موسسات بین المللی به ویژه در مورد اقدامات علیه تجاوز در شرق میانه، علیه سیاست تبعیض نژادی

کدامین مادر مشتاق است که فرزندش در وحشت و خود خواهی جنگ جوین طماع سینه اش را گذر گاه گلوله ها سازد، کدامین مادر؟!؟

خانواده‌ها

و فرهنگ

و بدانند چه بکنند که افتخار خانواده شان دو چند شود و چه کاری را نکنند که باعث نام بدی خانواده نشود.

مثلا دختران خانوادۀ همیشه با ید متوجه آنچه در خانوادۀ و بیرون آن هر بوطشان است باشند تا با بر خورد ها و روش های نامطلوب شان حیثیت خانوادۀ پایین نیاید و بر هم نخورد.

بچه ها یا پسر ها نیز با صفا و صمیمیت در مقابل اعضای خانوادۀ با در نظر داشت حقوق خود و خواهران بر خورد داشته باشند کاری نکنند که احساس نا بری در محیط خانوادۀ ریشه بگیرد.

پدر و مادر نیز با واقع بینی در اوضاع و احوال قرار داشته و باید در قضاوت شان جانبداری دیده نشود.

وقتی این مسایل در پیش چشمان اعضای خانوادۀ بصورت یسک اصل خدشه نا پذیر، قابل قبول باشد رسته های مودت و همکاری

دوستی و صمیمیت ارزش شمنندی فرهنگ خانوادۀ را با رور نموده و شگوفانی استعداد ها سا حه رشد پیدا نمود و خانوادۀ در اجتماع بر جستگی کسب می نماید.

آنچه درین جا بیشتر اهمیت دارد، از خود گذری و فداکاری در مقابل اعضای خانوادۀ است و آن های که در طول حیات توانسته اند با فداکاری و صمیمیت روزگار را بگذرانند به تعیین جا و مقام افتخار آمیزی در خانوادۀ داشته هم در زمان حیاتش احترام و تجلیل می شود و هم بعد از آنکه از جهان گذشت مثال خوبی ها در خانوادۀ بوده و نامش در فرهنگ خانوادۀ جا و دان می ماند. پس با ید این نظریه و عقیده را همیشه در نظر داشته باشیم.

با در نظر داشت، آنچه گفته آمد مسأله انضباط از آن جهت ضروریست که اعضای نیک و خوب يك خانوادۀ با فرهنگ بوده و حتمی است که در روابط روزمره رسته های مربوط عمیقاً درك شود.

بقیه در صفحه ۵۵

گردانی حفاظت می نماید.

گذشته ازین ریشه ای از فرهنگ خانوادۀ را سنت تشکیل می دهد، و سنت بخشی از فرهنگ است که بوسیله اجداد و گذشتگان و نسلهای گذشته شکل گرفته بیشتر بر روحیه خانوادۀ تأثیر دارد.

در لابلای سنت های گذشتگان نظریه شریاط محیطی و اجتماعی عقاید خرافی نیز جای گرفته که به مثابه علف های هرزه، نقش منفی در امور خانوادۀ می دارد. همچنان سنت های گرا-نبهای از گذشتگان باقیمانده که حفظ و نگهداشت آن در جهت ترقی ضروری و حتمی است.

بناء فرهنگ خانوادۀ نیز به رشد و نمو ضرورت داشته و برای اینکه زنده و پویا باشد در غنا و زنده نگهداشت آن و وظیفه و رسالت اعضای خانوادۀ شرط است باید با روشن بینی و روش علمی هر يك بگویند تا فرهنگ خانوادۀ ها زنده و جا ندار و همچنان نیرومند حفظ گردد و سنت های ارزنده آن محافظه شود.

درین جا لازم است تا برای ارزش شمنندی هر چه بیشتر سنت های خانوادۀ کمی و حفظ روحیه متشکل هماهنگی بیسن اعضای خانوادۀ ایجاد گردد تا در مقابل حوادث و مشکلات دارای توان و با یداری منطقی باشند.

درین مسیر خانوادۀ های موفق اند که مرز و حدود مسولیت ها و حقوق يك دیگر را بدرستی درك نموده

زمینه های علم و هنر و اخلاق و فلسفه تشکیل می دهد.

اما آنچه فرهنگ خانوادۀ ما را تشکیل می دهد با اینکه با فرهنگ اجتماع که مختصراً در باره صحبت شد ارتباط ناگسستنی دارد، عبارتست از مجموعه عقاید، عادات، روش ها، آرمان ها، و مقرراتی که در امور حیاتی خانوادۀ در هر بخش ارتباط داشته و تمام فعالیت های اجتماعی به شکلی از اشکال به آن پیوسته بوده و قویا گره خورده است.

فرهنگ خانوادۀ ها نظر به شریاط محیطی و سطح زندگی سخت از هم فرقی داشته و منوط و مربوط است به زندگی اجتماعی و مناسبات اقتصادی خانوادۀ ها.

از آن جای که اعضای خانوادۀ ها در محیط اجتماعی به فعالیت های مختلفه ای مصروف اند، از محل کار و ارتباطات روزمره برداشت های دارند که خواه ناخواه این آید ها و نظریات بیرون از منزل در طرز تفکر شان اثر نموده و باعث می شود که فرهنگ خانوادۀ دچار دگرگونی گردد.

وزمانی این تغییر به نفع خانوادۀ بوده می تواند که والدین و عنا-صر چیز فهم نظریات خود شریاط به شریاط خانوادگی و فق داده و باعث پراگنده گی نشوند در یسن جای بینش درست، تدبیر علمی و انعطاف پذیری توأم با قاطعیت، خانوادۀ را از سر-

صاحبان عقیده و رهروان ترقی و پیشرفت مانند تمام عناصر سلول های اولین جامعه بوده و همانطور یکه از اجتماع تأثیر پذیر است بر اجتماع نیز نقش و اثر دارد.

بناء برای پاکیزه نگهداشتن و نیکو نگهداری خانوادۀ ها متوجه فرهنگ آن نیز باید بود. قبل از اینکه به بحث در باره پرداخته آید لازم و ضروریست تا فرهنگ و معنی و مفهوم آنرا در یافته بروشنی آن، مطالب دیگر را به ارتباط فرهنگ خانوادۀ بررسی نمود.

علما و دانشمندان را عقیده بر اینست که فرهنگ عبارتست از مجموعه ای ارزش های مادی و معنوی جامعه بشری که در جریان فعالیت اجتماعی، تاریخی آن ایجاد شده است، فرهنگ فعالیت خلاق انسان ها را برای بوجود آوردن این ارزش ها و نحوه ای کسب و انتقال آن نیز در بر می گیرد.

سپس فرهنگ دارای دو جانب مادی و معنوی است: فرهنگ مادی و معنوی.

فرهنگ مادی عبارتست از مجموعه ای و مسایل تولیدی، تکنیک تجربه تولید و سایر ارزش های مادی که يك جامعه در هر مرحله از تکامل تاریخی خود در اختیار دارد.

فرهنگ معنوی مجموعه ای دستاورد های جامعه را در همه

و تنها به ندای دل خود گو شند -
هند .

رابطه معلمین و والدین

پدران و مادران باید از نخستین روزی که فرزند خود را به مکتب می فرستند با مر بیا نش تماس دائمی و منظمی بر قرار کنند که البته بر اساس اعتماد و احترام متقابل . پدران و مادران باید به مر بیا ن در زمینه شناخت فرزند خود کمک کنند از وضع تحصیل و رفتارش در مکتب آگاه شوند بیشتر فتنها پیش از در هر زمینه دنبال کنند از تشویق یا توبیخ شدید و زیاد بپرهیزند و خود را در سر نوشت فرزندشان سمیم و ذینفع بدانند .

اطفال امروز

مسئولیت خانواده ها و مدارس

درباره اطفال

برای ایجاد چنین رابطه ای میان اولیا و معلمین انجمنهای به وجود آید تا زمینه همکاری میان پدران و مادران و اولیای مکتب ایجاد گردد و از سوی دیگر پدران و مادران باید به یاری اولیای مکتب بروند و آنان را در بهتر کردن روش کار و تجهیزات مکتب یاری کنند و از تجارب و راهنمایی مر بیا ن در کار تربیت و در اقب فرزندانشان بهره مند شوند .

پدران و مادران در زمینه انتخاب مسلك و شغل آینده فرزندانشان آگاهی داشته باشند . یعنی اول پاید پدران و مادران ضرورت تحصیلات را برای فرزندانشان درک کنند و با اتخاذ روشهای درست به فرزندانشان آنها را راهنمایی کنند و عمه جوانب را در نظر بگیرند .

شستشو کردن و مانند اینها . پدر و مادر و طیفه دارند که این آموزشها را واجب را برای فرزندانشان تا همین کنند و در مورد آنها اصرار و تاکید روا دارند .

مر حله بعدی آموزش به راهزندی و کار آینه و فرزندانش مربوط می شود . در این مرحله متاسفانه بیشتر پدران و مادران از دو گروه بیرون نیستند . گروهی که اصرار می کنند فرزندانشان راه پدر و مادر خود را در پیش گیرند و گروه دیگری که می خواهند فرزندانشان یاد اکثر شود . یا مهیندس .

حال آنکه برای تصمیم گرفتن در باره شغل و مسلك آینده فرزندانشان باید عوامل گوناگونی در نظر گرفته شود . از جمله این عوامل است .

- ۱- استعداد فرزندانشان
  - ۲- عقیده مشا و روان تحصیلی
  - ۳- امکانات خانواده
  - ۴- نیازهای جسمی
  - ۵- تمایلات فرزندانشان
- چشمپوشی از هر یک از این عوامل سبب ایجاد گرفتاریهای گوناگون برای فرزند و خانواده می شود . ازینرو لازم است پدر -

مکتب دومین نهاد اجتماعی مهم در یک جامعه پیشرفته است . بسناری از ارزشهای اجتماعی و عناصر فرهنگی از طریق مکتب در جامعه مستقر می شود . اعضای کهنتر خانواده بخش بزرگی از اوقات خود را در مکتب می گذرانند و مهمترین بخش آموزش خود را در مکتب می بینند .

درس خواندن کودکان :

چرا کودکانشان را به مکتب می فرستیم آیا برای اینکه باسواد شوند ؟ برای اینکه در آینده موقعیت شغلی بهتری به دست آورند ؟

برای اینکه افراد با فرهنگی با آیند ؟ برای اینکه به دیگران خدمت کنند ؟

تحصیلات مراحل مختلفی دارد . مراحل نخستین برای آموزش سواد و معلومات به کودکان است یعنی تا مین و سالیست که فرزندانشان جامعه در آیند می توانند به کمک آنها آموزش مورد نیاز خود را فراگیرند پس در یک اجتماع امروزی آموزش ابتدایی و راهنمایی تحصیلی در شمار آموزشها و اجبار نیست مانند آموزش سخن گفتن راه رفتن

آموزش پسران و دختران

کودک می نشیند برای اینکه نشستن را با یاد داده آید . کودک راه می رود برای اینکه راه رفتن را به او یاد داده آید . پس گفته می توانیم که آموزش از نخستین لحظه زندگی شروع می شود و تا مرگ با انسان همگام و همراه است . وقتی که طفل به تدریج بزرگ میشود نوع آموزش او نیز فرق می کند . یک روز ادای کلمات را یاد می گیرد روز دیگر جمله می سازد و این آموزش از دامان مادر شروع می شود . دنباله آن به کودکستان ، مکتب ابتدایی ، مکتب عالی و بالاخره پوهنتون و بالاتر از آن همچنان به اجتماع کشیده می شود آنچه را که طفل از آموزش بر می برد ، کودکستان و غیره نیاموخته باشد خواهی نخواهی در مکتب اجتماع خواهد آموخت اما این آموختن هرگز شیرینی زمان طفلی و آغوش مادر را ندارد . اگر تلفظ باه و مادر برای طفل لذت بخش و برای مادر و پدر مسرت بخش بوده برعکس آنچه را که از اجتماع می آموزد برایش نه تنها

امروز خوشبختانه همه جا صحبت از آموزش سیمینار ها و بررسی مسایل آموزشی است . اما سوال درین جاست که آموزش از کی و از کجا شروع می شود و آموزش و پرورش کدام یک بردیگری برتری دارد ؟ اگر اشتباه نکنم آموزش از اولین لحظه پس از تولد شروع میشود . از اولین لحظه که طفل چشمان خود را باز می کند و آموزش او شروع می شود . طفل می آموزد وقتی که گرسنه شد گریه کند و به مادر بپیماند که گرسنه است . و با وقتیکه دستمالان خود را ترمی کند گریه می کند آنرا عوض کنند اگر شکمش سیر است و جایش خشک امادری دارد این موضوع را نیز با گریه اعلام می کند طفل اولین آموزش را در نخستین روز های تولد از گریه کردن و از گرفتن پستان مادر شروع می کند . طفل میخندد زیرا شگانه با او خندیده آید او خنده کردن را یاد گرفته است .

«حقایق تازه را جمع به اطفال جهان»

اماد مقابل این جهان پردردونج کودکان باجهان دیگری روبرو هستیم که کودکان مانند تمام شهر و ندان سر نوشت کاملاً دیگری دارند جهان سوسیا لیزم و کشور هایکه راه رشدگیر سرمایه داری را درپیش گرفته اند. در کشور های سوسیا لیستی اطفال از حقوق بی شماری برخوردارند. دولت برای تطبیق دادن برنامه های خود با نیاز های روز افزون خانواده ها به اطفال توجه

دایم دارند به عنوان مثال در اتحاد شوروی همه اطفال بدون استثنا در سن هفت سالگی به مکتب می روند پس از هفت سال امکان ادامه تحصیل در مدارس متوسطه عمومی تخصصی و حرفه ای برای همه وجود دارد. قانون اساسی کشور شوروی، آموزش تا پایان دوره متوسطه را اجباری اعلام نموده است اکنون در اتحاد شوروی ۱۵۹ هزار مکتب عمومی وجود دارد که ۴۶ میلیون معلم از آن ها استفاده می کنند. کتاب های درسی برای متعلمان رایگان است ۷۵۰۰ کتابخانه مخصوص اطفال و ۱۴۰ هزار کتابخانه در بقیه در صفحه ۴۵

شصت و سه فیصد متعلمین مکتب به انواع مریضی های روانی مبتلا هستند و پنجاه فیصد بیماری های دیگر دارند ۱۶ فیصد اطفال ۱۲ ساله و چهل و پنج فیصد اطفال ونوجوانان ۱۴ تا ۱۷ ساله این کشور به مشروبات الکبولی و مواد مخدره معتادند. در فرانسه از ۸۵ هزار طفلی که مادرانشان شاغل هستند، فقط ۶۰ هزار کودک امکان دارند در روستا های این کشور طی سه سال (۱۹۷۲-۱۹۷۵) حدود ۲۲۲۰ مکتب تعطیل شده است.

کند. انقلاب شکوهمند نور و بخصوص مرحله نوین و تکاملی آن برای تحقق آرزو های تمام مادران برای پیروزی و آینده بر سعادت کودکان وطن ما، توانسته است امکانات و شرایط لازم را بوجود بیاورد. این امکانات به کمک هموطنان ما می تواند با سرعت هر چه بیشتر از قوه به فعل در آید.

واماروز جهانی کودک:

در سال ۱۹۵۰ میلادی به ابتکار فدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان و اتحادیه جهانی جوانان دموکرات روز اول جون (دهم سرطان) روز جهانی کودک، روز جلب افکار جهان به زندگی اطفال و روز مبارزه برای کسب حقوق کامل آنها می باشد.

اینک که در حدود سی و دو سال از سن روز می گذرد و چار ماه بعد سی و دومین سالگرد این روز بر گزار خواهد شد، هنوز بسیاری از کودکان جهان از دست بابی به ابتدایی ترین حقوق خود محرومند مفساد اعلامیه حقوق کودک برای بسیاری از کودکان هنوز بروی کاغذ مانده است و این در حالی است که کودکان کشور های سوسیالیستی در پناه صلح و قوانین مترقی اجتماعی سال هاست که زندگی شاد و سرشار از سعادت دارند و به «قشری ممتاز» درین جوامع بدل گشته است.

دو جهان و دو سر نوشت

خرابی وضع اطفال، خاص افغانستان قبل از انقلاب نیست، این پدیده ای است اجتماعی خاص کشور هایکه نظام طبقاتی بر آن حاکم است، این بلیه اجتماعی حتی در پیشرفته ترین کشور های سر مایه داری نیز به درجات و اشکال گوناگون به نظمی خورد. مثلا در ایالات متحده امریکا (این پیشرفته ترین کشور جهان سر مایه داری) پنج میلیون کودک از رفتن به مکتب محروم است ۱۲ میلیون طفل فقط امکان تحصیل تا سن هشتم ابتدایی را دارند. درین کشور وضع ولت های نژادی ازین هم بدتر است. فیصدی مرگ و میر میان کودکان سرخ پوست هشت برابر کودکان سفید پوست است اطفال سرخ پوست بطور متوسط فقط تا سن پنجم ابتدایی امکان تحصیل دارند. در آلمان فدرال

کودکان افغانستان هم مانند بسیاری کودکان اکثر کشورهای جهان (به استثنای کشورهای سوسیالیستی) با مشکلات گوناگون دست به گریبان اند. انقلاب ملی و دموکراتیک نور که ماهیتا ضد امپریالیزم ضد فئودالیزم و ضد کمپرادوری است با پیروزی خویش و در اولین روز های پیروزی حل این مشکلات را وظیفه عاجل خویش دانست. وضع کودکان به سرعت مورد مطالعه قرار گرفت و تدابیر لازم در زمینه اتخاذ شد. ولی بنا نفوذ جنبه ایمن و باندش در حزب و دولت نه تنها کودکان و بیبود بخشیدن وضع شان فراموش شد بلکه بسیاری از کودکان از پدر و مادر و سر پرست محروم شدند و چه بسا که بشکل بسیار بشرفانه عده ای از کودکان مابه عنوان مجرم سیاسی بزنجیر کشیده شدند و شکنجه دیدند. ولی پیروزی مرحله نوین و تکاملی انقلاب شکوهمند نور که ایمن و باندش را از آریکه قدرت ظالمانه شان به زیر افکند. انقلاب مردم را از تباهی نجات داد. پلان های مترقی و انقلابی را در مورد بیبود وضع حیات کودکان افغانستان این مردان وزنان فردای کشور بکار دیگر روی دست گرفت اکنون وضع فلاکتبار حیات کودکان ماکه دستخوش مقالیم جامعه فئودالی بودند در حال تغییر است و باید هم تغییر نماید. کودکان افغانستان برای ساختن فردای باسعادت باید سالم، پر نشاط و دارای امکانات لازم برای زندگی و رشد داشته باشند فراموش آوردن امکانات همه جانبه تعلیمی و صحتی از اولین گام ها بیست که دولت ملی و مترقی ماچنا به آن آغاز کرده است، باید با نامین امکانات لازم برای تعلیم و تربیه کودکان، با ایجاد شرایط لازم برای پیش گیری و درمان بیماری ها در سرپرست کشور و بخصوص در روستاها و شهر های کوچک، به پرورش روحی و جسمی به شکوفایی استعداد کودکان یاری رساند.

حزب دموکراتیک خلق افغانستان در تمام خود در اسناد رسمی، مقالات و بیانات معتقد خود، طرح ها و پیشنهادات مشخص خود را در باره آموزش و فردای اطفال مسرین ما ارائه داده است و اینک مطابق آن عمل می

با وجود اعلامیه های که از طرف ملل متحد در مورد بیبود زندگی اطفال بخش می گردد، با اینهم وضع اطفال در بعضی از کشور هادرجنین حالتی قرار دارد.

عشق میهن

خوشا در راه مردم جان سپردنم

بشوق میهنم مردانه مردنم

خوشا سر باختن در عشق میهن

خوشا نام نیکو با خویش برهنم

ستگر

پودیس

لیری لیری له خیل کورنه
خانله ناست یم بردیسی یم
هینین هینین گورمه بهر ته
له نظر سره راهی یم

• • •

یغدی- زمی دی- خیله ده
دهوا خبی دی خری
آسمان خردی - خمکه سپینه
راکوزیری واری لری

دفضا به سور گوگل کی
دتورتم لره سپیره ده
خوا! دخمکی سپین تهر کی
رنا ورخ هر خوا خوره ده

شور دی - زور دی، حرکت دی
خمکه، هسک، واره، لهر زیری
دانسان دبری کهر یکی
دطبیعت زره کی غیر کیری

• • •

طبیعت له دیره قهره
زهرگی دک چیمچی غابینو نه
دانسان زمولول غواری
به ژوندون کهری گوزارو نه

• • •

مگر دلته ناتوان شوی
انسان ستر دی لازوندی دی
اویس به هر خه واکمنی کا
دیر غبنتلی میرنی دی
دسامبر ۲ - ۱۹۸۰ کال
دریدزن-انترهوتل
دمو کراتیک آلمان

بها نه

دینم نگار خود را میگشت مرد خانه
بر داشته ریایی میزد یکی سرانه
بازخمه چو آتش میزد ترانه خوش
مست و خراب و دلکش از باده شبانه
در برده عراقی میزد بنام سالی
مقصود با ده بودن سالی بدش بهانه
سالی ماه رویی در دست او سیویسی
از گوشه در آمد بنهاد در میانه
پر کرد جام اول زان باده چو مشعل
در آب هیچ دیدی کانش زند زبانه
بر کف نهاده آنرا از سپر عاشقا نش
آنکه بگرد سجده بوسید آستانه
بستد نگار از وی اندر کشید آن می
شد شعله ها از آن می بر روی سر روانه
میدید حسن خود را می گفت نیکو بدرا
نی بود و نی بیاید چون من درین زمانه
شمس الحق جهانم معشوق عا شقانم
هر دو بود به پیشم جان و روان روانه

جامی

دریای خروشان

دلهم مانند دریای خروشان

چو موج پر تلاطم سر به طغیان

چو سیلابی که خشم آگین و سرکش

خس و خاشاک رو بد جمله یکسان

سنگ

ناامید

ز تاب آتش عشقش مداخت دل به برم
 دعا کنید که ریزد فروز چشم تر م
 چه جلوه می کنی ای نوبهار تو نظرم
 که من زسوق خیالش در عالم دگر م
 درین حدیقه من آن نخل خشک بی نغم
 که ناامید به سوی بهار می نگرم
 چه سود می کند آزادم از قفس صیاد
 کنون که سنگ حوادث شکست بال و پر م
 یک امشب مگذارید روستان تنها
 چون شمع نیست امید حیات تا سحر م
 صدای قافله سالار مرگ گشت بلند
 شنیده بانگ درادر تدارک سفر م
 اگر «نویده» وصالش بیآوری قاصد
 ز فرط سوق به گرد تو گشته جان سپرم
 «نویده»

او مظهر عشق بود و من مظهر ننگ
 وقتی که فشردهش باغو شوم سنگ
 لرزید دلش ، شکست و نالید که آخ
 ای شیشه چه می کنی تو در بستر سنگ!
 (کارو)

سنگ

لآلای هوطن بر خیز بر خیز

به خصم این سر وطن مردانه بستیز

را پیشتر از تو سنگ نمیرم

بدست خویش خون شده رگم یزد

فرونزه ته

هنه وخت چیره د لیکوالو او شاعرانو په ډله کې د شوروی اتحاد د قزستان جمهوریت ته تللی وم د پاریدلی احساس په لاریوونه می لاندنی شعر جوړ کړ او د کنت د سیمې د سمندو د فابریکې د کارگرانو په ټولنه کې می واوراوه چی د ترجمان له خوا په روسی ژبه ترجمه کیده .
 قتیل خودیانی

فرونزه ستا د طبیعت هره خبه کی
 دمستی یو لوی جهان ته می نظرشی
 زه انسان یمه سینه کی زه دغو بسو امید ونه دانسان دی پکسی نغبتی
 زه می مه ازار وی حسینو بنگلو د دردونو لوی توفان دی پکی نغبتی
 چی هر خومره زه راجگ کره مستی ته
 دوطن غریب انسان ته می نظرشی
 که نه فرونزه ستا بنگلاله مستی ډکه هره خنده بی له ډیری هستی ډکه
 ویمه شعری ستاله بیغلو نه قربان گرای ده ادایی له انسان پرستی ډکه
 ویمه شعر بی گرم د غای املونه
 خو بنگلا د خیل افغان ته می نظرشی
 فرونزه زه ستا په بنگلا باندی مین یم ستا د بیغلو په ادا باندی مین یم
 بنایسته بنگلی مڅونه در کی گزی ستا له پاره په هر جا باندی مین یم
 نوری ، زیری زلفی مستی در کی گزی
 چی داستا باغ و بوستان ته می نظرشی
 بشپسپیک هوئل

انرژی های رنگارنگ

داکتران اجل را فریفتند

مریضی که هشتاد بار بیدار مرگ پای نهاده و دو باره بیدار هستی آورده شد.

...

چندی قبل انجیر ی در کشور شوروی حالش به هم خورد. در حالی که هر روز با تن استوار کار میکرد و از نشاط و سرور صحت برخوردار بود او که هفتاد و پنجسال داشت هنوز بسن کبالت و پیری نرسیده بود، دماغش با نیر و مندی کار میکرد و هیچ علتی وجود نداشت که او رابه با زتشتکی نیاز مند گرداند. صرف گاه گاهمی دل لرزه او را تکلیف میداد اما تکلیفش چندان قابل تشویش نبود.

روزی هنگام صبح ناگهان درد شدیدی بسینه اش خلید و قفس سینه اش از با زو بسته شدن باز ماند. انگشتان دستش بی اختیار بلرزه افتاد. همسرش گوشی تلیفون را برداشت و با دستپا چکی ناله و فریاد کشید: ((زود باشید. بکمکان برسید! حالش سخت خراب است...)).

درد مانند تیغ برنده که گویی سینه اش را میدرید تن او را دقیقه بدقیقه سست و ضعیف میساخت در خلال ناله ها اندکی آرام میگرفت و مانند پیکر بیجان بیدار و دود میافتاد. حالست نه خواب و نه بیدار را داشت پوست بدن سبزینه اش رو

که او مرده است. بلکه پیش در برابر روشنی و کنش نشان میداد در شامر گها نبض حس نمیشد. تنفس سقوط کرده بود حواسش از فعالیت بازمانده بود. گو یا جان از پیکرش جدا شده بود و زندگی را پدرود گفته بود و لی در برابر ایشمه مشاهدات علم سرکشی نشان میداد و باور داشت که او نمرده است. علم فراموش نکرد که بود که دا کتر بر نارد دا کتر معروف فرانسوی از تجارب و مطالعات علمی اش این نتیجه را باز کرده است: ((هرگاه خواسته باشیم بقوانین زیست پی بریم باید مردن انسان و حیوان را بچشم بنگریم زیرا معلومات پیرامون میکا نیزم مرگ بمسأله آمادگی میبخشد تا میکا نیزم زندگانی را تا حد امکان زنده نگه داریم)) الان علم طب میتواند فرقی میان مرگ برگشت پذیر کلینیکی را از مرگ برگشت ناپذیر بیولوژیکی تمیز دهد و حتی از راز نهفته هر دو اجیل پوره اگاهی دارد یعنی تشخیص داده میتواند چنین حالت گونی تمیز ندگی ناشی از ایستادن تپش دل است و یا شریان دل ترکید است و یا اختلالی در نظم تپش دل رخ داده است. پدیده

نیم دقیقه بعد مریض چشمش کشود و با حیرت و تعجب دید دا کتران بدورش ایستاده اند تبسمی بر لب نمود و پرسید: ((صبح شده است؟)) خبر نداشت که از دنیای مردگان برگشته است.

باربار برش قلب حال عادی اش را از دست داده رقص کنان جست و خیز میزد و بسختی میتوانست برش عادی اش را از سر گیرد. در همچو موارد خطر با ید رفع گردد.

علل زیادی در بروز چنین عوارض ذیدخل است و باید علت اصلی کشف گردد. عواض ملی از قبیل اختلال دوران خون بداخل قلب، بر هم خوردن مقدار تیزاب و القلی، کمبود پتاسیم و غیره میتوانند چنین عوارض را بروز دهد. دا کتران سعی داشتند

بخشکیدن گذاشت. باز و نش که میان حلقه های تیوپ را بری اتکاء داشت روی لحاف بیجان و بیحرکت افتاده بود. تشخیص قاطع توسط مایو کار دیال حساس حتی از احتمال بعید بنظر میآمد با آنهم داکتران بصورت یک تیم جهت برگراندن نفس با و با سرعت هر چه بیشتر دست اندر کار شدند و توانستند خطر را از سر مریض رد نمایند. سپس او را بمعالجه خانه بردند تا آن لحظه کدام تشویش دیگری بمشاهده نمیرسید.

یک هفته گذشت. شبها مچین خواب مریض زندگی را پدرود گفته بود. اگر خطوط روشنائی خط روی پرده نما یا نیمیگردید و اگر زنگ اتومات بصدا در نمیامد همگان بیخبر میماندند مریض در ست بحال خواب خوابیده بود. فقط همین بود و بس!

صدای (سوسوس) اشاره شنیده شد. مریض با سرعت هرچه بیشتر بار دیگر بمرکز نفسبار گردانی برده شد و بار دیگر مساعی برای احیای او آغاز گردید. مدتی چند گذشت دا کتران متفقاً بر این رای بودند

تا علت اصلی را کشف کنند و آن مو قفیت شان بستگی داشت به يك تحلیل و تجزیه عاجل اهتزازات انساج دل مریض مذکور بطور ناگهانی شروع میشد و باعث میشد تا تمام موظفین شعبه عمه یکجا دست اندر کار شوند و با دقت و سرعت هر چه تمامتر، در بر گردانیدن نفس بمریض مذکور بمبارزه برخاستند.

سعی و تلاش بناگامی انجام میداد و مریض با زدن یکر از نفس کشیدن بازماند و دستگاره ((مانیتور)) اشواره فرستاد که مریض گویا زندگی را بدرود گفته است.

مگر راء برق بسینه مریض جریان داده شد و دل بیدم مریض در برابر جریان برق بصورت بسیار خفیف واکنش نشان نداد و داکتر موظف اینبار ساحت بیرونی قلب را با دستتان خود مساج کرد و چند دقیقه بعد چشمان مریض باز شد و بلكزنان رو برویش را نگاه کرد. هیچ چیزی نگفت. گمان میشد بدینخیال است که چه حوادث رخ داده است.

علاوه از آنکه نتایج تجزیه و معاینات متمرکزی نبود صدای اهتزازات انساج ناحیه دل بیشتر از پیش شد و صداها میسرسانند که بداخل دل اشتعال صورت گرفته است و او لتراتر همه جلو اهتزازات انساج دل و حملات آن باید گرفته می شد اما سوال در اینجا بود که آیا از علم طب چنین چاره ای ساخته بود؟

طی چندین ساعت هیچ تغییری در وضع و حالت مریض رونما نگردید داکتر متخصص پس از اخذ راپور که از چرخش وضع مریض اگهی یافته بود باخونسردی با اتاق داخل شد و بسا تبسم اطمینانی از مریض پرسید: ((راحت خوابید؟ کدام تکلیف آلان ندارید؟))

مریض بجواب گفت: ((تشکر داکتر. بلی بدون تکلیف و درد بخواب راحت رفته بودم. صرف اندکی ضعیفی حس میکنم...)) داکتر با لحن اطمینانی گفت:

((معمولاً پس از معاینه و عمل مریض همینگونه ضعیفی را احساس میکند. هیچ تشویش مکن...))

قبل از آنکه دستگاره مانیتور نشان دهد داکتران موظف تکلیف را مشاهد نموده بودند با ردیگر دستگاره برقی را بسینه مریض

خواستیم بگویم من و تو با تفاهت هم هدایات طبی را تطبیق میکنیم)) قبل از آنکه اهتزازات انساج تکرار شود نتایج دستگاره برقی معاینه قلب ارا نه داشت که مریض بتکلیف ((اکستراسیستول)) دچار است - اینگونه تکلیف بیاتنگر است که در رگهای و -

دوکتوران در حال مطالعه فعالیت قلب مریض دیده می شود .

تیم دوکتوران قلبی انستیتوت کمک های اولیه سکیلوفوسو فسکی (مسکو)

نهادند و داکتر دو می دگمه جریان را فشرود ایند فعه مریض بدون درنگ چشمانش را دو باره کشود و تبسم علیلا نه بر چهره اش ظاهر شد و گویی در انتظار ادامه صحبت است. داکتر موظف پس از درنگ کوتا با عین لهجه ادامه داد: ((می

دید ای نقباض صور تکر فته است و باید بر فع آن پرداخت. نتایج معاینات مکرر فعالیت قلب باز هم نتوانست ارا نه کند که زندگی مریض چه سرنوستی خواهد داشت. بی آنکه سبب معلوم شده بتوانند ناگهان مریض در چنگال مرگ

قرار گرفت. شب هنگام عین حادثه ششبار تکرار شد مشاهدات ثبت گردید و با رنگ سرخ زیران خط کشیده شد. طی مدتیکه مریض در چنگال مرگ قرار داشت در تارسیخ طب کالماء بیسابقه بود.

شفقت دوم آغاز یافت داکتران و نرسها جامه ها بدل کردند. همسر مریض سر صبح با عجله وارد شفاخانه شد و تقاضا داشت تا داکتر موظف را هر چه زودتر ببیند، از یک مریض مرخص شده شنیده بود که اگر داکتران چاره بر گشتانندن نفس را بشوهرش نیابند لاجرم شوهرش از دست خواهد رفت.

داکتر موظف نخست با یسد همسر مریض را ملاقات میکرد تا او را تسلیت و آرامش دهد همسر مریض داکتر را چنین مخاطب ساخت: ((داکتر ایا راست است که او بچنگال مرگ قرار گرفته؟)) داکتر بجوابش گفت: «نه، البته نه اوزنده است و اکنون بخواب رفته است.»

همسر مریض التما سنگنان بداکتر گفت: ((او را از مرگ نجات میدهید همینطور نیست؟)) داکتر عزیزاً لطفاً... اشک از چشمانش جاری شد.

درست در همان لحظه مانیتور بصدا درآمد. ساعت ۸ صبح بود و همه موظفین شفاخانه بکار آغاز نمودند. شش ساعت گذشت گروه نجات مریض بسا چهره های خسته و اعصاب خورد شده که حتی توان سخن گفتن را نداشتند از اتاق بیرون آمدند مریض پس از بیست بار پیهم مردن بهوش آمد.

مریض نجات یافت اما چه جفا های نبود که جسم او نه کشید. مغز او از کمبود اکسیجن شکنجه دید و انواع فشارها و نا را حتمای قلبی دماغی، روحی و هیجانانجا ناکامرا کشید فشارهای قلبی و شکنجه های جهاز تنفسی منتج بکلان شدن جگر او شد. با هایش تکلیف او دیمیا پیدا کرد و جلد بد نش رنگ بقیه در صفحه ۴۵

... داستان آرش دارایی اصلی اوستای است که در نبت ۸ (فترات ۸-۷) آمده است : ۱۰۰۰۰ ما ، تشریه ، ستاره ی زیبا و فرهند را می ستایم که به جانب دربیای «ووروش» به همان تندی حرکت می کند که : تیر از کمان «ارخش» سخت کمان آن آریایی که از هم آریاییان سخت کمان تر بود واز کوه «خسوت» به کوه «خونوت» تیر انداخت ، آنگاه هوار مزدا نفعه ای بر آن دید و آب و گیاه و «شیر» دارنده ی دشت های بزرگ نیز برای او راهی فراخ باز کردند . (۱)

زور گویی ، تسلط جویی و کشور کنشایی و جهانخوا ری پدیده های تازه نیستند ، از آن هنگامی که ابزار تولید به میان آمد و انسان های نخستین تولید گروهی را رها کردند و از اصل خویش باز ماندند . (۲) و به کار انفرادی پرداختند و شیوه ی تقسیم تولید نا برابری رونما گردید ، استبداد آغاز یافت و پایه های استثمار بنیاد گشت اقلیتی خود خواه ، خود نگر و غاصب در پی تازاج و غارت بر آمدند و سر مایه هارا در انحصار

مقاومت در برابر خشم انسان ها نیست . قدرت های اهریمن برای مدتی می توانند به یکه تازی و تازاج بپر دازند . اما برای همیشه ، هرگز ! داستان آرش که اسطوره ای است بلند و حکایت گر مردی آریایی که از دامنه های البرز کوه تیری بر تاب کرده است و جان خود را بر سر آن تیر از دست داده تا مرز آریایی ها و تورانی ها مشخص گردد و پاسخی گفته است آن همه بیداد و تسلط جویی افراسیاب را که از سلاله ی ظلمت بود و سر دسته ی تورانیان بیداد گر ، پس از چندین هزار سال به ما نیرو یی تازه می دهد . هارا به مقاومت ، مبارزه ، ایستادگی می خواند . آرش برای گستردن سر زمین خویش برای فراخنای قلمرو آریایی تیر انداخت و جان را از دست داد . تا آیندگان سر زمینی فراخ داشته باشند تیر او در حقیقت جان او بود که به پرواز آمد و تا دور دست ها راه پیمود ، آرش مرغ روح خویش را به پرواز در آورد و قلمرو آریایی هارا که از سلاله ی روشنی و داد بودند گسترده افراسیابان تازاج گر و سیطره جورا به عقب نشینی وا داشت و بدینسان آتش نیاکان را فروغنا می بخشید . این روایت اسطوره ای را سیاوش گسرایبی به شعر آورده که ستایشنامه ای است برای مردی و مردانگی آرش و سیاسی از آن سیا هی مرد آزاده که به باشپامت خویش شعر بلند زمانه ی خود را سرود ، در شاهنامه ی فردوسی نیز به داستان آرش اشاره ای شده است اما آرش که فردوسی از آن نام می برد کس دیگری است ، فرزند قباد است که اشکانیان از نسل او بودند . (۳) نه آرش کهانیگر که به شیو ارنیز معروف است در بسیاری از متون معتبر ادبیات فارسی به آرش کهانیگر واز خود گذری ، شپامت ، دلیری و مردانگی او اشاره هایی شده است اما شعر سیاوشی گسرایبی که ۲۲ سال پیش از این سروده شده است شیو ترین اشاره هاست و زیبا ترین

بد نامه ها ، این شعر را که از ویژگی های نابی برخوردار است به گونه ای تفسیری بررسی می کنیم :

برف می بارد .
بر ف می بارد به روی خارو خارا سنگ .
- کو هها خاموش .
دره ها دلنگ .

راهها چشم انتظار کار وانی با صدای زنگ . . .

و این آغاز شعر است . آغازی تصویری و شاعر عمدا برای باز گویی داستان بلند آرش زمستان را بر می گزیند . فرصتی را که برف می بارد ، زمستان است و زمستان و برف و شب و قصه را ارتباطی دیرین است . از روزگاران درازی پیر مردان برای نواسه های خویش برای کودکان که سازندگان دنیای فردا اند داستان ، اسطوره ها و افسانه های حماسی و بر انگیزنده را در شب ها گفته اند . در شب های تاریک و برف بار ، زمستان از نظر موسم بهترین فرصتی است که شاعر برای باز گویی حماسه ی آرش در نظر گرفته است . در زمستان است که به نشانه های

رسد ، راه پیمایان ، کاروان ها ، انسان ها از زمستان از روز آن برآلود و نمکین هراس ندارند همچنان به راه پیمایی و حرکت ادامه می دهند . و بهاران را مزده می دهند . بهار مهربان را که لاله ها سر از خاک برمی کنند و جو بیاران زهرمه گر هستی و زندگی می کردند یخ ها آب می شوند و چمنستان ها ساداب . روزان خاموشی دل مرد می و اسرد می به پایان می آید .

بر نمی شد گر زبام کلبه ها دودی .
- یا که سو سوی چراغی گر بیا می مان نمی آورد .

رد پاها گر نمی افتاد روی جاده ها لغزان ،
ما چه می کردیم در گولاک دل آشفته ی دمسرد ؟!

آنک ، آنک کلبه ای روشن ،
روی تپه ، رو به روی من . . .
در کشودنم .
مهر بانی ها نمودند م .
زود دانستم ، که دور از داستان خشم برف و سوز .

حماسه ای آرش کهانیگر

م . عادل بیرنگ کوهستانی

و جنگال خویش آوردند به تصریح فرهنگها شکار نخستین بیداد گر روی زمین است که در تن او اهریمن حلول کرد و روح او را آلود ، دلش را نیره کرد و درفش استبداد برافراشت در پی تباهی انسان برآمد ، اگر رویدن دوما بر دوشانه ی او روایتی افسانه ای باشد و با معیار دانش سنجیده نشود هاران را می توان کنایه دانست از آزمندی انسان که خون بی گناهان را می ریخته تا طبیعت آلوده ی او سیرابی یابد شکار هار دوش هزاران جوانه ی جوان را سر برید اما جنگل انسان تباهی نفس پذیرد و چمنستان اندیشه ها خشکی نمی یابد شکارگان اگر عبوری دراز هم بیابند سر انجام مردم از سر نفس گنبدیده ی شان می گذرند و لگد کوب شان می نمایند ، توده ها هیچگاه و هرگز استبداد را وبی دادرا بی پاسخ نگذاشته اند ، سر انجام بر ضد نا روا یی ها به پا خاسته اند . هیچ نیرویی را یساری

صریحی از بیداد بر می خوریم ، زمستان سیاهی غم انگیزی دار دوا این می تواند به استبداد ، تاریک اندیشی و سیاه دلی تیار افراسیاب بر گردد که سر زمین آریایی ها را تنگ کرده بودند بر قلمرو شان هجوم آورده بودند ، زمستانی که حرکت را از طبیعت باز می گیرد (البته حرکت ظاهری را) سر زندگی و سادابی را ، شگفتن هار و رویش را اجازه نمی دهد .

در زمستان کوه ها خا موش است و دره ها دلنگ . اما راه ها خواب نمی آید ، راه هایباز دارند و در انتظار شنیدن زنگ کاروان ها کاروان های روزی راه ها را باطنین جرس های شان گرم می کنند . لعظت خاموشی و فراموشی به سر می آید ، و دوران سرودها و صدا ، دو باره آغاز می یابد کوه های خاموش و دره های دل مرده و دل تنگ دو باره شازمانه می شوند . روز آن غم آلود به پایان می

در کنار شعله ی آتش قصه می گوید برای بچه های خود عمو نوروز :

شاعر هم در زمستان ، در روز های ابری و ظلمت بار به سفر پرداخته است ، زمستان می تواند تمثیل واره ای باشد از وضع جامعه ای که با نظامی طاغوتی اداره می شود . شب زمستان ، تاریکی یغیندان ، رهزواره های شناخته شده ی زمان ما هستند که شاعران و سخن پردازان آگاه از آن برای بیان درد هایشان استفاده کرده اند و این نوع سمبولیسمی در ادبیات و هنر نمی شود . سمبولیسمی اجتماعی و پوینده که برای باز تاب آرمان های انسان ها پدید می آید .

داستان ما قصه آرش بود واز حماسه ی شکوهمند ، بر انگیزنده و انسان او ، بازی در روز های زمستان ، در یغیندان جان ها و روان ها و اندیشه ها که شاعر ، سراینده شعر آرش کهانیگر به سفر پرداخته است در

سر راه خویش کلبه های را می بیند که از آن ها دود بلند می شود و چراغ هایی را می بیند که روشن است و را هنوز دانی را که در دل تو فان در یخبندان و سرما در حرکت اند و مشغول راه پیمایایی از کلبه هایی که دود بلند می شود و چراغها یی که می سوزند ، صدای انسان می آید و چراغها برای آدم ها می سوزند و به این گونه انسان ها آتش گذشتگان و نیاکان را روشن می دارند . روح جان باختگان را که در راه کامیابی و سر بلندی انسان شمشیر زده اند و راه پیموده اند بشاد می دارند کلبه های بیدار ، چراغهای روشن ، نقش پسا های رهر وان ، به آنکه به راه افتاده قدرت مقاومت می دهد . نیرو راه پیمایایی بیشتر و حرکت مداوم . سراینده ی حماسه ی آرش که اینک با الهام از کلبه ها و چراغها و نقش باها گام های استوار برمی دارد بسوی سوی سر زمین های روشن به سوی افق های صاف و آفتابی .

اگر کلبه ها خاموش باشد ، اگر چراغها بی نور باشد ، اگر جاده ها نقش پای رهنوردان رانداشته باشد بیم ناک است و هراس انگیز زیرا توقف انسان ، خاموشی او ، نا قوس نابودی اش را می نوازد از حرکت است و رفتن و راه پیمایایی که انسان بودن خویش را مسجل می کند . انسان متوقف ، انسان ایستا مرده است . مرگ تلخ است . سراینده ی حماسه ی آرش که خود به راه افتاده است و از سکوت و سرما و یخ زدگی و ظلمت سخت بیزار است . به سوی کلبه های بیدار و چراغهای روشن گشایند می شود ، کلبه های بیدار و چراغهای روشن او را به سوی خویشتن فرا می خوانند . به آغوش گرمش پذیرایی می نمایند و مهربانی هارا در حق او روا می دارند . در کلبه ی بیدار در زیر نور لوزان چراغ ، «عمو نوروز» برای نوه های خویش داستان پایدردی های آرش را حکایت می کند . کودکان به صدای مهربان «عمو» نوروز ، که در نقطه ی مقابل زمستان نشسته است و از گذشت روزگار بس بسیار چیزها را آموخته گوش فرا داده اند ، «عمو نوروز» دشمن زمستان است و هم اوست که طومار سرما را و یخبندان را در هم می پیچد . «عمو نوروز» برای بچه های خویش که این همه عاشق قصه اند از آرش حکایت می کند و داستان زندگی را می خواند «عمو نوروز» دوستدار زندگی و انسان است .

... گفته بودم زندگی زیبا ست . گفته و نا گفته ، ای بس نکته ها

باغهای گل ،
دشت های بی درو بیکر
سر برون آوردن گل از درون برف ،
تاب نرم رقص ماهی در بلور آب ،
بوی خاک عطر بارن خورده در کپسار ،
خواب کند مزار ها در چشمه ی مهتاب ،
آمدن ، رفتن ، دودیدن ،
عشق ورزیدن ،
در غم انسان نشستن
با بیای شادمانی های مردم بسای
کوبیدن
کار کردن ، کار کردن ،
آزمیدن ،
چشم انداز بیابان های خشک و تشنه را
دیدن ،
جرعه هایی از سیوی تازه آب پاک
نوشیدن ،
«عمو نو روز» زندگی را ، انسان را و طبیعت را دوست می دارد ، در شروغنا ک داشتن شعله ی زندگی می گوید ، در شگوفایی انسان و با روری و شادابی طبیعت ، زمستان را که پاسدار انجماد است و یخ زدگی دوست نمی دارد برای او آسمان باز ، آفتاب زر ، باغهای گل و دشت های بی در و بیکر ، خواستنی و دوست داشتنی است از آسمان ابر آلود ، آفتاب غمگین ، باغهای آسوده ، ملول و غم گرفته و بی گل ، از دشت های در سوگ نشسته که لاله هارا و گل هارا در نمی پرورد بیزار است ، «عمو نو روز» عاشق و دل بسته ی روشنی ها و رویش ها و شگفتن هاست ، از بیکار گل ها و لاله ، از شگفتن غنچه ها و پندک ها سخت شادمانه می شود گل ها و لاله هایی که با یخبندان و زمستان و سرماستیزه کرده اند پایداری و مقاومت به خرج داده اند . اگر از وزیدن باد های تند بر بر گشته اند ، باری آتش گماه مبارزه را همچنان روشن نگاه داشته اند . اگر لاله ای را داس مرگ درو کرده است لاله های دیگر در بهاران دیگر سراز خاک بیرون کرده اند و راه لاله ی قربان شده را همچنان ادامه داده اند . «عمو نو روز» آفتاب را که مظهر روشنی است سخت دوست می دارد ، آفتابی که تاریکی را می سوزد و شب و شب پرستان به ستیزه بر می خیزد ، «عمو نوروز» آسمان گسترده را ستایش میکند که در فضای آن عقاب ها با آسانی می توانند به پرواز در آیند و آواز بخوانند ، نه آسمان های تیره ، ابر آلود و کوچک را که آواز را پرواز را مجال نمی دهد ، «عمو نوروز» که خود مظهر انسانهای سخت گوش ، جدی آزموه و با تجربه است ، از رقص ماهی در بلور آب شادمانه می شود ، چون او

عاشق حرکت است و دل بسته ی رفتن و سر انجام رسیدن به ساحل های نجات . «عمو نوروز» که پاسدار زیبایی است و پیام آور بهاران و رو سنی ها و ورستن ها ، با طبیعت در آمیختگی و یگانگی می یابد با خاک و باد و باران در می آمیزد از بوی خاک عطر باران خورده در کوهسار ، به سر مستی و شور یدگی می آید و این پیوندی مقدس است ارتباط خاک با انسان ، دوست داشتن انسان زمین را که این همه زیباست . نواگشتن بسای زمزمه ی باران ها و از عطر خاک و باران به شور آمدن و به تکاپو بر داختن ، در شعر بلند آرش نماینگر سروده ی سیاوش کسرایی پیامی اجتماعی با دیدن شاعرانه گره خورده است . کسرایی در سرودن حماسه ی آرش زبانی ساده ، شیوا ، و شاعرانه دارد کلمات و ترکیباتی را که او به کار می برد شناخت عمیق شاعر را از ادبیات گذشته ی دری می رساند و مرور پیوسته ی او را در دیوان های شاعران مانند فردوسی ، مولانا جلال الدین بلخی و ناصر خسرو ، کسرایی در شعر بلند آرش گمانیگر از زبانی غنماند سود چسته است ، با استفاده از عناصر شعری گذشته حماسه ی بلند آرش را سروده و رنه از شاعری که ریشه در گذشته ی ادبیات دری نداشته باشد شعری به این زیبایی نمی توان انتظار داشت .

آمدن ، دنیا آمدن ، برای رفتن و دودیدن است ، برای تکاپو و حرکت است برای مبارزه است بر ضد ضابط ها و رابطه های فرار دادی ، کلیشه ای و پوسیده آمدن برای عشق ورزیدن و دوست داشتن ، دوست داشتن انسان و ستودن او ، با شادمانی انسان ها شاد گشتن و با غم شان درسوگواری نشستن . باید به راه پیمایایی و سب پر داخت آن قدر کار کرد تا خسته شد . پس از کارو پس از خستگی بس از قبول تشنگی ها نوشیدن آب لذت بخش است . باید بیابان های خشک و عطش زده و تشنه را سیراب کرد . برای دشت های بخواب رفته و ملول سرود باران ها و شگفتی هارا خواند . هر چه هست در انسان است و با انسان انسان را یاری توانستن و دگرگون است اومی تواند در اتحاد با آدم های دیگر ، دشت های عطش زده و تشنه را شاداب و سیراب کرد . برای دشت های بخواب رفته و ملول و سر سبز کند . آنکه با شادی انسان هاشاد و باغها اند و هیکن نمی شود نمی تواند در میان قبیله ی انسان به زندگی خویش ادامه بدهد اگر ادامه میدهد ، آن زندگی متروک است بیچاره است بی شور و شتاب و شوق است و زندگی بر شور و شتاب گوارا نیست غمناک است و تلخ ، جرعه های از سیوی تازه آب

پاک نوشیدن ، آنگاه گوارا و شیرین است که با مفهوم تشنگی مبارزه شده باشد . چوبیار هابه روانی و زمزمه ی خویش ادامه داده باشد ، مبارزه ی فردی مفهوم ندارد . کوسفندان را سحر گاهان به سوی کوه راندن ،
همنفس با بلبلان کوهی آواره خواندن ،
در تله افتاده آهو بچگان را سیر دادن ،
نیم روز خستگی را در پناه دره ماندن ،
گاهکا هی ،
زیر سقف این سفالین با مهای مه گرفته ،
قصه های در غم غم را زغم غم های باران ها شنیدن ،
بی تکان گهواره ی رنگین کمان را ،
در کنار بام دیدن ،
یا شب بر فی ،
پیش آتش ها نشستن ،
دل به رویا های دامنگیر و گرم شعله بستن ...

آری ! آری ! ، زندگی زیبا ست
زندگی آتشگهی دیرینه یا بر جا ست
گرمیای فروزیش رقص شعله اش در هر کران پیدا ست
ورنه ، خاموش است و خا موشی گناه ماست .

همنوا یی با گو سفندان ، با بلبلان کوهی آواره ، با آهو بچگان در دام افتاده نمایی از زندگی است و از یگانگی هم صدای انسان با موجودات دیگر طبیعت و نشانه ی خستگی انسان از سیر و شهر و ندان . از های هوی و صدا های ناهنجار ماشین ها ، گریز انسان از محیطی که آلوده شده از دود و بخار و گاز ، آرزوی نیم روز خستگی را در پناه دره ماندن ، یعنی گریختن از محیط خشک و فرساینده شهر که زیر آهن و فولاد شده است تا سر که نماینده نسلی است ، نسل سرگردان ، نسل گم کرده از سپروند راه خود را به دره ها و روستا ها که فضایی ناب و دست نخورده دارند می کشاند ، دیگران را نیز می خواند که با او به دشت های بیکرانه سفر کنند ، به دامنه های کوهستان ها ، که آسمان باز ، آفتاب زر ، دارد به باغهای پر گل و صخره های پراز شقایق های سرخ زیرادر انجاست که زندگی زیباست زندگی عربان است زندگی سیر رنگ ها و نیر تک ها و آرایش ها ی دل آزار تکشته است . زندگی در دوست داشتن بلبلان کوهی ، آهو بچگان در دام افتاده و کوسفندان کاحل می شود ، شهر پرواز انسان را از او می گیرد ، شهر فضایی بخار آلوده دارد . شهر جلال می آورد و دلنگی ، باید به اصل زندگی .

ادامه دارد

بیرون گشت چند صد سال قبل از امروز یعنی قرن هفده، شانزده، و صنعت فلز کاری و مخصوصاً زرگری درخشی قابل ملاحظه بی داشت شواهد تاریخی و اسناد بدست آمده نشان میدهد که هنرمندان آن روزگار از مهارت زیادی برخوردار بودند که آثار هر یک از آنها امروز در موزیم‌های جهان باقی است و مویده این حقیقت است که آنها در کارشان و در هنرشان ورزیدگی خاصی داشتند چنانکه قبلاً گفتیم انسانهای اولیه بخاطر زیبایی و قدرت نمایی از زیورات ابتدایی استفاده میکردند، که بیشتر آن را استخوان‌ها، تکر و چوب میساخت ولی بعد از کشف آتش این صنعت در پهلوی سایر هنرها انکشاف یافت. دوره فزونی یکی از جمله دوره‌های است که در آن هنر فلزکاری از رونق زیادی برخوردار بود. هنرمندان

آن عصر کوشش می نمودند تا از فلزات مخصوصاً فلزات قیمتی زیوردرست کنند و در همین زمان بود که دانه‌ها و بعضی سنگ‌های قیمتی نیز بکار گرفته شدند و رفته رفته این صنعت جا و مقام خاصی یافت و زیاد طرف توجه قرار گرفت انسان‌های این عصر - و مخصوصاً هنرمندان نیکه در کار زرگری و فلزکاری مهارت داشتند نظر به اقتضای عصر و زمان بکارهای گذشته شدن بسنده نکردند و تحولاتی را در ساختمان و شکل زیورات بوجود آوردند. این تحولات زاده دید و بازدید هنرمندان از کشورهای دیگر، از مناسبات مختلف جهان بوده و از همین رو - امروز شما همه میکنم که بعضی از صنایع زرگری ما مشابه به صنایع کشورهای دیگر شده و خصوصاً همشکل صنایع همسایگان ما گردیده است.

پس گفته میتوانیم که هنر، چه هنر زرگری و فلزکاری باشد یا هنرهای دیگر حد و مرزی نداشته و حدود معینی بخود ندارد. مثلاً شما در این چند عکس چند زیورتری را می بینید که زیب این زیور رویان ترکمن است ولی عین نمونه‌های نوع زیورات را در بازارهای زرگری خودمان نیز می‌یابیم که از زیر دست هنرمندان ما بیرون گشته است.

وقتی به محصولات هنری هنرمندان تاجکی و ترکمنی مینگریم فکر میکنم که این محصولات کار هنرمندان ما - مویا شد زیرا شیوه کار و طرز ساختمان

این عکس نشانه‌ی از محصولات هنری هنرمندان می باشد که هیچ تفاوتی از نگاه صنعت زرگری با کشورهای دیگر ندارد

هنر حد و مرزی

نمی شناسد

هنرمندان هنر زرگری در ساختن زیورات و دیگر اسباب ظریف، رنج و زحمات زیادی متقبل می‌شوند

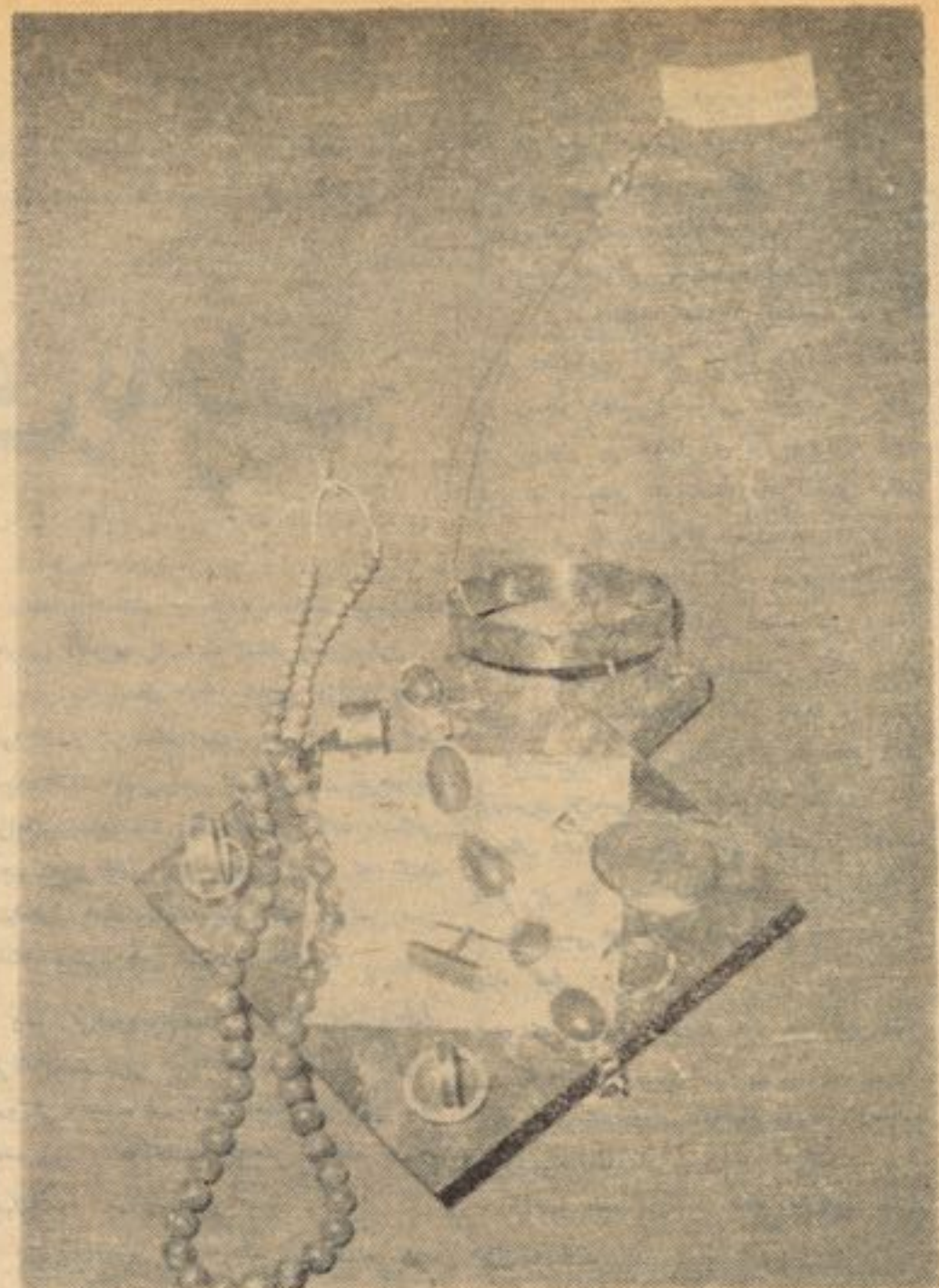
از گذشته‌های دور یعنی از آن زمانی که هنوز تاریخ به مفهوم واقعی آن وجود نداشت، یعنی قبل از تاریخ که نامی از علم و نشانی از تمدن نبود انسان‌های آن روزگار برای زیبایی و قدرت نمایی خود بعضاً از زیورات معمول آن دوره استفاده میکردند و آن را بکار می بردند. اما زیورات آن روزگار با زیورات این عصر تفاوت زیادی نموده. اگر در این دوره از طلا و نقره و دیگر فلزات قیمتی سنگ‌های با ارزش استفاده میشود در آن روزگار تنها یک پارچه استخوان عاج و چوب تراشیده شده و غیره زیورات آن زمان را میساخت اما رفته رفته با تکامل بشر صنعت زرگری نیز انکشاف قابل ملاحظه کرد و از حالت ابتدایی

عقیده آنها هر پدیده که توسط دست و باوسایل ساده تهیه گردد از ارزش بیشتری هنری برخوردار است از همین رو فرآورده های سنگی که توسط دست با وسایل ساده به وجود آمده با ارزش تر از فرآورده های ماشینی است.

بهر صورت حکاکی که جز مهم از صنایع زیبا محسوب میگردد و امروز علاقمندان زیاد دارد روز بروز انکشاف می یابد و بر رونق آن افزوده میگردد. اگر رهگذری به ویتترین های دکان های حکاکی نظر بیا نداشت مشاهد می کند که از سنگ های سخت آلات و اسباب زیبایی منزل و زیورات نظیر تهیه شده است. و اگر به دقت نظر اندازد خواهد دید که این وسایل به آسانی تهیه نشده و هنرمندی که این

وسایل را ساخته است در راه متقبل شده است.

امروز حکاکان ما بیشتر از سنگ لاجورد که از جمله سنگ های نیمه قیمتی است استفاده می کنند و فرآورده های شان بیشتر از این سنگ است تا گفته نمائند که بعضی از هنرمندان ما - حکاکان ما واقعاً در کارشان استاد اند، زیرا تراش نمودن سنگ، آنهم سنگ سخت و آنرا شکل دادن کاری ساده نیست. باینکه امروز ماشینی در خدمت بشر قرار گرفته و مخصوصاً حکاکان ما امروز از این وسیله برای ساختن و وسایل فرآورده های شان استفاده میکنند باز هم این کار هنرمندی خواهد بود و ذوق

زیورات امروزی از ظرافت خاص هنری برخوردار است

و بکار بردن سنگ های نیمه قیمتی در این محصولات عین کاری است که هنرمندان مامی نمایند علت این تشابه کار در چه می باشد.

بعضی ما را عقیده بر این است که وجه تشابه فرهنگی باعث میشود که بسیاری از محصولات فرهنگی و هنری با هم مشابه باشند و امروز این حرف و نظر به طرفدار زیاد پیدا نموده است.

مهاجرت و دید و بازدید هنرمندان از یک کشور به کشور دیگر نیز باعث ایجاد تشابه هنری و محصولات هنری می گردد بهر حال منظور این است که هنر از گذشته ها تا امروز حدوداً زنده نمانده و ندارد. چنانچه امروز نمیتوان یک هنرمند را مشخص به یک کشور دانست.

وقتی از هنر زرگری صحبت کردیم بد نیست از هنر حکاکی که جز دیگر این هنر زیبا است صحبت کنیم و چند کلمه در این باره نیز یاد نمائیم هنر دست بند، گوشواره، گلو بند و انواع زیورات مروج به توسط رحما نوف عضو اتحادیه هنرمندان ترکمنستان با مهارت تمام ساخته می شود.

دەمیا فقیر الله

جلال آبادی په باب

افکارو یا خواه هغه شیطان سره چی دژوند په معنوی ډگر کی ورسره مخامخ وو . او دتک او تردید دپیدا کېدو عامل ووهغه شیطان چی انسان یی دخپل نفس او حرص غلام کاوه او دبل وژلونه یی رهاخواوه . مباحثه دمعنویت دشوئتی په رڼا ورته . هغه یی برېښم کړ . دانسان کمال او فضیلت یی څرگند کړ . دطالبیا نو محفل یی تو دکړ . دکتابونو او رسالو دعلم او پوهی دتصوف او عرفان په څیرولو یی خانقا وی او جوماتونه تاوده کړل . او دشيطان اوشیطنت داهریمن او خبانت پرشد یی له معنا ډکه مبارزه پیل کړه .

مونږ هم دشیطانانو سره مخامخ یو دشيطان دماددوښمن شیطان مادی تجسم دی دانتقال له رڼا تېښتی دانتقال دروښنایی پرشد ویلی کیری اونن دمیافقیرالله دکلی جوما تونه سیزی دمیافقیرالله دکلی امامان وژنی او دهغه دکلی توری اوبښی ابللی ماشومان حلالوی . دا شیطان دهماغه شیطان مادی تجسم دی ځکه هغه پسی چی میا رڼا راواخیسته . دی دانتقال له رڼا تېښتی اودحقیقت دغربه اوریدو اونورونه پناه کوی .

نوځکه موردمیا یادونه کوو میا فقیر الله مونږ ته پیام لری . دوه سوه کلن دوران دغه پیام مورته راوسپاره اومونږ یی دراتلونکی نسل ندرانه گڼو . دمیافقیر الله بیژندنه دهغه دعا حول پوری هم اړه لری .

دمیافقیرالله ماحول دهغه دافکارو تصوراتو او اندیښنو پاتوبی دی . دی دیوی وروسته پاتی قبیلوی . اوماقبل فیودالی ټولنی مولود دی . حصارک جلال آباد اوشکار پور دری . واره دیوی سیمی دری دری وی او میا په دی دیو او حجر وکی گرځیدلی او شپي یی سبا کړیدی که له یوی خوا میا پدی سیمه کی ژوند کاوه لوبدیڅ خواته ستره صفوی کورنی دعروج نه وروسته دوران پیل دی اوله پلې خوا دهندهغلی دولت قدرت هم په زوال وو . دا هغه دوران دی چی دکندهار اوبیشور په شاوخوا نی دجا - گیر داری مناسبات لاسبری پیدا کوی دلویو لیارو پرسرلوی ځمکه وال خانان او اسرافی کورنی ښځ ته راځی اویا راغلی دی . ددی چاپیریال او سیدونکی دکوچی نیمه کوچی . او کلیوالو بزگرو په توگه ژوند کوی هر څه چی پخپله کړی هماغه پخپله ریبی او کله یی هم دلو یولا رواکار وانونو په باج او مالیه کی ورکوی .

داحمدشاه ابدالی ددیده په همدی وخت کی راپیدا کیری . وخت دخاصو اجتماعی اقتصادی مناسباتو داسیا دتولیدی خصوصیاتو او په تیره دپښتنی قبیلوی ژوند په جومات کی دوخت دمسلمطرفهنگی موسساتو دوجودیت په ترڅ کی پښتنی تیت پرک قبیلی په یوه مرکز کندهار را ټولوی . او ددرانی امپراتوری بنسټ ږدی . دولت او ددولت ارگانونه او موسسات دی ته اړکیری چی دوخت مرکزی دولت دجیر

محترم استاد او فاضل محقق پروفیسور حییبی دده په باب په ښکلی نشرلیکی : در بهار سال ۱۹۵۷ میلادی (۱۳۳۶ هـ ش) مرا گلری پر شکار پور . نسرستان سرزمین سند افتاد . این شهر از نظر یک نفر جهانگر مزایایی ندارد و نه در آن آینه بزرگ باستانی و چیز های قابل دید موجود است که نگاه سیاحان و جهانگردان را جلب کند . ولسی من بانگاه دیگری این شهر را میدیم .

وهر کوچو ددیوارگپنه آنرا بچشم انس والفت مرتگریستم زیرا بمن معلوم بود که باری یک درویش وارسته سر زمین اجداد من باین شهر آمده ودر اینجا خانقاه کوچکی ساخته بود و جهانی را گردان فراهم آورده . ! من میدانستم که سوزدل این عارف آتش باری از مجاری دریای سند تاآمو جهانی را گرم داشته بود وهر فیوض این مرد بزگوار بردل شهر یاران و توانگران و مستندان و بینوایان تاپیده بود .

مردیکه از حصارک ننگرهار برآمد و جهانی راگرفت صاحب دلی که دلهای ملیونها انسان رابه تپش درآورد . حصارکی ایکه حصار ظلمت و جهالت را فرو شکست جلال آبادی ایکه جلال و جمال را بهم آمیخت !

دانش مردی که از خانواده رشد و تقواست دستم گرفت وکشان کشان برد وگفت . بین ! باری درین کوی . موکب ابدالی بقصد زیارت این درویش میگفت ! او هغه نن زموږ دیادونو او محفلونو سروکی دی دهغه نوم اوس ددوه سوه کاله په سبا افغانستان کی په درنښت یادیری . او اوس په ځکه ښه یادیری چی لکه څرنگه چی میادشیطان سره په معنوی جگړه بوخت وو ددوو سووکالو په سبا مونږ دشيطان او داهر یعنی قوت سره په څرگنده فزیکي جگړه بوخت یونو ځکه دده یادونه دمیافقیرالله جلال آبادی یادونه . مونږ ته . مونږ زموږ خلکو ته . زموږ انقلاب ته . اوزموږ دوران ته یو پیام لری .

دده پیام په دی کی دی چی ده دجهل او تاریکی پر ضد دنایوهی او ظلمت پر ضد دوخت او بربریت پر ضد د (دنتی روښنایی) یعنی دعرفان خراغ بل کړ . هغه شیطان او هغه اهریمن چی ده دشهود په رڼاله زروونو او

خومونږ به نه خو . یوازی یوه کیسه کوو . دتر و یوه یادونه کوو . او دتیر له خاطر واو پښو سره خپل فکر غیر کوو . همداسوس ددوو سوو کالو په سپادسند دشکار پور په ښارکی اوس هم هغه گنبده و لاره ده اوس هم هغه هیبتناک یادگار شته چی دسیمی لارویو یی زیارت کړی دی . هلته په ملنگانو او دتکیی مریدانو الله هو . الله هو . عم کړی وی او اوس به هم په دغه مزار دسولای سینی کوتری را غونډی وی .

خومزار دیو دوران دفرهنگ یاد کاردی . دا یادگار دوه سوه کاله دهغه جوړ شو . هلته یو پیر یومرشد یو صوفی یو قلندر یو عارف یو عالم یو روحانی او یو ادیب څاو رونه سپارل شوی دی .

هلته یو داسی انسان څاوروته سپارل شوی چی دشهود په مدرسه کی یی اوم آسمان ترپښو لاندی کړ . څو دشهادت په امر دخاورو یخی غیری ته ورځی .

هغه دهمدی گنبدی دپخ سیوری لاندی پروت خودهغه دتصوف اوشهود جاودانی افکار اوس هم دفرهنگ او ادبیاتو . تصوف او عرفان کړه برخه ده . په دی چونگ کی به هغه تل ژوندی او ستایل کیری به . ځکه هغه دخپل زمان یو ژبورؤد خپل زمان کمال ورسره وو اودخلکو مرشد وو .

دی میافقیرالله جلال آبادی وو . میا فقیر الله دجلال آباد په حصارک کسی سرا هست کړی دی دحصارک له سپیرو خاورو لوگجنو کوچو څخه راپورته شوه په دغو سپیرو کڼه والو او کڼه روکی سترگی وغړولی هغه له همدغو کلیو څخه راپور ته شو دجلال آباد لرغونی ښارچی هرگز یی اوسنی څیره نه در لوده هیڅکله یی دو مړه گنی ونی نه درلودی . او هیڅکله یی لارو یواو مساپرو دومره دسپاره سیوری مژه نهوه ځینلی هغه دمیافقیرالله زمان وو میا یکی وگرځید . راو- گرځید . او بیادسند شکارپورته ورسید . نوځکه دده میا فقیر الله حصارکی جلال آبادی نس شکارپوری وایی .

له همدی کړیو پوره دوه سو کاله تیر شول . دوه سوه کاله دشکلی دکړی په دی بیدیاکی دسر گو په رب کی پناه شول . په دی دوو سرو کالو کی دی خاوری . دی وطن . دی خروټو . اوسیندونو اودی چاپیریال ډیسری پښی ولیدلی او ډیری حادثی یی له خانه سره خوندی او په همدی دووسو کالو کی دکوچیانو ډیر کتارونه دخپیر له دری راننوتل دیولان اودکوملی په تنگیو او لیارو ننوتل دقندهار او سپین- بولدک لاره یی لښه کړه . دوی پخپل وطن کی مهاجر کله آخوا او پی اوکله همدی خوا کله دهند پراخی سینته ورننوتل چی څو کاله وروسته دهند ستر شاعر رابندر نات تاگور داسی ترسیم کړل :

څو کله نه یو هیری چی دجا آواز دی . دشریت څو دریا بونود کوم کوم څایه دته سیلاب راوو ږ . او پدی نه خلاصیدونکی درباب کی ورک شو .

اریان او غیر اریایان . دارویدیان . چینایان . پتانان او مغل . گردسره په دی واحد وجود کی جذب شول .

نن ! سیلاب دلوبدیڅی خوا راروان دی . دعلم او پوهی ... عدل او انصاف . راشی ای اریایانو اوای غیراریایانو . راشی ای مسلمانانو .

راشی ای هغو چی افکار مو له هر څه پاک دی . اویوه له بله سره ددوستی لاسونه ورکړی . اوکله هم داسینه دا دفرهنگو نو دیو څای کېدو دیره او حجره ددی کلو نوبه دوران کی په نورو سرو دو نو کی وستایله شوه . ډیرامیران . شاهان . سلطانان . اوشیزاده گان تیر شول . ډیر غل اسو نودتارک او الامار کاروانونو له همدی کلیو اوچم گاونډ ونو څخه باجوته اوسو ر ساتونه ټول کړل څو کلونه تیر شول .

اوکله چی سړی دتیر ویدونه کوی اویوه خوند او مژه یی یادونه کوی او دتیر وخت په غیر کی خپل فکر څنگوی نوله فکر سره هم هغه دبار او هغه زمان ته ځی .

او فشار په زور پاتې شي او دخپل تمرکز لپاره مالياتي او خراجي فشار زيات كړي دتالان او غنايموبه خاطر دقبيلو مشران او خانان ددراني لښكرو سيلاب ته داخلېږي او دهمدي غنايمو او د شاه له خوا دجاگيرو نو ترلاسه كولو سره دځمكه لرونكو صنف تيارز كوي په دغه ډول نيولو او خفاستوكي چي اصلا مادي انگيزي لري دروحانيت موسسه هم بي انگيزي نه ده احمد شاه دراني چي په كندهار كي دصابر شاه له خوا ورته پرسردغتمو وړي وټومبل شو وروسته هم د ځمكتو د ميا مريد زوي بي سليمان دميا فقيرالله جلال آبادي سره نژدي اړيكي در لودي . شكارپور هم پدي وخت كي ستر تجارتي مركز وو .

دشكارپور ښار دكشميرملتان، اسماعيل خان ډيري، غازي خان ډيري مظفر آباد ، هزاره ضلع سكر، او اټك په خيراوياله هغو عمده اود كاروانونو ديوځاي كيدونياروو دغه ښارونه چي يادونه يي وشوه دامپراتوري دعائيداتو عمده مركزونه وو شكار پور يو تجارتي بازار هم وو دتيادلي اورا كړي وركړي ميدان هم وو اودميا فقيرالله داوسيدو او د هغه دپريدونو ټاټوبي هم .

داحمد شاه دراني په دوران كي دمركزي دولت په حساب ددي ښار عايدات ۵۹۳ روپونه رسيدل چي ۳۹۱ روپي يي دامپراطوري خزاني ته تحويل كيدلي .

خو په مجموعي توگه يو معاصر مورخ او محقق دپښتني ټولني دهغه كلي حالت داسي ترسيموي : داتلمسي پيري ترنيمايي پوري پښتني ټولنه په دو ښمنو طبقو ووېشل شوه كه ديوي خوا داستثمار گرانو يوموټي اقليت جوړ شو چي قبيلوي خانان او روحانيون پكي راتلل نوله بلې خوا دهمسايه او بي جايداده كسانو فقيرانو طبقه جوړه شوه .

دپښتنو دولت دجوړښت لپاره داسي شرايط برابر شول :

پښتنو دهند وستان ايران او منځني آسيا او لسونو سره گاونډي ټوپ در اود په كوموكي چي فوډالي روابط ډيري پيري پخوا جوړ شوي وو .

خومورددي تحليل اوزيات كړه والي پسي نه گرځو ځكه زموږ مطلب دميا فقيرالله دماحول پيژندنه او په هغه لږه غوندي رڼا اچول دي له همدې لږ شان سره ناسره بحث ځخه داسي بوهيداي شو چي ميا فقيرالله دباد شوي ماحول په شرايطو كي رالوي شوي اود تصوف او عرفان رڼايي په ځان كي خپره شوي اودكمال په لور يي گام اخيستي دي .

ميا دحصارك په كليواله ټولنه كي دعلوي ساداتو په كورني كي سبي سبا كولي دي د عبدالرحمن د شاه شمس الدين زوي ديوزرو-

سلم قهری کال څخه دمخه وزیرید په افغانستان او هندکی بی اسلامی علوم زده کړل په ځوانی کی دمحقق عارف لیکوال اومتقی په توگه وپېژندل شو .

دی دخپلی زبیریدنی ځای روتاس او خپل وطن دجلال آباد، حصارک بولی .

میا په هند قند هار او عربی ممالکو کی له سفر او د حرمین شریفین دزیارت نه وروسته په نقشبندی طریقت کی دشیخ محمد مسعود دایم الشهود پیښوری نقشبندی څخه بیعت وکړ چي دشیخ محمد سعید لاهوری مريد وو محمد سعید دشیخ سعد الله په وسیله د حضرت آدم له خوا دشیخ احمد فاروقی کابلی (سرهندی) څخه استفاده کړی وه او داسي پرینبی چي دی یعنی شیخ احمد فاروقی دمیرو-یسس دنهضت په وخت کی په عرفان او تصوف کی مشهور وو .

میا دتصوف په ټولو برخو کی پوره مطالعه در لوده اودعرفان په طریقو کی بی عملی سفر کړی وودنقشبندی په طریقې سر بیره دقادد په په طریقې هم خبر وو .

دمیا له اثارو څخه په ډاگه څرگندیږي چي ده په تفسیر حدیث فقه او تصوف کی هم بشپړ معرفت درلود . میا دخپل معنوی سفر څخه وروسته په ۱۱۵۰ کال کی دسند-شکارپور ته سفر وکړ هغه ددی دووسفرونو په نتیجه کی چي یویی دمعنا په دینا کی دتصوف په پوړیو وروځوت اودشهود دمتمل مقصود ته ورسید او بل یی دسیمی زیات ښارونه عربی ملکونه ولیدل او بیایي په شکارپور کی خانقاه جوړه کړه دمعنویت رڼا یی په ډیر ونورو کی روښانه کړه ډیرپيروان یی پیدا کړل او دډيرو لرو سیمو خلکو ورته عقیدت پیدا کړ .

ميا فقيرالله جلال ابادي دخپل وخت دفرهنگي ماحول پيژندل شوي څيره وده پخپلو اثار وكي كه څه هم دتصوف دو معرفت ډيري پيچلي مسالې حل كړي دوخت دپوهانو او عالمانو اود منور افكرو عناصر وسره يي هم خط او كتابت ساتلي دي .

دده روحاني لارښود محمد مسعود پيښوري ده ته له مينې ډك ليكونه استولي ملافيض - الله كاكړ دوخت پر چسته عالم هم له ده سره دتصوف او عرفان په باب ځطونه او اوليكونه لري .

ملا عبدالحكيم كاكړ يوبل عالم او پوهه روحاني چي په كندهار كي دوخت يوه او عرفاني څيره وه دميا سره اړيكي او ځطكتابت لري همد ارتكه داسي زيات عالمان او پوهان او دوخت متصوفين له ميا سره فرهنگي او روحاني اړيكي لري .

دميا فقيرالله سره دا ټولي روحاني او

فرهنگي اړيكي ددی خبري پخه څرگند ونه كوي چي دی دوخت ديوي مهبي اوغوره فرهنگي موسسي تمثيل كوي دلاسبر اومسلط فرهنگ اودوخت دفرهنگيالونكو سره نژدي اړيكي لري اودسيمي ډيرو ځايونو كي دده دفكري طرز روابط هغه ته ډير ورته فكري طرز دخپريدو عكاسي هم كوي .

ميا فقيرالله چي دالتقاطي فرهنگي چاپيريال په محراق كي يي ژوند كړی او په همدې مركز كي پوخ شوی په دريو ژبو يعنی پښتو ددی او عربي ژبو آثار لري او داد يونكامل فرهنگي چاپيريال سره دده اړيكي جوتوی ده چي دمعرفت په پوړيو كي دشهود په تصوفی لاره قدم ايښی او ډير طالبان يي پر ځان راټول كړي . او هغو ته يي دمعرفتي رڼا درس وركړي ډير آثار يي پر ځای پسري ايښي دي .

۱- په عربي ژبه دفتح الجميل شي مدارج التكميل اثر چي دتصوف دسيراو سلسلوک پيژند نه ده .

۲- همدارنگه په عربي ژبه بله رساله چي براعین النجات من مصائب الدين- نومير ي

۳- په دري ژبه دطريق الارشاد في تكميل الهمومين ولاولاد عرفاني رساله ده .

ميا دغه رساله دخپلو طالبانو لپاره وکړله او دخپلو طالبانو لپاره يي پکي ښي عرفاني لارښوني کړي دي .

۴- دغه په برخه کی یی دمنتخب الاصول رساله کښلی ده .

۵- داحاديثو په برخه کی یی دوثيقه الاکابر اثر .

۶- دعاليه مدار جو په باب یی بل اثرچه قطب الارشاد نو ميري .

دغه راز دفتوحات الغيبه جواهر الاوراد قصيده، مسبروره الازهارفي ثبوت الانوار او په پښتو ژبه په طب کی فوايد فقيرالله په عربي ژبه محمود الاوراد په دري ژبه دبانث معاد دقصيدي شرح په ځای پسري ايښي ده .

ميا فقيرالله جلال ابادي ۳۹۰ په شاو خواکي ليکونه هم لري چي دوخت عرفاني ساسي او مذهبي شخصيتونو ته يي ليرلي دي دمنثوي دپښتو شرح يي په ۶۰۰ سوه مخونو كي کښلي ده اودي شاعر هم وو، په دري، عربي او پښتو يي شعر هم ويلی دی او خپل عرفاني افكار يي شعر په فضاكي هم ننه ايستلي او ځای کړيدي .

اوس همدی کړ يوکی پوره دوه سوه کاله پوره کيږي دوه سوه کاله زماني واټن دخوړ-يدلي انسان دغمر پوره موده ده خو نسلونه تير يږي چي يو خپل ځای بل ته پر يږدي افکار تغير خوري بدلونونه را مينځ ته کيږي مور

دوه سوه کالو برسېا چي مريد يي دحاجي-الحرمين الشريفين ... حضرت ايشان ما-لحاج شاه فقيرالله بن عبدالرحمان الحنفي الرئاس الجلال ابادي الشکار پوري خطاب کړي نمانځنه کوو .

مونږ يي دهغه رڼا او هغه پيام نمانځنه کوو چي دحق او حقيقت په لار کی يي خپور کړ او دجهل او ظلمت پر ضد يي دعرشيان او معرفت بيرغ پورته کړ مونږ ته يي پيام راپر يښود او هغه پيام دشرقي تصوف او مبارز عرفان نه پخلا کيدونکی او داتقلابي روحانيت پيام دی .

په ختيزه نړی کی داشمان دصحت اوسلامتي پيام اودهغه دکمال پيام ترزياته حده همدی افکارو در لوده .

په اسلامي نړی کی چي کله فلسفه او عرفان سره پيل شول فلسفي او فلسفيانو دارسطو اوافلاطون آثار وته پناه يووړه او دسکولا ستيستانواو متکلمينو په توگه دجاخبره چي دورينمود چنچي په خير پخيل ځان کی غرق شول له اصلي بېر اوډوژوند دتپوسونو څخه ليري شول اود صوري منطق په اضبا ووبوخت شول .

دمولده ټوتونو دنه ودی اونه تکامل وجه او همدارنگه ديوي عنعنې او مذهبي ټولني دجوړښت او دټولني داوړده رخوت او خوب له امله فلسفي ونه شول کړای سرراپورته کړي .

نويدي بېر کی يوبل فکري جريان دمغولو دتار او گولو دنمنځني آسيا ډير غلگرو او دايلغا-نانو مستبدانو حاکمانو او جايرانو دجبر او ظلم په کښوالو دتصوف اوپت مقاومت جريان رامينځ ته کيږي هغه مبارز روحاني چي دوخت نا خوالی نشي منلی ډيرگنو اوزيارايستونو په مال، هستي او شرف څرگند تيري ويني نوکرگه يي په رگونو او وجود کی ټپوونه وهي کله هم (دسر يدار) په نوم کله هم د عيارانو په نامه راپور ته کيږي کله هم درو-ښانيانو په خير دحقيقت رڼا خپروي اوکله هم په خپله لاره او حقيقت دومره کلک ايمان لري چي «انا الحق» وايي .

اودوی په کليواو قريوکی داستبداد خوږی منگولي ويني چي دزيارکښو بزگرانو په ستوني ښځي دي نود «کاکه ټوب» او زپور ټوب ښهله څه هم دخان پسې راکاږي او څه يي هم په سر نيغه تړلي وي چي دپوره يي باکي او جسارت نښه ده .

دوی وايي هر څوک چي دداروا اعدام دمنلو زور نه لري زموږ په ډله کی نشي شاميليست اي . دهمدي جريانا تود همدی سر غراوسو دهمدي عملي مبارزو سره دتصوف فکري طرز يو ځای کيږي او مبارز انقلابي اوتحول خصوصيت غوره کوي مثال يي روښانيزم دی پاتي په ۵۲ مخ کی

برگزیده‌هایی از میان فرستاده‌های شما

کدام یک شیرین تر است؟

عسل یا ماه عسل؟

از زمان قدیم عسل مورد توجه بوده است و گفته اند که هر کس در روز مقداری جزی عسل بخورد از ابتدا به بسیاری بیماریها محفوظ می ماند. چنانچه در قرآن مجید هم از منافع آن یاد اوری گردیده است.

نابلیون اول دستور داده بود روی جیادرمی اوشکل زنبور عسل را فلاپ دوزی کنند که به اهمیت آن مردم پی ببرند.

عسل دارای یک نوع قند می باشد که از شیرگل های مختلف تهیه شده و خاصیت غذایی آن دو برابر اضافه تراز قند معمولی می باشد هر عسل دارای یک عطر و یک مزه خاص می باشد و علت آن اینست که از گلپای مختلف زیادی تهیه شده است و بیشتر طعم و بوی آن بسته بگلی است که زنبور از آن استفاده کرده است.

هیچ غذایی به اندازه عسل پاک و ضد عفونی نمی باشد زیرا هیچ نوع میکروبی نمی تواند در آن زیست کند، از قیر های فراغت های مصر عسل های بدست آورده اند که از ۲۳ قرن قبل باقی مانده و به مرور زمان سیاه و ضخیم شده است ولی کاملاً پاک یعنی بدون میکروب می باشد.

عسل نزد مردمان قدیم اهمیت زیاد داشت چنانچه عربها عسل را مظهر یکی و شیرینی میدانستند و در محافل عروسی به مصرف می رسانیدند.

هنوز هم در بعضی از کشورها مثل مجارستان و هندوستان عسل را با نان مخلوط نموده و در شب عروسی می خوردند و به همین علت است که ماه اول عروسی را در همه جا ماه عسل می نامند.

این غذای قدیمی لذیذ یکی از عجایب خلقت است که محصول گلپای رنگا رنگ و نتیجه همکاری میلیون ها زنبور می باشد، گویا طبیعت گلپای خاصی را بوجود آورده است که زنبور

های عسل بتوانند با عضو مخصوصی که در دهان دارند شیره آنها را مکیده و مورد استفاده قرار دهند.

هر زنبور عسل به اندازه ده برابر وزن خود به کندی عسل می آورد و هر نیم کیلو عسل نتیجه چهل هزار مرتبه مسافت و رفت و آمد یک زنبور می باشد. هر زنبور عسل در مدت

عمر خود سی کیلو متر مسافت را طی کرده و در حدود ۱۱۵ گرم عسل تهیه می نماید.

عسل دارای پروتین، مواد البومی، قند، ویتامینها، قندری آهن، مس، منگنز، یتاشیم و فسفورس می باشد یعنی همان موادی که در شیره گل موجود است و خود زنبور از آن اطلاع ندارد و شاید ما و شما هم اغلب از آن بیخبر باشیم.

بیماران مبتلا به مرض قند، عسل را بخوبی می توانند نوش جان فرمایند یعنی صرف عسل برای آنها ضرر ندارد و صورتیکه قند معمولی برای آنها مضر باشد.

از: محمد ناصر ((نصیب))

حلاوت مینو!!

چاکست دل زخنجر ابروی او هنوز
در بوستان که سرو خرامد، بهد غرور
صد بیج و خم بزلف بتان داده ذوق حسن
تنگ شکر ز شربت لعلش فسانه شد
زیر فشار هیبت حسش، فغانه دل
در سینه آب شد جگر، از یک نگاه گرم
سبری ز عطر زلف او، غرقست در نشاط
ذین ز دور اندکی تسکین دهد، ولی
دیشب بغواب دیدم و بایک جهان سرور
تقلید نازو عشوه کند، زو پری رخان
یکدسته گلزار به عنوان افتخار
دل می برد ز گردش چشمان پر فروغ

حالم بگو تو قاصد و روسوی او هنوز
گوی ندیده قامت دلجوی او هنوز
راهی نبرده بر شکن موی او هنوز
دارم بلب حلاوت مینوی او هنوز
شبنم نرفته بر ورق روی او هنوز
توفان نکرده نرمس جادوی او هنوز
نکشوده باد، یک خم گیسوی او هنوز
جرأت کجاست رفتن قابوی او هنوز
سر را نهاده بر سر زانوی او هنوز
کی میرسد بسر خط الگوی او هنوز
باشد همیشه عهدم و الغوی او هنوز
مهر امید سر کشد از گوی او هنوز

شد سالها که دولت وصلش نشد نصیب،
بیچاره دل که پرورد آغوی او هنوز

وردک جوزا ۱۳۵۱

الکر - سرمشق - الفو - بدرقه و همراهِ - آغو - امید و آرزو

پوشکین

«الکساندر گویچ پوشکین» بزرگترین شاعر روسی است. وی در سال ۱۷۹۹ میلادی در شهر مسکو متولد شد. نخستین اشعار خود را در دوره جنگ روسیه با ناپلیون سرود. بعد از ختم تحصیلات در وزارت امور خارجه مشغول کار شد و در همین موقع اثر معروف خود «روسلان و لود میلاد» را انتشار داد و در اثر انتقاد های شدید خود مورد غضب تزار واقع شد و چهار سال در شهر های (یکاترینوسلاو) (کیحیف) و (اودسادر) تبعید شد. درین مدت اش (با یرون) را بدست مطالعه کرد و تحت تاثیر او قرار گرفت و در نتیجه همین تاثیر بود که قطعات (زندانی لفظاز)، (فواره باغچه سرای) و (یوگن یونینگین) را سرود.

در سال ۱۸۳۰ بازن زیبایی بنام «نانالی کنچاروف» ازدواج کرد و هفت سال بعد به اثر حسادت به (بارون هکرن) افسر خارجی که در خدمت تزار بود و بازن او ارتباط داشت اعلان دویلداد و در جنگ تن بتن در سال ۱۸۳۷ به عمر سی و هشت سالگی گشته شد. از آثار معروف او میتوان (پوریس گورونف)، (کولی ها)، (گت تولین) (خانه کولونا)، (موتسارت)، (سالیری) و داستانهای کوتاه وی را نام برد.

نمونه از سخن پوشکین

بیداری

ای رویاهای من، ای رویای های شیرین من
خدا حافظ!

ای خو شبختی شبهای دراز کجایی؟ مگر
نمی بینی که خواب آرامش بخش از دیده گان
من گریخته و مرا، در تاریکی عمیق شب، خاموش
و تنها گذاشته است؟

بیدار و نومیدم. به رویای های خود می تگرم
که بال و پر گشوده اند و از من می گریزند. اما
روح من با غم و حسرت این رویای های عشق را
دنبال میکند.

ای عشق! ای عشق! ایام مرا بشنو. این
رویا های دلپذیر را نزد من باز فرست. کاری
کن که شامگاهان، مست باده خیال، در خواب
روم و هرگز بیدار نشوم.
عنا یت الله (درآه)

نو شته : حق نظروف

زندگینامه يك شاعر از لابلای يك اثر تاریخی

ترجمه از : س، حسین (نهییب)

ادبیات تاجک، صدر اندین عینی ص ۲۵۹-۲۶۰)
روایاتی وجود دارد که جنیدالله حاذق اتفاقاً در آن شب که او را
به قتل رسانیدند غزل ذیل را انشاء نمود است :

چه صیدم من که نه بسمل شدم، نه زب فتراکی
نه از خو تم زمین آلوده شد نه دا من پا کی
نگاهم را تما شای گل و شبینم نمی باید
من و در کنج عزمت یسار خسار عرقنا کی
دلم از بی غزلی های ابنای زمان خون شد
نبود که گاش لوحی خاطر مرا نقش ادرا کی
فلک گر سنه را عزت دهد خارش کند آخر
هوازد بر زمین، برداشت بالا چون کف خاکی
مرا شود چنین از بند ناصح کم نمی گر دد
چه امکان است راه شعله بند د مشت خا شای
نباشد هیچ داغ از داغ هجر یار سوزان تر
به وصف شمع کی پروانه راز آتش بود با کی
نمودم در بخارا زنده گی (حاذق) درین صحرا
به رنگ لاله جز داغ دل و سینه چا کی
(ص عینی ادبیات تاجک ص ۲۵۹-۲۶۰)

جنید الله حاذق از زمره شاعران معروف و با استعداد نیمه اول قرن
۱۹ است که اشعارش روان، ساده و دلپذیر است. اینک پارچه
زرین نمونه ای از خلایقیت ادبی او است که طور مثال آورد شده
است :

نه مرا سایه طوبی و نه کوردر کار
قد چون سرو سبزی و لبشکر در کار
در سخن ها رخ تقلید نمی پیمایم
کلك ما را نبود سر خطبستر در کار
فطرت را ست عصای دل روشن خرد است
هجر را در شب تاریک چه رهبر در کار ؟
شعر چون خنم می خود به خود از جوش دل است
نیست بامستی ما شیشه و ساغر در کار
مازیک نقطه دل نقش دو عالم خواندیم.
علم ما رانه کتا بخانه نه دفتر در کار
(حاذق آسان نبود گو هر گفتار به نظم
دل خالی زغم و کیسه پر زردر کار

برف

زمستان شده زین سردی هوا سیما میبارد ز گردون زهریر از دیده من آب میبارد
شده گشتی صبر من ز باد و برف طوفانی بهر جانب که بینم برف چون گرداب میبارد
ببارد برف چون بال کبوتر از هوا امروز کتان پاره پاره گویی از مهتاب میبارد
نمانده طاقت رفتار ز سردی بیای من فغان و ناله در هر جازش و شب میبارد
بزلغم میبرد دست از هوس آشوخ ازین غافل که بر خود بیچید این المعی و زهرتاب میبارد
نه برف است اینک ابرسیه اندر زمین آید بلای آسمانی است این که چون سیما میبارد
چو کافور از هوا اندر سر من برف میبارد نمیدانم درین بار است یاد خواب میبارد
علامت میکند تنهانه باد و برف از سردی
بفرق رابعه آتش بچندین باب میبارد

رابعه (انیر)

تاریخ (روابط افغانستان و بخارا در قرن ۱۹) نتیجه بی زحمات
عالمانه و محصول پژوهش‌های علمی حق نظروف مورخ ناموسی
شوروی است. درین اثر گرانمایه که گوشه‌های مختلف زیست
اجتماعی و اقتصادی مردمان افغانستان و شهرهای روزگاران
قرن ۱۹ آسیای میانه بر رسی گردیده، برخ مشخصی نیز به
بیا ن علاق فر هنگی و کلتوری مردمان هر دو سامان گشایش
یافته است، چنانکه در لابلای همین باب به احوال و زندگی
نامه چند شاعر و دانشور ناموسی وقت کشور که مصروف فعالیت
های هنری و علمی در آن شهرها بوده اند، بر می‌خوریم.
نگارنده با علاقمندی تام در جهت شناخت همگانی این مردمان
فضل و خرد کشور بر آن شده، دربرگردانی زنده گینامه آنها
از شکل تاریکی کتاب به درسی، سهم ناچیز خود را ایفا نمایم.
امید این کار کم مایه بتواند زمینه آشنایی افزونتر را به
فرهنگ دوستان و هم میهنان شریف مهیا گرداند.

جنید الله حاذق :

یکی از شاعران نامی اوایل سده (۱۹) جنید الله حاذق هروی
می باشد که در محله ی کرخ هرات قدم به عرصه حیات نهاد. وی به
سال ۱۲۱۶ ه مطابق (۱۸۰۲ م) به بخارا رفته با آکا بر و
افاضل آندیار ملاقات و در عین حال بر علاوه بی علوم معا صر
خویش به تحصیل علم طب و دیگر علوم پرداخته و در طبابت
مهارت و شهرت بسزایی حاصل نمود.
از همین رو تخلص خود را حاذق اختیار کرده است.
حاذق بعد از چندی از بخارا به خوقند رفت و نزد امیر عمرخان حاکم خوقند
(۱۸۰۹-۱۸۲۲) که وی به اهل علم و شعر علاقه و احترام داشت
زندگانی میکرد.

حاذق در سال (۱۲۳۹ ه ۱۸۲۴ م) قصه بی (یوسف و زلیخا) را به
نظم در آورد. به عمرخان اعطای نمود.
او پس از گذشت حاکم خوقند دو باره به بخارا برگشته
در بار امیر نصر الله، صاحب مرتبه بلند گردید. اما در یکی
از سیاحت های امیر نصر الله به سمرقند که حاذق همراهمش بود
شعری در مورد ظالمی و ستمگری امیر سروده است. ولی چنانچه
سوسنان وقت موضوع شعر را به گوش امیر رسانیدند با آتش
کینه و غضب دیرینه ی امیر شعله ور گردید، و در پی قتل حاذق
برآمد. اما شاعر بواسطه دوستان خود از کین و عداوت امیر و در
باریان و متوازی (شهر سبز) گردید و به نزد حاکم آنجا که
خود مختاری داشت پناهنده گردید.

با وجود این حاذق حیات خود را از قید خطر نتوانست برهانند
امیر نصر الله دزدی را به شهر سبز فرستاد و به کشتن حاذق
دستور داد. روی این دستور حاذق ذریعه ی دزد امیر درخوا بگامش
به قتل رسید حاذق قبل از مرگ، ماده تاریخ مرگ خویش را
آنطوریکه احساس میکرد چنین ثبت کرده است :
کار هر که نیست در تاریخ قتلش دم زدن
از تن حاذق بی جا، تاریخ سر ببرد نش

سلطان داود رووفی

معرفی یک جوان با استعداد

جوانی است که با هنرمیناتوری آشنایی دارد، او در میان سبک های مختلف نقاشی به میناتور علاقه فراوان دارد و این شیوه را برای خود انتخاب نموده است. اگرچه در شروع کار قرار دارد ولی اگر همینطور ادامه بدهد ممکن است در آینده هنرمند خوبی گردد.

وقتی ازش در مورد تاریخچه این هنسرس پرسیدم گفت: هنر میناتوری در کشور ما تاریخ دیرپا دارد. وقتی در آن زمانی که در کشور باستانی ما افغانستان دیگر هنرها به اوج خود رسیده بود، هنر میناتوری هم در پهلوی سایر هنرها جای بخصوص داشت. مخصوصا استاد کمال الدین بهزاد هنر مند توانا و میناتورست معروف کشور با آثار زیبایی خود شهرت فراوان کسب نمود. شهرت و آوازه استاد نه تنها در داخل کشور ما محدود نماند بلکه در بسیاری از ممالک اروپایی نیز سرایت نمود. بناء هنرمیناتوری در کشور زیبای ما تاریخ درخشان و طولانی دارد. اوعقیده دارد که در هنر میناتوری باید اصالت آن حفظ گردد و برای این کار نقاشان و استادان رسالت دارند در حفظ و نگهداشت آن.

وقتی ازش پرسیدم که در کسارت چقدر موفق هستی گفت: من هنوز در آغاز کار قرار دارم یعنی به آن حدی کارم نیست که بتوان قضاوت کرد که در کار های خویش چقدر موفق هستم. و لسی علاقمندی که به این هنر دارم، فکر میکنم که در آینده موفق خواهم شد و کار هایم نیز از ارزش هنری برخوردار خواهند بود. او سایر هنر های زیبا را مانند مجسمه سازی، خطاطی و دیگر هنرها را با هنر میناتوری مقایسه نموده میگوید: هر هنر زیبایی خاص خود را دارد و نمی توان گفت که فلان هنر نسبت به هنر دیگر برتری دارد. و این بسته بدوق و دید بینندگان و علاقمندان است.

نمونه‌ی از کار رووفی

جوانان و دانش امروز

مادران روزگار غیر از عیاشی، و روزگزدانی دیگر کدام کار و مصروفیتی نداشتند، دختران ما بجز مود و فیشن کدام سر گرمی دیگری نداشته و به هیچ چیز دیگر فکر نمیکردند.

اما امروز این قشر فعال میدانند که دیگر زمان تنبلی و کاهلی سپری شده و اگر حرکت نکنیم آنگاه از کار و ان تمدن عقب خواهیم ماند که جبران آن شاید مشکل باشد. وقتی امروزه کشورهای مرفعی و پیشرفته جهان نگاه میکنم می بینم و درمی یابیم که چقدر کشور ما عقب مانده و این عقب ماندگی میراث گذشته است که متاسفانه امروز مشکلات زیادی را سر راه ما قرار داده است. ولی باعزم متین و راسخ و ایمان قوی به آینده به یقین شاهد خوشبختی رادر آغوش خواهیم کشید وقتی ما یکدل و یک دست باشیم چنانچه امروز هستیم به یقین کامل آینده که پیش روی ماست روشن، تابناک و مرفه خواهد بود زندگی زیباست و باید از این زیبایی ها استفاده معقول و مثبت کرد باید در پهلوی کار استراحت و تفریح نمود تا برای کار بیشتر و پرثمرتر انرژی بیشتری داشته باشیم. زیرا بدون انرژی کافی مشکل است کاری از پیش برد.

ساختن زندگی آینده کشور مان مستلزم کار و بیکار انقلابی است که خستگی و تنبلی رادر آن راهی نیست زیرا ما آنگاه کار داریم تا بتوانیم جامعه مرفه و آباد اعمار نمایم. خوشبختانه با زمینه های که امروز موجود است این امید روزی بر وز تقویت می یابد که آن جامعه ایده آل را هر چه زودتر و بهتر در آغوش کشیم و شرط این است که جوانان ما وظایف ایمانی و وجدانی خود رادقبال وطن و کشور دارند به سرستی انجام دهند. که خوشبختانه انجام میدهند.

نقش فزاینده جوانان در امر تولید کالا های مصرفی و دیگر کالاها در تمام جهان بخصوص در ممالک مرفعی قابل یاد آوری است.

خوشبختانه در شرایط حاضر به جوانان کشورمان نیز موقع میسر شده تا از استعداد های خلاق شان در مورد تولید مواد استهلاکی و مصرفی کار گرفته شود و امروز جوانان مابا قدرت نیروی دفاعی و جسمانی در ساختمان جامعه نوین مصروف عرق ریزی هستند.

اگر در گذشته به جوان موقع داده نمیشد تا استعداد های شان را تبارز دهند امروز این سد شکسته و دیگر جوانان ما اعم از دختر و پسر دوش بدوش هم در کار ساختمان و زندگی نوین سهم فعال دارند.

عصر زمان ما عصر زمان ساینس و تکنالوژی است. زیرا شرایط امروز ایجاب میکند که چنین باشد. پس برای اینکه از کار و ان تمدن که باشتاب برق به پیش میرود عقب نمانیم به ساینس توجه جدی نمایم. چیزهای بیاموزیم که بدرد اجتماع ما میخورد و ضرورت زندگی امروزی ما را مرفوع میسازد.

و خوشبختانه امروز جوانان مادر یافته اند که بدون دانش نمیتوان زندگی کرد. از همین رو علاقمندی آنها به ساینس و تکنالوژی روز بروز بیشتر میشود. نتیجه که از کاتگور پوهنتون بدست آمده خود موید این حقیقت است که چقدر جوانان ما به ساینس و ریاضی علاقه گرفته اند انتخاب جوانان به این رشته حیاتی می رساند که آینده شگوفان در انتظار ماست. آینده که ما را بر نیاز از بسیاری مسائل میسازد.

اگر به دوره های گذشته نظر بیاندازیم درمی یابیم که در آن زمان جوانان مانظر به شرایط عمدا توجه دیده شده آن دوره بیشتر مصروفیت های غیر امروزی را داشتند، جوانان

جوانان و روابط خانوادگی

همه به این عقیده هستند که ازدواج و تشکیل خانواده یک ضرورت است، یک نیاز است و بقای نسل به آن متکی است، بلی این درست و باید چنین باشد اما چرا عده از جوانان ما مخصوصاً یکمده دختران باینکه علاقه مند ازدواج انداز این مساله میگزینند و کوشش می نمایند که تا جای امکان از آن دوری اختیار کنند و این تنها دختران نه بلکه پسران مانیز از ازدواج دوری میگزینند. شاید ایسن فرار آنها علت های گونا گونی داشته باشد. بد نیست این عدم اشتیاق جوانان را از زبان خود آنها بشنویم و ببینیم که آنها چه کفندی های دارند و علت این گریز آنها از ازدواج چیست؟

از دختری جوانی که چندسال است تحصیلات خود را تمام کرده و تاهنوز ازدواج نه نموده در این باره پرسیدم در جواب گفت:

عدم علاقه مندی من به ازدواج علی مغلفی دارد شاید به نظر تان خنده دار باشد اگر بگویم یک مساله کوچک خانوادگی باعث شده که من از ازدواج نمودن بیزار باشم.

میتوانی این مساله کوچک را که شمارا از یک مساله حیاتی باز داشته بگویی؟

چرا نه، بخاطر اینکه یکمده پدران و مادران علت امتناع ازدواج فرزندان شان را بدانند این موضوع را برایشان حکایت میکنم دو سال قبل برادرم با دختری مورد علاقه اش ازدواج کرد و او را به خانه ما آورد. چند روز محدود، برادرم با همسرش زندگی خوشی داشتند ولی ایسن خوشی عمر بسیار کوتاهی داشت. زیراهمان اختلافات خانوادگی، همان جادو جنجال های همیشگی و بگو مگو های دایمی آغاز یافت و باین آغاز شروع بدبختی آنها نیز فراهم گشت نمی پرسید که چه موضوع و کدام مساله باعث این اختلاف خانوادگی گشت؟ خوب شما بگویید.

بلی، وقتیکه کمتر از یک ماه از ازدواج برادرم سپری شد، همسر برادرم بنای شکایت و گله را از مادرم در نزد برادرم گذاشت، و برادرم نیز بخاطر دفاع از زنی و بخاطر پشتیبانی از او با پدر و مادر سخت گرفت و حتی آنها را تهدید کرد و بعضی سخنان کم و زیاد که شایسته یک جوان نیست به پدر و مادرش گفت، این وضع باعث شد که پدر و مادرم نیز جسدی شوند و رویه سخت تری را نسبت به آنها در پیش گیرند، خواهران کوچکترم نیز نادانسته به پشتیبانی از پدر و مادر بنای مخالفت را با زن برادرم گذاشتند بالاخره رفته رفته این وضع باعث شد که برادرم باینکه اقتصاد زندگی داشت خانه جدا به گرایه بگیرد. و از منزل ما کوچ کرد و به خانه جدید خود رفت شما خود تصور کنید که با اقتصاد ناسالم و با تنها معاش چگونه او بار یک خانواده را که گرایه منزل هم بدوش او باشد تحمل

کند و آن را از پیش ببرد، در حالیکه همسرش نیز توقعات دارد و می خواهد که با شامیش نیز رفعت و آمد داشته باشد. خوب بپر تقدیر مدنی گشت، اما زندگی آنها آنطوریکه انتظار میرفت سرو سامان نگرفت و حتی برادرم مقدار نیز فرسودار شده همین فرسوداری هاسبب گشت که با همسرش اختلاف پیدا کنند و دامنه این اختلاف بقدری وسیع گشت که بالاخره زندگی آنها را از هم پاشید.

بلی، برادرم و همسر برادرم در اثر اختلافات متعدد که بیشتر شان روی اغراض دیگران بوجود آمده بود از هم دیگر جدا گشتند و حالا

برادرم دو باره به خانه ما برگشته است. در حالیکه من میدانم زن برادرم گناهی نداشته و تمام تصور از مادر، پدر و خواهر اتم است باید بیطرفانه قضاوت نمود و جانب هیچ یک را نباید گرفت.

تکفید که پدر و مادر شما و خواهر تان چرا با خانم برادر تان سر ناسازگاری داشتند و علت اش چه بود.

یک مطلب را قبلا خدمت تان عرض کنم که هر جوان مخصوصاً هر دختر جوان وقتی از پدر و مادر خود جدا میشود و به فامیل دیگری منصوب میگردد تابه عادات و خواسته های فامیل شوهرش آشنایی حاصل کند ممکن یک سلسله نابدی های نماید.

در فامیل ما هم همینطور شد. یعنی زن برادرم وقتی برای اولین بار به منزل ما آمد، طور احساس بیگانگی میکرد که فکر میشد هیچ یک ما برایش منصوب نیستیم. این امر رفته رفته فاصله بین او و مخصوصاً مادرم ایجاد کرد.

در حالیکه مادرم اگر میخواست میتوانست این فاصله را کم سازد ولی او عمداً نخواست زیرا از روزیکه برادرم با همسر خود نامزد شد مادرم باین وصلت خوش و موافق نبود. علت را نمیدانم اما وقتی جوانی دختری را به

همسری خویش قبول میکنندو انتخاب می نمایند اعضای فامیل نباید بآن دختر که دیگر جز از فامیل شان است. چنین رویه بد نمایند و در مقابل او بی تفاوت باشند.

وقتی همسر برادرم کاری خلاف میل از روی نابدی میکرد، خواهران بروی میخندیدند، و مسخره اش می ساختند، و مادرم با خشم و بعصبانیت برایش میگفت، دختر نادان، ناهم نمیدانم که آیا در خانه پدرت در زندگی کار کرده یی یا خیر یا لالان چیز رادیده یا خیر و به همینطور سخنان زشت و نا درست به آن دختر بی چاره میگفتند. از همه بدتر اینکه برادرم نیز بعدها زیر تاثیر قرار گرفت و نتیجه همان شد که قبلا تذکر دادم یعنی از هم جدا گشتند.

در حالیکه مادرم اگر میخواست میتوانست جلوی این کار را بگیرد.

درست است که او با زندگی ما، با عادات و خواسته های فامیل ما بلدیت نداشت. اما مادرم و دیگر اعضای فامیل میتوانستند وی را در این راه کمک نمایند. چه میشد که مادرم با زبان نرم و مهربانانه میگفت: دخترم اینطور بهتر است، یا این حرکت و یا این رفتار تو برایت زیبنده نیست، امروز تو دختر کوچک دیروز نیستی خوشبختانه امروز همسر داری و... اگر با او اینطور رفتار میشد و اشتباهاتش را چنین متوجه می ساختند فکر میکردید که زندگی خانوادگی شان را که با هزار آرزو و خواسته بنیان نهاده بوده به این زودی از هم پاشند؟

مسئله ما هم هم عقیده هستیم که اگر پدر و مادرم چنین مداخلات بی جاوی مورد نمیکرد هرگز زندگی دو جوان اینطور تباہ نمی شد، خوب با چنین شرایط من و امثال من چگونه ازدواج کنیم و مسوولیت زندگی مشترک خانوادگی را بدوش بگیریم؟

از وقتی که زندگی برادرم با همسرش چنین شده در خود این جرئت رانمی بینم که اقدام به ازدواج کنم. زیرا میترسم اگر روزی من هم در شرایط زن برادرم قرار بگیرم و مانند او ازدواج کنم و با فامیلی که هرگز بآن آشنایی ندارم روبروگردم و آنها بعضاً از کارهایم راکه شاید در نظر خودم بد نباشد انتقاد نمایند و من تحمل آنرا نداشته باشم زندگی چه میشود؟

اما تمام خانواده ها آنطور که فامیل شما فکر میکنند وسخت گیرند شاید نباشند و این دلیل نمیشود که تمام فامیل ها یکنوع طرز فکر دارند.

ببینید خود شما از همان فامیل هستید و طرز فکر شما مطلقاً با طرز فکر و دید آنها تفاوت میکند.

این درست است که تمام فامیل های کنوع فکر نمی کنند اما و قتی دختری برداشت بقیه در صفحه ۴۳

اندیشه های جوانان

رونا اکبر (احدزاده)

جوانان باید متکی بخود باشند. جوانانیکه در صفحه خرد و دفاع شان اعتماد به نفس نقش بسته و حاکم اعمال ایشان گردیده بپر کار و عمل که اقدام کنند موفقیت و پیروزی از آن آنها خواهد بود. و همیشه شاهد شاد کامی و سرازری رادر اغوش خواهند کشید.

بلی این یک حقیقت مسلم است اینچنین جوانان با همت بلند و پشت کار آینده را بدیده سنجش نگریسته و عاقبت اندیش و دور اندیش می باشند و بپر کار و عملی که اقدام نمایند با جدو جهد تمام وارد راه خلل ناپذیر باکمال موفقیت آنرا بپایه اکمال رسانیده و هیچ مانعی سد راه آنها واقع نشده و آنها را از اقدام نیک شان که مفاد مردم و جامعه در آن متصور باشد باز نخواهد داشت.

محمد نسیم

نقش سازنده جوانان در اجتماع انکسار ناپذیر است، زیرا این فشر فعال همیشه در طول تاریخ نقش اساسی در حیات اجتماعی داشته و دارند. بنا جوانان ما با درک این موضوع باید باز هم در راه ترقی و سربلندی کشور از هیچگونه تلاش خود داری نه ورزیده و مانند نیاکان شان از آزمون تاریخ سربلند و پیروزمند بیرون آیند...

راه زندگی

پیوسته بگذشته

نوشته: غفار عریف

گا هیکه مفهوم زندگی و انسانیت ز مزه شود ، واضح است که در باره چه صحبت گردد؟ با این پرسش میتوانیم تنها به یک کلمه پاسخ داد که بزودی اگر کس بخواهد و یا نخواهد ، تاریخ علم نوین و پرا تیک اجتماعیه نقشه پیشرفت بشریت را عالم گیر میسازد و نمیشود که پاره ابری سیاه و خشمگین و گاهی هم سفید فریبند راه پیشرفت انسان های در حال رشد و پیروزی را با حمله و تحریکات توطئه و دسیسه ، شانتاژ و تهدید ، تفتین و منفی بافی نابود کند .

تغییرات و رخداد های عظیم اجتماعیه ، وحدت قانونمند سه نیروی پر توان زمان ما و زحمت کشان سر اسرگیتی به دنیای سیستم سرمایه و وحشت قرون وسطایی ، به بریت انحصارات غارتگر امپریالیستی به نیو فاشیسم به راسیسم و اپارتاید ، به مدافعین تولید اسلحه با کتر لوزیکی و ذروی ، به ناسیونالیسم محلی و شوونیسم عظمت طلبانه به امپریالیسم راسیست و (چپ) و دگما تیسم ، به سازش طلبان و ما جراجویان به صیبه نیسم

و ملتاریسم ، به ذهنیت گرایی و بلاتکسیرم و بالاخره به تمام آنهایی که نابکار اند و زوال پذیر باغریو سرشار از نیرو مندی هو شدار میدهند که مطمئناً پنهانی این و یا آن شیوه پیشرفت زندگی انسان زحمتکش و سازنده لرو می ندارد .

وقتیکه انسان های عالی صفت قهرمان ، پر توان و بانبوغ سر سپرده و اندیشمند را بخاطر میا وریم ، در باره سایر انسان های که با دیگران یکجا دشواری ها و سنگینی های زندگی را بارنج جانگناه و شرایط رقت انگیز متحمل شده اند ، سیمای بیکار جو و با شهادت آنها را بحیث سمبول عظمت انسان باید یاد کرد بروح پاک و شادشان درود گرم فرستد و حماسه شانرا جاودانه دانست .

خیبر خونین طعمه شلیک مر می باران قاتلان بیرحم ، جلادان حرفی و آد مکشان و حشی گردید و پیشتر مانده تیر باران دسیسه شد یاتقی ارانی خا پناهنده با چشم باز قر با نی تفتیس زندان ، خسرو روز به راجو به دار کشت یا تریس لومیا را شاه مدین دروغ گوی خا نه ملل قصابی کرد ، انجلادو یس نیسم بسمل تو قیفگانه شد ، مجیب الرحمن با همسر و فرزندان نش

طعمه ناجوانمردی یا بران نیمه راه کمال جملات در میان آتش تانک فلا نر یستان با مداخلات صیبه نیزم دفن شد ، ویتنا میان را آتش توسعه طلبی امپریالیسم خا کستر ساختن ، و به این شیوه صد ها مثال دیگر در گردا گرد کشتی زندگی و گوشه های جهان از قهرمانی های فرزندان زحمتکش مردم رامیتوان یاد آور شد .

اگر سرعت زندگی ، سمیت پیشرفت کتله های بشری رشد بردا من و پیگیر حیاسات اقتصادیه ، سیاسی و اجتماعیه توده های وسیع مردم را گروه بی بند و بار ، غارتگر و شکست خورده با اشتراک رهبران ما نیوزم از غرب سنگ اندازی میکنند . آنگاه اکثریت هدفمند ، جهان صلح و ترقی اجتماعیه ، چرندگومی و ارا جیف وحشی صفتان را از شرف بحکم و جبر تاریخ محکوم به فنا میسپارد .

و بسا یا ن سخن بجاست تذکر داده شود که :

جسم و جان انسان برای این ساخته نشده که هدف گلوله های توپ گردند و یا انسان برای این بوجود نیامده که طعمه آتش باشد ، و انسان برای این خلق نشده که در زندگی ناکام بمیرد . اگر بهار نا چون قلب مادران

زیبا و عطر آگین است و یا اگر خزان چون مهر مادر لذت بخش است ، اگر برف های زمستانی چون موی ما دران داغ دیده مقبول و سفید رنگ است و یا اگر آفتاب تابستانی چون محبت مادران جسم و جان انسان را نوازش میدهد .

اگر از زیبا بی های طبیعت لذت میبریم و یا از لبخند ستارگان خرسند میشویم ، اینها همه و همه ، فقط و فقط به این منظور است که انسان تنها برای زندگی آفرینی و زندگی سازی خلق شده است .

یکی از رهبران جنبش بین المللی طبقه کارگر بنیاد گذار نخستین دولت کارگری و دهقانی در ارتباط به گنجینه پر ما به خلاق دانش انقلابی و پراتیک اجتماعیه میگفت :

«پایان جنگها ،

صلح بین ملت ها

قطع غارت و زور گوئی

آرمان ویژه ماست»

با این که زندگی لذت بخش است هر گاه انسان ها با صفا و صمیمیت و شرافتمندانه با مراعات صفات اخلاقی یکدیگر را دوست داشته باشند . شور و شوق زندگی میا فرزند .

پایان

داکتران اجل را...

آبی گرفت . همچو حالات بتفکر دقیق طبی و تسلط مسلکی وصحت و سرعت عمل نیاز دارد تا بتواند مسبب اصلی تکلیف را تشخیص نماید و جان یک انسان را از پرتگاه ناپذیری پرگرداند و موقع ندهد بین علت و معلول مغالطه رخ دهد - مخصوصاً در همچو مواقع برای جلوگیری تکلیف (اریتیمیا) درمانی راتجویز میدارند .

بیکار طبی برای نجات مریضه روز اول ماه می را در بر گرفت و پیروزی چشمگیری نصیب داکتران طب گردید . داکتران همه جریا ترا با نتایج حاصله آن بطور فشرده نگاشتند و بیان داشتند که مریض مذکور هشتاد بار بد یار مرگ پای نهاده است ؟ آیا چنین شده میتواند ؟ آیا در محاسبات دفعات مرگ مریض مذکور مبالغه بعمل آمده بود ؟ جهت محاسبه دقیق بار دوم بحساب خود تجدید نظر کردند . و سوا بق طبی شخص موصوف را صفحه بصفحه با دقت هر چه

تما متر مطالعه کردند . محاسبه کامله درست بود و مرد مذکور هشتاد بار از دیار نیستی بد یار هستی آورده شده بود و بیکار طبی پیروز مندانه از میدان بیرون آمد .

وقایع که گفته اند چار سال پیش صورت گرفته بود و در همین تازگی از نویسنده پرسیده شد: ((میخواهی مریض مذکور را ببینی ؟))

بجواب گفتم ((البته بلی . کجا است او)) گفتند ((منزل دوم او را جهت تجاویز و قایوی آنجا برده ایم)) بمنزل دوم بلاشدم مرد تنومند و بلند قامتی را دیدم که با یکی از عیادت کنندگان گرم صحبت بود و ظاهراً از جمله همکاران او بود . انمرد از مرگ نجات یافته بود با حرکات سرودست نیرومندانه کوشش میکرد نکته ای را توضیح دهد . برای هر بیننده حتی من که از بیگانگان او بودم اطمینان دست میداد که او کاملاً بهبود یافته است .

صورت گرفته ، دشمنان صلح و ترقی و سوسیالیزم را در جهان سخت بیقرار ساخته است چه آنها مطابق پلانیکه ترتیب نموده بودند می خواستند کشور و مردم افغانستان را یکبار دیگر به چنگال هیولای فیو دالیزم و سلطنت ارتجاعی بسپارند و خود نیز بهره های زیادی بگیرند و لی کمک نظامی اتحاد شوروی به افغانستان انقلابی مشت محکمی بود که امپریالیزم و ارتجاع را گپیچ و میبوت ساخت . اگر امروز آنها دست به تبلیغات گوناگون می زنند و دروغ پراگنی می نمایند بخاطر همان منافع از دست رفته شان است و پس . مردم افغانستان که بارها در عمل ثمره های دوستی افغان-شوروی برایشان به اثبات رسیده هرگز فریب دروغ دشمنان وطن و انقلاب خود را نخواهند خورد . مردم افغانستان شصت و سومین سالروز برگزاری جشن اکتوبر کبیر را به همسایه و دوست دیرین خویش صمیمانه شاد باش میگویند و آرزوی بهروزی بیشترشانرا دارند .

حقایق تازه...

مکاتب وجود دارد . حدود ۲۰ سال است که خانه کتاب اطفال درین کشور افتتاح شده است . در هر یک از پانزده جمهوری اتحاد شوروی و جمهوریها و ایالات خود مختار آن تحصیل به زبان مادری انجام میگیرد .

استفاده از مراکز ورزشی برای همه اطفال مجانی است . در حال حاضر علاوه بر مکاتب بیش از ۲ میلیون طفل از ۶۰۰۰ مرکز ورزشی در اتحاد جماهیر شوروی استفاده می کنند . در اتحاد شوروی ۱۱۷ هزار کودکستان

و شیرخوارگاه وجود دارد که در حدود ۱۲ میلیون طفل در آن تربیت می شوند دولت بیش از ۸۰ درصد مخارج این موسسات را می پردازد . هم اکنون جمعیت اتحاد شوروی یک برسانزدهم نفوس کره ارض را تشکیل می دهد . ۸۶۵ هزار دوکتور یعنی ۱ بر ۳ تمام دوکتوران طب جهان در این کشور مشغول بکارند . تعداد کارکنان مراکز صحتی در اتحاد شوروی به ۶ میلیون نفر می رسد کودکان شوروی از زمان تولد تا سن ۱۵ سالگی تحت نظر یک شفابخانه مخصوص کودکان قرار می گیرند در اتحاد شوروی ۵۵۶۳ شفابخانه کودکان و ۹۳ هزار دوکتور متخصص اطفال وجود دارد . تعطیلات تابستانی کودکان طولانی ترین تعطیلات سال است .

درین زمان بیش از دهونیم میلیون دختر و پسر به اردو ماههای پیش آهنگی روی می آورند . شامگردان مکتب در طول این رخصتی در سیزده هزار اردوگاه دیگر نیز پذیرفته می شوند . در سال ۱۹۷۸ در استراحتگاه های سندیکاها در حدود ۱۲ میلیون کودک به استراحت پرداختند . برای اطفالی که از نظر جسمی ضعیف اند ، مراکز مخصوص دایر است ، درین مراکز کودکان تحت نظر دکتوران و معلمان دوره تحصیلی و معالجه را می گذرانند .

پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک و پیش گرفتن راه رشد غیر سرمایه داری ، در برخی از کشور های نواستقلال ، وضع کودکان را درین کشورها دگرگون ساخت ، تجارب این کشورها در راه تامین حقوق اطفال بسیار ارزنده است به طور مثال در ایتوپیا

حجسه . در آستانه پیروزی انقلاب تنها پنج فیصد کودکان می توانستند به مکتب بروند . کوجه های شهر مملو از اطفال و لگسردی بودند که در همه جا گماری می کردند . حکومت انقلابی ایتوپیا با توجه به اهمیت سواد آموزی اطفال ، پروگرام آموزشی وسیع را

تدارک دید . قسمت اعظم خانه های مصادره شده زمینداران بزرگ و عوامل رژیم سلطنتی تبدیل به شیرخوارگاه شد ۶۰ هزار معلم ازین محصلین و سر بازان به مناطق دور

دست روستایی روانه شدند . امکانات فراوانی در اختیار کودکانی که سال هادر میان قبایل عقب مانده و غرضی نشین و در محیط نامساعد اقتصادی و جغرافیایی زندگی می کردند ، قرار گرفت و صحرا نشینان به همراهی فرزندان شان تریجا به خانه های دولتی انتقال یافتند .

اطفال کشور محبوب ما نیز با پیروزی مرحله نوین انقلاب ثورآینده تابناک و بهروزرا استقبال می کنند و همین حالا نیز در حدود امکانات و شرایط طلبیه ایسین بهروزی محسوس است . فردا از آن کودکان ماست .

موضع گیری...

روح و روانش آکنده و مالا مال از مهر راستین و عطوفت انسانی است که تغییر نمی پذیرد و رنگ نمی بازد .

به جای بغض و کینه جویی و انتقام و تخریب صمیمیت و محبت بیدریغش را با سخ گذار میشود و صلح و آشتی به ارمغان می آورد و همواره آرزو میکند که :

دل میخواست دنیا خانه بی مهر و محبت بود .

دل میخواست مردم در همه احوال با هم آشتی بودند طمع در مال یکدیگر نمی کردند کمر بر قتل یکدیگر نمی بستند .

انقلاب اکتوبر...

بنابه توطنه امپریالیزم و ارتجاع منطقه باز دو بند های علنی و نهانی حفیظ الله امین ، کشورها در لب پرتگاه سقوط و تجزیه قرار گرفت ولی مردم افغانستان که در طول تاریخ دو سستی شصت ساله خویش همیشه از همسایه صلح خواه و صادق خود کمک بدست آورده بود این بار نیز از همین دست آزموده شده خویش استمداد جست که یکبار دیگر دوستی و کار رانی این دوستی موفقانه به اثبات رسید و کشور دوست و برادر و همسایه شوروی صدای کمک مردم افغانستان را لبیک گفته و با اعزام قطعات محدود نظامی خویش جهت دفع تجاوز و دسیسه و توطنه پایه های محکم دوستی میان مردمان دو کشور افغانستان و اتحاد شوروی را محکمتر ساخت . این کمک که مطابق معاهده دسامبر ۱۹۷۸ (قوس ۱۳۵۷) و مطابق دساتیر منشور ملل متحد

پاك كارى

خانمى پيشخدمت خودرا صدا كرده وگفت:
- بيين جانم .. امروز بعداز ظهر مهمان
داريم ... يادت باشد كه اتاق مهمان خانه را
چاروب كنى .

پيشخدمت جوابداد :

سدل تان جمع باشد خانم ... من قبل از
اينكه شما بگوئيد بلكرم بوده وسايلون را خوب
پاك كرده ام .

آفرين ... كى اين كار را كرده ايد !

درست يك هفته مشهود !!

مريض بيجا ره !

داكتر به استاد خود گفت :

استاد محترم ... ميدانيد كه اين اولين
جراحی من می باشد.... بنابراین اگر استیاهی
شد واین آقا به آن دنیا رفت ... من گناهی
ندارم ونباید نمره بدبگیرم !!

دلیل خوب

صبح وقت خانمى ، پيشخدمت جوان خودرا صدا كرده وپرسيد :
- حدیثب نفیسمدى كه آقا وقتى نیمه های شب به خانه آمده بود یانى ؟
پيشخدمت جوان عشوهمی كردو گفت:
- بى بى جان ... فكر ميكنم آقا وقتى بخانه آمد ، بسیار عم مست بود !
- چرا ؟ اينطور فكر ميكنى ؟
- برای اينكه اصلا فراموش كرده بود كه سرى به اتاق من بزند :

وقتيكه يك سيورتكمين حريف خرد را غافلگير كند .

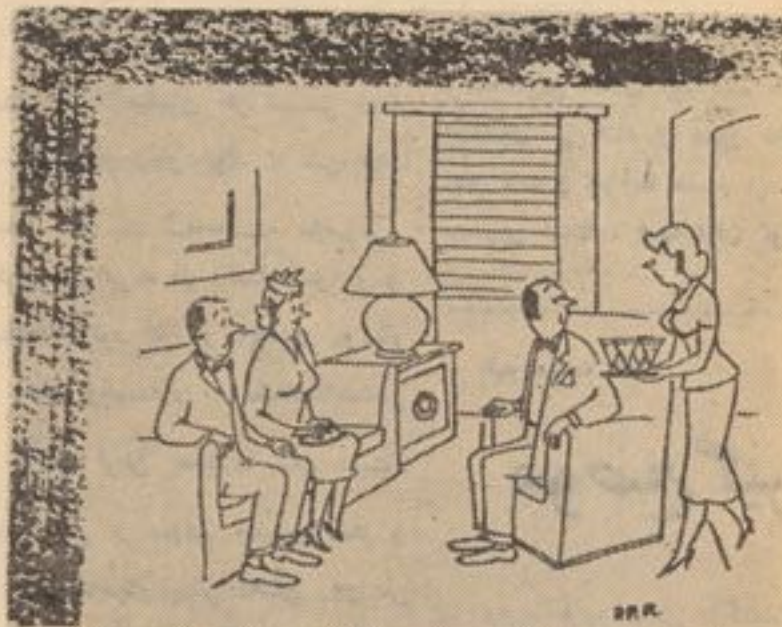
آشپزی خانم جوان

دو خانم درباره آشپزی شوهران خود صحبت می کردند ...
یکی از آنها گفت

- من از وقتیکه شوهرم به مسافری رفته بود استغاره كردم ودرسى آشپزی را خواندم .
خانم دومی پرسید :

- خوب ... وقتى شوهرت بر گشت چه عكس العملی نشان داد ؟

خانم اولی باناسف سرى تكاندادوگفت : هیچ.... فوراً دوباره به مسافرت رفت !!

خانم به شوهرش : احمد تو گفته بودى كه از دفترم يك نفر آمده اما دوتفر است پس...

معلوماتدار است

دو بچه كوچك باهم گرم گفتگو بودند ...
نامهان یکی از آنها پرسید :
- راستى ، فریدون ... به عقیده تودو تا نصف
سیب بهتر است یا يك سیب درست ؟
فریدون جوابداد :
خوب ... اينكه معلوماتدار است .. دوتا
نصف سیب .
- چرا ... برای چه ؟
- برای اينكه اگر دربين سيب گرم باشد آنرا
میتواند بینند !!

بدون شرح

پسر حاضر جواب

دانشیج جنازه مردی ، رهگذرى از پسر
كوچكى كه در دنبال جنازه راه میرفت و مرتب
گریه میکرد ، پرسید :

سای بچه جوان بود ؟ ...

پسر كوچك حقهق كنان جوابداد :

- بلى ... چرا چه كار داری ؟

- بچه جوان بود .... بگو كى مرده ؟

پسر ك كوچك جوابداد :

آن یارو كه در بين تابوت خوابیده !!!

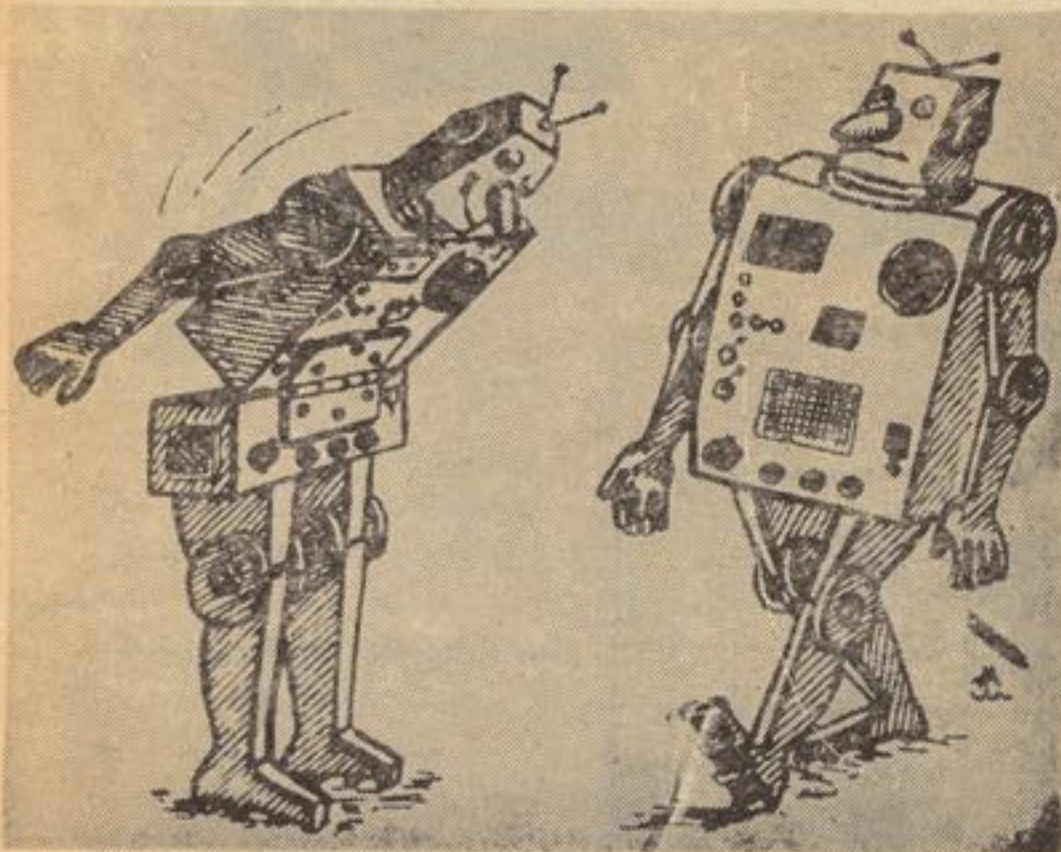

بدون شرح

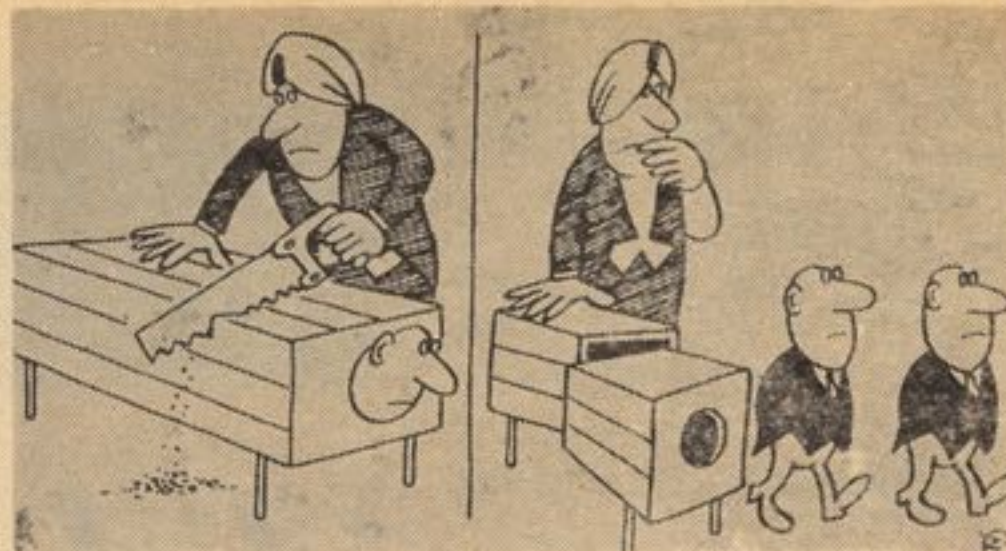
زوندون

صرفه جویی در تمغ

مردی بدین یکی از دوستانش که اسکاتلندی بود رفت و در ضمن صحبت از او پرسید:
براستی ... وقتی تو با تمغ صورتت را چند مرتبه تراشیدی تمغ کهنه نشده بود.
اسکاتلندی با تعجب نگاهی باو کرد و گفت:
- چی میخواستم بکنم ۱۰۰۰ این معلومدار دیگر
با آن تمغ باز هم صورتت را می تراشم !!

بدون شرح

وقتی که يك شعبده باز در مقابل کارخودش تعجب می کند .

در جوانی مادرش را ازدست داده بود

دو همکار راجع به زنیای خود باهم صحبت میکردند .....
ناگهان یکی از آنها رو دیگر کرد و گفت :
بر استی ..... اگر تو دو باره بدوران جوانی برمیگشتی باهمین صورت ازدواج میکردی ؟

مرد جواب داد :

- بلی - بلی ... البته

- به چه دلیل ؟

- برای اینکه آن در بچگی مادرش را ازدست داده بود !!

باش که برق را خاموش کنم

عزیزم دوست دارم کمی نزدیک شو !

پدرش است در خانه، آقا خوش آمدید

راستی پدرت به خانه نیست .

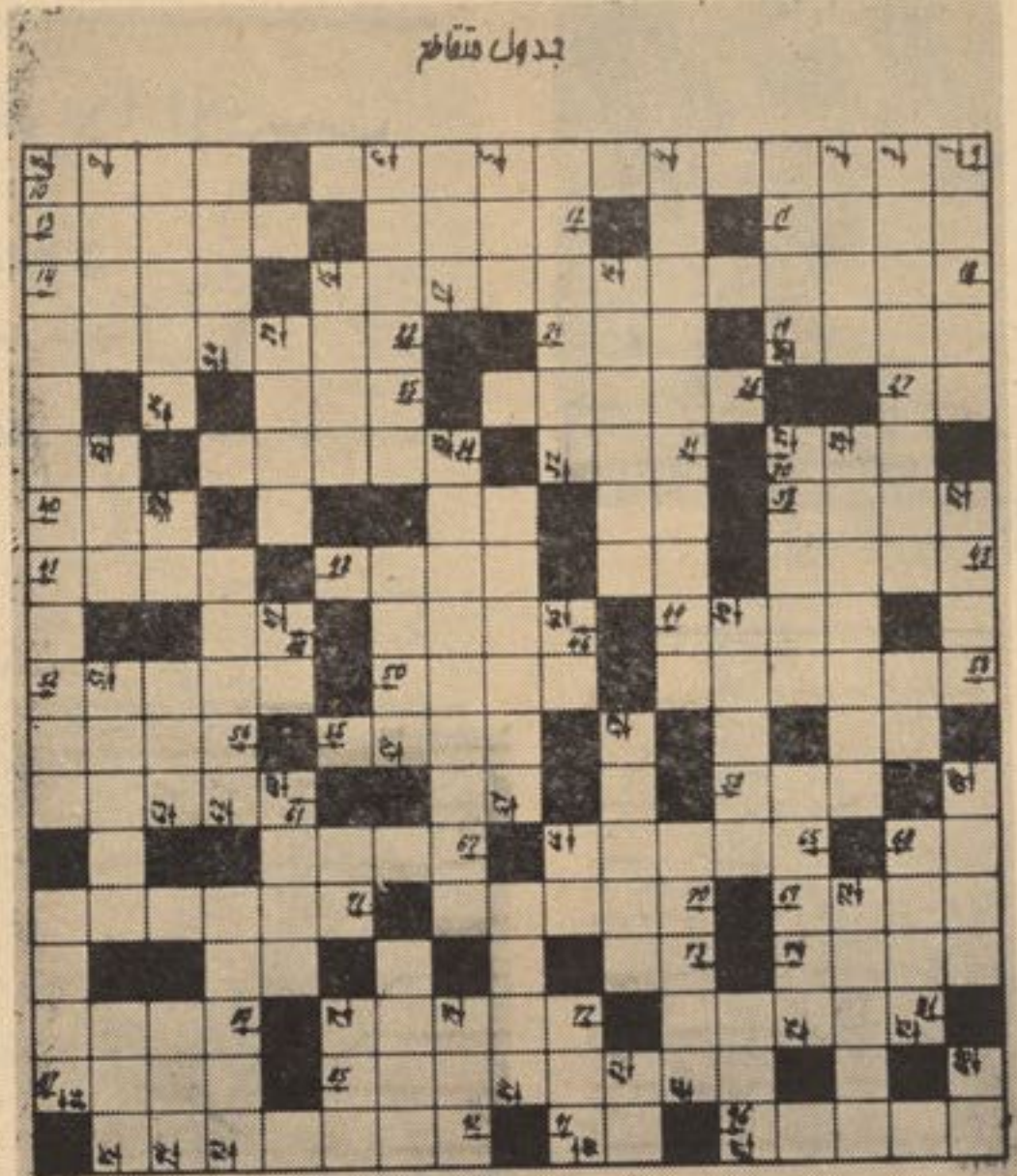
داکتر، فکر میکنم معاینه ریزش به اینکارها نیاز دارد !

سرگرمی هاد مسابقات

- و دیگر شعراء .
- ۴۰- این هم خاص نیست .
- ۴۱- شاعر بخا زایی کسه
- تخلصش روشنایی معنی میدهد .
- ۴۲- از جمله خوانندگان محلی
- رادیو تلویزیون افغانستان .
- ۴۳- پند .
- ۴۴- پایتخت کشور پولیند .
- ۴۵- ریک .
- ۴۶- از شعرای دوره اول زبان
- دری و از بلخ است .
- ۴۷- بدست آوردن آن بالاتر
- از حج اکبر است .
- ۴۸- معکوس نکنید که رد می
- شود .

- ۴۹- یکی از و لسوالی های
- باستانی در شمال کشور .
- ۵۰- یکی از ماه های ایرانی .
- ۵۱- تریاق شکسته
- ۵۲- گوینده زبور عجم .
- ۵۳- آفریننده یکی از شاهکار
- های بزرگ حماسی ادبیات دری
- است .
- ۵۴- تور مال .
- ۵۵- بزرگترین شاعر و گوینده
- بهترین نثر کلاسیک دری .
- ۵۶- از شعرای معاصر مغلان
- هند .
- ۵۷- از اجزای چهار عاضمه .
- ۵۸- منظم آن نکتایی انگلیسی
- است .
- ۵۹- هم شاعر معاصر و هم نام
- یکی از چهره های کتاب بزرگ
- فردوسی .
- ۶۰- اسرار نامه، الهی نامه و
- منطق الطیر از آثار این شاعر است .
- ۶۱- شاعر معاصر کشور بدوود
- حیات گفته است .
- ۶۲- شکار می کند .
- ۶۳- همیشه می طلبد .
- ۶۴- مداح قزل ارسلان .
- ۶۵- فر دوسی شهنامه اش را
- از او الهام گرفته است .
- ۶۶- پهلوان .
- ۶۷- يك آن شرط است .
- ۶۸- پاسخ منفی .
- ۶۹- شاعر معاصر امیر علی
- شیر نوایی .
- ۷۰- شاعر معاصر ایرانی .
- ۷۱- در وصف انقلاب اکتوبر
- اشعار شیوایی سروده است .
- ۷۲- شا عریست از ریورد که
- در نجوم دسترسی داشت و به اساس
- آن پیشگویی کرد که بوقوع نه پیوست
- و مردم بر او شوریدند .

جدول تقاض

ارسالی رفیع الله (رستاقی) متعلم صنف یازدهم لیسسه عمر شهید

- ۱- گوینده مثنوی «هفت پیکر»
- ۲- از شاهان معروف شهنامه
- ۳- باید چنین بود تا بر شیرین
- برد .
- ۴- شاعر مشهور یکه در اواسط
- عمرش از مداحی دست کشید و به
- نصوف گرایید .
- ۵- امر مفرد مخاطب از مصدر
- زدن .
- ۶- افغانستان باستان (قبل از
- دوره درانی ها)
- ۷- صادر نیست .
- ۸- شاعره که در سرودن قطعه
- معروف است .
- ۹- از شعرای گذشته کشور
- که کتاب هفت پیکر از او است .
- ۱۰- مکمل است .
- ۱۱- شاعر کم نظیر و سالک
- بجا رسیده که در غزلهای عارفانه
- همتا ندارد .
- ۱۲- معنای آن گذشتن است .
- ۱۳- شاعره بلخ که داستان
- معروف در عشق دارد .
- ۱۴- برادر پشتو .
- ۱۵- این شعر از اوست .
- آن سبزه که از عارض تو خواسته
- شد
- هان طن بزی که حسن تو کاسته
- شد
- در باغ رخست بهر تما شای
- دلیم
- کل بود و به سبزه نیز آراسته
- شد
- ۱۶- پیشوای مردم کانگو .
- ۱۷- دیوار انگلیسی .
- ۱۸- الهه عشق، خور شهید
- باران از جمله آنهاست .
- ۱۹- مقصد است .
- ۲۰- حلال نیست زیرا شکسته
- است .

- ۲۱- از . . . . . مغان نیم شبی ناله
- نی خواست
- زاهد بخرا بسات مغان آمد و
- می خواست
- ۲۲- چهار مقاله از اوست .
- ۲۳- فال می بیند .
- ۲۴- آسمان بار امانت نتوانست
- کشید
- . . . . . فال بنام من دیوانه
- زدند .
- ۲۵- خاص نیست و پاشان هم
- شده .
- ۲۶- شاعره از سر زمین کشور
- همسایه غربی .
- ۲۷- بسی رنج بردم درین سال . . .
- عجم زنده کردم بدین پار سی
- ۲۸- بدر تاریخ .
- ۲۹- دویی .
- ۳۰- شاعر معاصر ایران .
- ۳۱- غم او .
- ۳۲- یکی از ایالات اصلاح متحده .
- ۳۳- شاعره از سر زمین لعل .
- ۳۴- نول .
- ۳۵- به عربی دندان فیل است .
- ۳۶- از انواع در ختان کسه
- تشبیهات زیادی به آن می کنند .
- ۳۷- بخشیده شده .
- ۳۸- دوزر باعیات شهیره جهان
- ادبیات است .
- ۳۹- ممدوح اشعار خیام ، حافظ

بقیه در صفحه ۵۳

جدول اسب

- ۱- توسط آن راه می رویم همیشه بشتو.
- ۲- ضد جزرمی سوزد و می سازد
- ۳- آبی که از شدت سردی بسته شده باشد. دختر قهرمان وطن ماکه در جنگ میوند سر لشکر بود.
- ۴- از ذرات بسیار ریز پروتون و الکترون ساخته شده - هنوز متاهل نشده است.
- ۵- شخص خوش زبان و خوش لهجه.
- ۶- اگر معکوس گردد بایک دست گهواره را و بدست دیگر جهانی رامی جنباند - آله که نجا را برای صیقل نمودن چوب بکار می برند.
- ۷- ضد صادر - هنر مند محبوب بر آوازه و مشهور وطن عزیز ماکه در گذشته است.
- ۹- ضد ماده ۱۰- بلی (عوام)

عمودی

- ۱- حشره ظریف و زیبایی که دارای بالهای خیلی مقبول بوده شب ها گرد چراغ یا شمع میگردد ۲- قسمتی از بدنش را قطع کنید تا دارا شود.
- ۳- هدف و یا مقصد معکوس.
- ۴- یکی از آثار مهم و آبدات تاریخی کشور عزیز ماست - کمک و یاری.
- ۵- فرزند ما دینه ۶- یک حرف دوبار تکرار - آرت نامنظم ۷- پایش لنگ است و بدنش نا منظم، پای مصنوعی برایش بدهید و تر میمش کنید تا صبر دیف ((هرگز)) شود.
- ۸- ضد زیر انفجارش هم خطر دارد - با خوردن آن اشخاص مریض صحت میابند.
- ۹- از الکترون و پروتون ساخته شده و اگر معکوسش کنید خطرناک میگردد - اگر معکوسش کنید حرف نفی دزی میگردد ۱۰- شعبات به املاي غلط ۱۱- مات شکسته
- ۱۲- در بدخشان.

اینها کیستند ؟

این چهار چهره در یکی از فلمها بنام ((یک عشق بالاتر از رنگها)) کار نموده برای اینکه قدرت هنرشناسی سینمایی آنها بدانیم آنها چاپ نمودیم تنها اسمای آنها را برای ما بنویسید و بایک قطعه فوتوی خویش برای ما ارسال دارید.

بانامهای زیر کدام حیوانات متصف اند؟

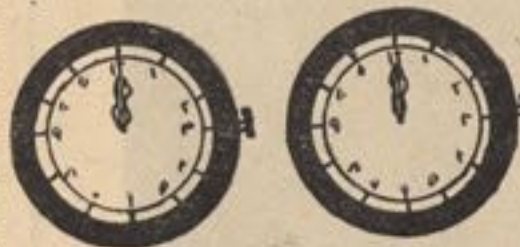
دقت کنید در ذیل اسمای چندین حیوان است هر حیوان به یک نام مخصوص یاد میشود ما صفت های خصوصی آنها را برای شما میگوییم بر شما است که جواب بدهید که کدام صنعت به کدام یک متعلق است :

- ۱- خود بین و مغرور
  - ۲- وفا دار
  - ۳- ترسو و جیون
  - ۴- غیظ و خبک زیر بوریا
  - ۵- مکار و حیله گر
  - ۶- گستاخ
  - ۷- صبور و شکيبا
  - ۸- پر خور
  - ۹- احمق و بی عقل
  - ۱۰- قانع
- حل آنها برای ما ارسال دارید.

معنی این لغات را میدانید ؟

ما چند لغات را برای شما ندرین با مینویسیم شما آنها را معنی آنها برای ما ارسال دارید : ۱- انتباه ۲- انتزاع ۳- جودت ۴- مبهم ۵- همشید ۶- عاقیر ۷- سیرک ۸- سطوت غزال ۹- لمن ۱۰- سالک ۱۱- ژاز ۱۲- ضماد ۱۳- لثامت ۱۴- تقطیر ۱۵- زمهریر ۱۶- ضرغام ۱۷- طمطراق ۱۸- عروج ۱۹- کولیدن ۲۰- متکاتف - تنها معنی لغات را برای ما بنویسید تا گفته نمایند که بعضی لغات عربی میباشند.

معمای ساعت

دو ساعت داریم که یکی در هر ساعت یک دقیقه کند و دیگری در هر ساعت یک دقیقه تند کاری کند هر دو را روی ساعت ۱۲ میزان و کوی می کنیم و ساعتها

به همان ترتیب شروع بکار میکنند آیا می توانید بگوئید بعد از چه مدت هر دو یک ساعت را نشان میدهند ؟ و آن چه ساعتی است ؟

تاریخ اسم این زنان را چرابت نموده است ؟

در ادوار تاریخ زنان و مردان زیادی گذشته اند و هنوز هم هستند زنانی که از اثر خدمات و کارنامه های شان، شهرت آفاق گر دیده و نامهای شان ثبت تاریخ می باشد. ذیلا از چند زن معروف و مشهور جهان نام می بریم. شما فقط علل شهرت و معروف شدن شانرا برای ما بنویسید و همچنان کشور های مربوط آنها را نام ببرید :

- ۱- اناپوکر ۲- برنارد سارا ۳- بلاتین ۴- جمیله بوپا شاه ۵- دو بش اور لیان ۶- هلن کلر ۷- زیب النسا بیگم ۸- مار گارت هیکنز ۹- ماری کوری ۱۰- مانا هاری ۱۱- نور جسیان ۱۲- عایشه ۱۳- رابعه ۱۴- والتینا تریشکوا ۱۵- باندارانیکه ۱۶- ایندر اگانندی

محمد حسین

حل کنندگان :

قد سیه واحدی و نجیبه واحدی و نظیفه واحدی از حصه دو م کارته پروان - محمد طاهر محصل دارالمعلمین کابل - عزیزه متعلمه سنف هفتم مکتب بی بی شمسو - محمد فرید بزگر محصل پوهنخی طب کابل - محمد اکرام پرویز مامور درسازمان غلام محمد میمنگی محمد - انور متعلم صنف یازدهم لیسه حبیبیه و محمد حسین.

جواب نامه های شما

سلام وعلیکم خوانندگان و همکاران عزیز!

به امید سلامتی شما می آغازیم به جواب نامه های این هفته شما: دوست عزیز محمد ظاهر متعلم لیسه حبیبیه

سلام و احترام ما را هم قبول فرمایید. مشخصات داستان کوتاه را، ابراهیم یونس در کتاب هنر داستان نویسی چنین شرح میدهد، بخوانید: «داستان کوتاه را میتوان بوسیله صفات و خصوصیات زیر از سایر آثار باز شناخت:

- ۱- طرح منظم و معینی دارد.
- ۲- یک پرسناژ اصلی دارد.
- ۳- این پرسناژ، در یک حادثه اصلی نشان داده میشود.
- ۴- داستان به صورت کلی که همه اجزاء آن پیوند متقابل دارند نوشته می شود.
- ۵- داستان تأثیر واحدی را القا می کند.
- ۶- داستان، کوتاه است، حالا، صفات و خصوصیات ویژه فوق رابه قالب تعریف درمی آوریم و می گوئیم:

«داستان کوتاه اثر کوتاهی است که در آن نویسنده بعدد یک طرح منظم یک پرسناژ اصلی را در یک حادثه اصلی نشان میدهد و این اثر در مجموع تأثیر واحدی را القاء می کند»

باید توجه داشت که تمام داستانهای کوتاه یک پرسناژ اصلی بیشتر ندارند و خیلی بندرت اتفاق می افتد که دو پرسناژ یک داستان از هر لحاظ اهمیت یکسانی داشته باشند.

بیشتر داستانهای کوتاه با حادثه واحدی که در زندگی یک یادو شخص اتفاق افتاده است سرو کار دارند. توجه بدین امر نویسنده تازه کار را از بسیاری از اشتباهات مصون خواهد داشت. بدیهی است که این یک آیین خشک و لایتغیر نیست. در بسیاری از داستانهای کوتاه تعداد اشخاص داستان زیاد است و در قسمتی از آنها اکسیون داستان زمان قابل ملاحظه بی رادر بر میگردد. اما بهر حال، نویسنده تازه کار بهتر است این امر را از نظر دور ندارد. نویسنده تازه کار اغلب دو اشتباه می کند:

۱- طرح پیچیده بی اساس کار خود قرار میدهد که بسط آن با محدودیت های زمانی و

مکانی داستان کوتاه سازگاری ندارد.

۲- داستان خود را به قسمت های متعدد با فواصل زمانی طولانی تقسیم می کند. شاید این امر در مواردی جایز باشد اما بهر حال بهر مشکلات کار نویسنده می افزاید و به تجربه و مهارت کافی احتیاج دارد. تقسیم داستان به قسمت های جزءگاهی ممکن است لازم باشد، و در واقع گاهی اوقات ضرورت ایجاد می کند که داستان بقسمت هایی تقسیم شود، ولی در این تقسیم بندی نباید زیاده روی کرد. تقسیم داستان بفصول به هیچوجه جایز نیست.

داستان کوتاه خوب را بعدد خصوصیات زیر میتوان باز شناخت:

- ۱- اختصار ۲- ابتکار ۳- روشنی ۴- تازگی طرز کار.
- بدیهی است که «علاقه انسانی» در درجه اول اهمیت است و از آنجا که نخستین خصیصه داستان کوتاه سر و کار داشتن با علاقه انسانی و عبارت دیگر مردمانی است که زندگی می کنند و معایب و معاسن مردمان زنده را دارند و وجود این کیفیت را امری بدیهی پنداشته و آنرا در ردیف نکات چار گانه فوق نیاورده ایم.

و ناهفته نماند با دانستن ملامت طرح، پرسناژ حادثه اصلی، اکسیون، اختصار، ابتکار روشنی، تازگی... خوبتر میتوان از این مشخصات بر شمرده برای داستان کوتاه استفاده کرد، و بهترین استفاده همانا خواندن همین کتاب خواهد بود.

دوست عزیز عبدالقدیر از خیرخانه مینه

قبول کنید سلام ما را. به مدیریت توزیع دوستانه به عرض میرسانیم که مجله مشترکین راسر وقت برای خوانندگان آن برسانند.

خدا حافظ

دوست عزیز غلامحیدر یگانه

سه شعر به عنوان های «رستم»، «السانه» و «به من گفتند...» به اداره رسید و آنها را سیردیم به تصدی صفحه شعر تا در نشر آن بکوشد. همکاری شما را خواهانیم.

دوست عزیز سیاسی

بعد از سلام عرض شود که چکیده احساس شما بر خواننده شد، بخوانید: چه روزگار یست سرد و چه تلخ همه در گذشت و در فنا

به جز از خاطره ها و یادگار ها لغزش خموشی بالای همه موج زنان به جز از موج دریا و فریاد انسان

زندگی تلخ و سرد نیست، مگر آنکه بابت بینی به زندگی بنگرید و جز سیا می نبینید. با آن هم جای شکر و سپاس باقیست که صدای انسان در گوش تان طنین انداز است همکاری شما همکار ارجمند را خواهانیم.

دوست عزیز حورانور حقیقی:

شعر شما را خواندیم و ما به های خوب شعری در آن دیده میشود، با کوشش و تلاش بیشتر میتوانید اشعار خوبی بسرایید، بخوانید شعر تانرا:

درنمای ژرف آسمان کبود

در میان ابر های سپید

و در سایه های طویل و کوتاه مردم

در آنجا ست که چشمانم ترا می جوید

در میان گلستان

کنجکاو در دیدار پریرویان چمن

و در کنار جویبار کف آلود

نگاهم سرش رابه هر سو میزند

دهقانان ما اکنون باخاطر آرام و مطمئن بالای زمین های خود کار می کنند زیرا می دانند که بعد از این حاصل کار آنها بخودشان تعلق می گیرد.

نگاهی من سرگردان در دره های دور

سبح ترا می پالد

زیرا سایه تو نگاه تو

همه غم های مرا می زداید

در تبسم آفتاب تابان

و در شکفتن گلپای خود رو

و حتی در رقصیدن تکه های سپیدو سردر بر

نگاهم قصه دلدادگی اش را می سراید

و دعا می کنیم که نگاه های جستجو گر تان

قصه بی دلدادگی اش را در یافته باشند ...

وباز هم دوست عزیز ماشمس الدین

آرین

سلام دو باره باد به توای دوست خوشحالیم

که در این نامه بی نان ذکری از یار کمشده بی

نان ، سرین جان ، کرده اید .

همکار ارجمند و مهربان ما چنین مینگارد :

سلام های گرم و صمیمانه بی خود را از هرات

به کابل روان می کنم به خدمت شما یعنی

جواب نویسی . من صحت دارم ، بیخستید سر

درد هستم ... مجله رسید جواب نامه بی خود

را خواندم ، شوخی را بپذیرید خواهش می کنیم

صدای خود نکنید که همسایه ها از خواب

بیدار می شوند ، تشکر که برای بنده فهاندید

که متصدی صفحه خنده از خانم ها نیست بلکه

از آقایان است .

دعا می کنیم که زنده باشید و زنده بمانید

و خدا سردرد تان نکند و همکاری شما هم ادامه

پیدا کند از مشکلات و مصروفیت های تان

اندک چیزی می فهمیم و امیدواریم بر مشکلات

فایق آید . مطلب جالب ، عملیات خطر ناک

اسکی بازان ، رابه متصدی صفحه شکفتی های

رنگارنگ جهان سپردیم و اطلاع آنرا از همان

صفحه بگیرد . فکاهیات ارسالی شما خوشمزگی

آن تبخیر شده بود ولی با آنهم به نمونه خروار

این فکاهی خویش را بخوانید : «خانمی از

شوهرش پرسید : چرا امروز اینقدر دیر از

دفتر آمدی ؟

شوهر گفت : برای اینکه رفقایاد شان رفته

بود که مرا از خواب بیدار کنند»

وظیفه)) آنقدر چرخا ند که

پرسان نکنید . اما اینبار من

موضوع را تغییر داده و از شما

گردانندگان مجله زبیبی

ژوندون می خواهم نامه یسی

بند را اگر ممکن باشد سرا پا

نشر کنید و خود نیز را جمع به این

موضوع مهم امروزی نظر اندازی

کرده و بگویند که آیا در سست

نوشته ام یا اینکه قلم رابه

بیبو ده گوئی فرسوده ام .

نامه ام چنین است .

کارکنان نجیب و وظیفه شناس

ژوندون !

صفحه جواب به نامه ها در این

اواخر درگیر جنگال بز رگی

شده است یکی در فکر اینست

که ((م- ما نی)) در باره احمد ظاهر

به درستی قضاوت نکرده است

دیگری فریاد میزند که مهوش

چرا ناشناس را آواز خوان درجه

یک نمیداند . از جای دیگری

صدا بر می آید که من حاضر م

با مهوش مسابقه آواز خوانی

بد هم . دیگری در حالت خواب

احصائیه گیری کرده می گوید:

احمد ظاهر آواز خوان ۹۹٫۹۹ فیصد

مردم کابل بود ، پس ظاهر هویدا

کیست که این آواز خوان را خوب

نمی بیند از دسته بی دیگری

شنیده میشود که ظاهر هویدا

آواز خوان خوب است ، احمد -

ظاهر کیست ؟ و یا فلانی چه کرد

و چنان کرد .

اما جای تا سف درین جا سست

که چرا جوانان مادر فکر خود

نیستند و عقب دیگران را گرفته

اند .

موضوع مهم امروز عشق های

فریبند و حتی خطرناکی

است که جوانان ما را مفتون خود
ساخته است .

امروز جوانان ما که خود را عاشق
پیشگان فلمی می دانند ، چرا
متوجه مسوولیت های خود در برابر
مردم و جامعه خویش نیستند .

اکثر جوانان ما که به مرض
(عشق)) گرفتار شده اند ، چرا
خود را از این بلا نجات نمی
دهند .

چرا ما به عشق بلا خطا بگردیم
آیا نباید عاشق شد ؟ آیا نباید
دوستی کرد ؟ آیا نباید
محبت ورزید ؟ نخیر ، با سست
عاشق شد . باید دوستی کرد و
هم با یدمحبت ورزید . اما چه
گونه عشق و چگونهمحبت و چگون-
نه دوستی ..

چرا جوانان ما ، دوره جوانی
را که مرحله حساس زندگی
است ، سرسری میگیرند ، چرا
عقلانه نمی اندیشند و دستخوش
احساسات میگردند . عده یسی
از جوانان ما عشق را چیزی
غیر از عشق تعبیر می کنند که
همانا به موقعیت نمی انجا مد .

ما نمی گوئیم که عاشق نشو-
ید ، اما باید نخست مفهوم عشق
را دانست و آنکه سر به دیار
عشق بز نید)) و به این ترتیب
دوست عزیز ما از یک عده جوانان
که تعدادشان کمتر از انگشتان
یک دست است گله دارند که در
کنار در مکاتب نه ایستند و
دختران را متلک نگویند و سبب
آزارشان نگردند .... و اینگونه
اعمال را با عشق و دوستی عوضی
نگیرند و نام و نشان خود را بر باد
ندهند ... و بر اوستی با ید به
کدام مطالب التفات کرد .

والسلام

دوست عزیز اندر پال سنگ متعلم

لیسه عمر شریف .

بپذیرید سلام ما را هم . حق باشما ست

که بپرسید چرا مطلب ارسالی شما به چاپ

نمی رسد ولی چرا واضح و روشن انتقاد نمی

کنید . چرا به مانمی نگارید که مطلب شمارا

به کی سپرده ایم تا دو باره سراغ آنرا از او

بگیریم .

مجله ژوندون به کسی چاکلیت و شیرینی

نمی دهد و کسی را فریب هم نمی دهد . هرگاه

عکس همکاری به صفحه مسابقات و سرگرمیا

به چاپ میرسد ، معنای شیرینی دادن و فریب

دادن را ندارد . بلکه همکاری پاسخ درست به

سوال آن صفحه ارایه داده و توقع چاپ عکس

خود را نموده است آیا درین قسمت فریبی در

کار است ؟ اگر فریب و نیرنگی می بینید ما را

آگاه بسازید که در کار نشراتی خویش تجدید

نظر کنیم .

مطلبی که به مجله ژوندون میرسد به

«المادی فراموشی» سپرده نمی شود مگر آنکه

اقبال نشر نیاید . متصدیان صفحه های

ژوندون به آثار و نوشته های دیگران به دیده

ادج می نگرند و هرگاه مطلب ارسالی چیز

بدرد بخوری باشد ، در نشر آن فرو گذاشت

روانمی دارند ، هیچ نشریه چه روزنامه و چه

مجله به یکتعداد محدود و معدود نظر ندارند و هر که

مناعی نیکو بیورد ، او را پاس میدارند . ملتفت

هستیم که هیچ اثر (!) بی زحمت بوجود نمی

آید . دو دشم خوردن بکار است و سینه به

حصر مالین .

متصدی بخش قصه و داستان ، تا هنوز

«بی سر نوشتی» قصه شما را تعیین نکرده است

و اگر وقت داشتید باید به مجله تا در باب آن حرف

وسختی بزنیم - کاروا باشید .

دوست عزیز محمد ظاهری

ایوبی

سلام همکار ارجمند ، پست

کارت قشنگ ارسالی شما را گر-

فتیم ، تشکر .

همکار عزیز ما چنین مینگارد:

((صفحه جواب به نامه ها

درین اواخر یک موضوع را)) البته

به خواهش دوستان و اجرای

د ميا فقير الله . .

که داتصوف دی ډیر گڼو پاڅون هم دی او که ډیر گڼو پاڅون دی نوتصوف هم دی. نوکه هر څومره دشرقي دسپوټيزم پر سره د تصوفی جریان نمانځنه وشي، بده به نه وي ځکه داتصوف یواځی دنورو افلاطو نیانو او توماس اګویناس مکتب نه بلکی ډیر هرات، منصور حلاج ډیر روښان او مولانا بسونځی او مدرسه ده .

عرفان په اسلامي هیوادونو کې دنظر وړ کسان روزی لکه سهر وردی، غزلی عطار، مولوی، او نور چې کله د فلسفې په ژبه او کله هم دشعر په ژبه عرفاني افکار تبلیغوي .

له دوتیا څخه لاس په سر کیدل، د عقل او استدلال بی ځایه گڼل، د عشق او شهود د کشف تحلیل، دهستی د جوهر په یووالی باندی عقیده درلودل، داو لسونو د عقایدو په وړاندی تعصب نه درلودل دی. عرفان له تفاد څخه ډکه پوهه د مدظواهرو په وړاندی بی پروانی روحی آزادی، اخلاقی قدرت، د مادی او معنوی نظم په وړاندی مقاومت، عقلی نرمش او دځینو منفي خواوولکه جوگی گری، خرافاتو شطحاتو سره یوځای کیدل او کله هم د عقل او علم سره دډښمنی او اخلاقی فسادونو له یوځای کیدو سره ملگری دی .

له دوهمې څخه تر سپړمی هجری پیری پوری په اسلامي هیوادونو کې عرفان بشپړ سو تصوف درېل سوی الحاد څخه مینځ ته راځی اولر تر لره د عصر په قانونی اوسمی جریان بدلیری ناراضی او متعدد عناصر د دورې ښی رندی، فلندری او خراباتی تر نامه لاندی د کپرو صوفیانو څخه جلا کیری. د مولوی عرفان زموږ د سیمی د عرفانی فکری حرکت ډیر لوږ تکامی شکل دی وجودی وحدت او دعالم د ټولو ظواهرو سره عشق او هغه دخدای مظهر د جهان او جسم خوار بلل په مذهبو کې تردید اود هغو نفی کول د فلسفې او عقل سره سخته دوشمنی د عرفانو دکراماتو او مقاماتو تبلیغ اود شریعت او طریقت سره یو ځای کیدل ددی عرفان خصوصیات دی. د علمي فلسفې بنسټ ایښودونکی د پانته نیزم په باب وایی چی: «فکری سیستمونه تر زیاته حده له هادی فلسفې سیستمونو څخه اغیزمن کیری او دروح او واقعیت تضاد د پانته نیزم په وسیله حل کوی .»

په دی اساس ویلی شو چی عرفان او تصوف هم د فلسفې اولوږ و فکری جریا نا تو څخه یو عمده جریان دی چی خاصا په شرق او اسلامي تمدن کې ډیری ژوری ریښی لری چی له یوی خوا دهند له مراضیت اوله پلی خوا د لرغونی یونان د ذپی فلسفې سره اړیکی

لری خو په اسلامي هیوادونو کې یی شرایطو د تناسب پر مقیاس وده کړی او یو مسلط فکری شکل یی غوره کړیدی .

په هر صورت موږ ځکه د ميا فقير الله پیام هیله من یو چی ده هم پدی لاره کې اشم ایښی او مونږ تری دشرقي تصوف درسالت هیله لرو زموږ دایوه هیله خو پر ځای ده چی د (دنی زنا) د دخپرو لو لپاره یی دافاق او انفس لاره وهلی ده اود درونی شیطان اوا هریمن سره یی مبارزه کړی ده او پدی لاره کې یی طالبان او مریدان روزلی دی. او دی انسان د تاریخی تکامل ډیر لوسر فضل بولی وایی .

«مرتبہ سامعہ! مرتبہ جامعہ مرجع مراتب مذکورہ جسمانی ونورانی وحدت واحدیت دین تجلی و ظہور اخیراست و این مرتبہ را انسان می نامند» و چون انسان عروج کند و جمیع مراتب مذکورہ ظاهر گرداند او را انسان کامل گویند. (طریق الاسناد ص ۱۴۷) .

دی په همدی لوږ فکر سره چی دانسان مقام او منزلت تر سیموی انسان بشپړ معرفت سره کامل بولی اود معرفت پروسه چی له ده وروسته هیگل په اروپا کې وخیره دانسان فکرنی یا د فلسفې انسان فکرنی ددغه ټول فکر کمال ویاوه .

«ميا فقير الله ميگفت: عالم را بقا يی نیست در هرانی به عدم میرود و منزل آن دران تانی بوجود میاید و همچنین آن نیز دران ثالث بعدم میرود و مثل دیگر دران رابع بوجود می آید پس زوال آن سر یعتر شد از زوال موهوم و بقا آن

سواپو و سالهای . .

سازنده زنان در مبارزات سواپو چنین گفت: (میتوانم به جرئت و افتخار اعلام نمایم که زنان نامیبیا امیدواری های را تحقق بخشیدند که سواپو بران ها داشت . امروز بسیاری از زنان مبارزما شامل مامورین ، سرپاژان اردوی نجاتبخش نامیبیا ، ادارت حزبی، اداری و دیپلوماتیک مشغول مبارزه اندو یکعمده آن ها نیز در حبس و توقیف بسر میبرند .

وی تاکید کرد که سواپو وظیفه اساسی خود را در شرکت اعظمی زنان در مبارزه برای استقلال نامیبیا ، عمران مجدد ملی و انکشاف اقتصادی کشور میداند. زنان میدانند اطفال و کهن سالان نیز از حملات وحشیانه عساکر رژیم تبعیض طلب افریقای جنوبی مصون نمیمانند . حمله ۱۹۷۸ تبعیض طلبان افریقای جنوبی بر ایالت کاستنگای نامیبیا باعث قتل (۱۶۵) مردم (۲۹۴) زن و ۳۰۰ طفل گردید .

مجال آمد در عادت این بقا به نجدد امثال است که منافی نیست مرتباً عین را حکما و جنگک ندارد با مرتب آثار واحکام بران عین چنانچه بقا اعراض است نزد متکلمین به نجدد امثال و منافی نیست در مرتب آثار واحکام را بران اعراض . .

هیگل هم دغه اندیشه په ډیر پاخه طرز سره په دیالیکتیکی متود سره پدی ټول بیا نوی: موجودیت یا عسیمی په زمان کې ده متحرک او تغیر کوی، افسداد او تناقضات پخپل نفس کې لری او حرکت له یو پړاو څخه بل تناقض پړاو ته بل څه نه دی د حرکت عسومی منظر هم داسی دی چی:

لومړی «دهستی» مرحله ده دوهم پړاو (نیستی) ده چی لومړی نفی کوی دریم پړاو دکیدلو یا (شدن) پړاو دی. چی دهستی او نیستی د ترکیب اونفی پړاو دی. داچی وایو داسی یا هغه سیم، زموږ دغه وینا ماضی کې واقع ده او زمان یی نفی کوی. نو باید سملاسی ووايو داسی ووم او اوس نهیم دویم تصدیق هم د زمان په وسیله ماضی ته ځی نفی کیری. باید وویل شی «یم» «نهیم» «بسم» «نهیم» او له دی ټول اثبات او نفی څخه کیدل یا (شدن) راپر سره کیری نو هر څه چی په زمان کې واقع دی هغه نهشته او نه هم نشته بلکی د کیدلو یا (شدن) حالت دی. ميا صاحب هم دعالم بقا او عدم په زمان کې کوری او له هر څه زیات دغه زمان دده د فکری جریان او ریاضت لری ده پورتنی فکری طرز چی د متصوف ميا فقير الله په افکارو کې وینو همدا رنگه دستر فکر په طرح کې هم وینو چی د فکری طرز سیر ښی .

خوبیا هم همدا اوس زموږ سره د ميا صاحب پوره آثار نشته چی دهغه ټول فکری سفر پیری اندازه کړو ولی بیا هم هیله لرو چی دی نیمه گری

فیدراسیون دموکراتیک بین المللی زنان کمیته زنان اتحاد شوروی وسایر موسسات مترقی در زمینه احتجاج کردو عمل افریقای جنوبی را سبت حمله بر کمپ های مبارزین نامیبیا بشدت نکوهش نمودند .

عمومی ملل متحد یکسال همبستگی بین المللی را (از ۱۹۷۹-۱۹۷۰) با مردم نامیبیا اعلام کرد . سام نجوما رهبر سواپو ضمن اشاره به قتل افراد بیگناه در ایالت کاستنگاه در کانگرس زنان سواپو گفت از این حادثه عمده کمی جان سلامت برده و تعداد کثیری عیالک شدند. او کودکی را نشان داد که از فاجعه مذکور سالم مانده بود . وی کودک مذکور را وارث انقلاب خواند .

در کانگرس زنان سواپو نمایندگان سازمان زنان انگولا ایتوبیا ، جمهوری دموکراتیک آلمان کیوبا ، اتحاد شوروی تانزانیا ، زامبیا زایر اشتراک نموده و اعلامه یی به تصویب رسید در آن تشدید مبارزه جمع نیروها علیه اشغالگران افریقای جنوبی تقاضا شد .

تحلیل له دی او هماغه ځایه د ميا په پیزندلو کې مرسته کړی وی . دلته موږ یواځی دانه وایو چی ميا صاحب یواځی د شهبودی تصوفی مکتب پیرودی بلکی دومره په ووايو چی ميا یو صوفی او عارف وو داچی د وحدت وجودیه پرتله دده تفکر د شهبودی وحدت خواته زیات دی دده د فکری پلرزاندزه تری لگیری .

خوبیا هم دی یو صوفی دی د عقل از روان له سیر او سفر سره کارلری د معنویاتو په لوږ جهان کې پورته کیری دی یو مجرد متحجر صوفی نه بلکی د عصر او خپل دوران له بېښو اغیزمن دی .

په همدی اساس یو افغانی محقق دده په باب لیکي: داطرز فکر چی دو حدت وجود تعبیر تری کوی دغه مفکوره لومړی ځل د شیخ اکبر ابن عربی له خوا یاده شوه او بیامولانای بلخي خیل هراج ته ورسوله سره له دی چی ميا فقير الله وحدت شهبودی بولی خو د وحدت وجود په باب هم خو څو څایه پخپلو مکتوبونو کې یادونه کوی خود وحدت شهبود د منطقی مقولای تابع نه دی بلکه دغه وحدت له وجود څخه زموږ شهادت دی ځکه شهبود یوه روانی مقوله ده پدی لاره سالک دخپل سلوک په لاره کې داسی پړاو ته رسیږی چی له یو ذات څخه پرته بل شیخ نه پیزنی چی داهم دعارف دله منځه تللو او محو مرحله ده .

د وحدت شهبود صوفیان مثال راوړی وایی د شهبود مساباه لکه دورځی چی دلهرتیا په وسیله ستوری ورک شتی دوی وایی ستوری شته خود رڼا له امله ورک دی وایی وحدت شته خوداسی نه چی کثرت نشته بلکی کثرت هم شته خود وحدت دغلیبی پرا تر کثرت محوه کیری .

خومونږ د دوو سووکالو وروسته دیسو بیدار او اگاه اولس په توگه چی دا زاد فکر او پوره استقلال په فضاکی خپله ماضی خپری شو د خپل تاریخ او دخپل فرهنگ ارزښتونه را ژوندی کولی شو د ميا صاحب فقير الله په باب هم څه وایو

که د ميا د مړیني دوه سوه وم تلین یادونه کوو. نو اید هغه پیام چی د ميا د فکر د سمندر په تل کې پروت وی راچک کړو او ددنی روښ ښایی د صداقت اورښتنو لی لاره پسر ی روښانه کړو .

دهمدی دوه سووکالو په دوران کې چی د ميا فقير الله داوولس ژوند پکی دومره بدون نه دی کړی یواځی یی د دراني امپراتوری څخه وروسته کورنی جگری دانگلیس د شیطانانو او دهغه د لاس پو څو رژیمونو نادودی ایدلی دی .

او پدی له حماسو او کارنامو څخه ډک وطن کې اوس د ټولو بد مرغی دور کیدو لپاره لاره پرانیستل شویده .

پای ژوندون

چه کسانی در پی بهره‌برداری ..

مذکور را بادیگر کشور های جهان مرتبط می سازند . البته هیچکس توقع ابراز چنین احساسات گرم و علاقمندی خاصی را در برابر پروگرام مطروحه اتحاد جماهیر شوروی راجع به ایجاد يك فضای صلح و امنیت عادلانه در منطقه خلیج از جانب هوا خواهان قمار های استعمار نوین نداشت .

شاید سوالی پیدا شود که آیا تنها اتحاد جماهیر شوروی از تطبیق این پیشنهادات بهره مند خواهد شد ؟ آیا طوریکه مخالفین اتحاد شوروی ادعا می کنند آیا این پیشنهادات يك جنبه و دارای ماهیت ضد غربی اند؟ البته این يك حقیقت آشکار است که اتحاد جماهیر شوروی خواهان عادی شدن اوضاع در حوزه خلیج که آنقدر ها از مرز های آن دور نمی باشد میباشد یاد دیگر کشورها هم خواهان استقرار چنین وضعی در حوزه نیستند ؟

کشور های اروپای غربی که ۶۷ درصد نفت مورد ضرورت شان را از این منطقه وارد می کنند و جاپان که تیل منطقه خلیج در گردانیدن چرخهای صنعت آن ارزش حیاتی دارد باید با ایجاد صلح و آرامش در منطقه علاقه مندی خاص داشته باشد مگر ایالات متحده امریکا بطور ؟ گرچه ایالات متحده هنوز (۱۶) درصد نفت مورد ضرورت خود را از این منطقه دریافت می نماید مگر در سالهای آینده نزدیک این رقم افزایش خواهد یافت. پس آیا برای کشور های صنعتی سر مایه داری نافع خواهد بود تا تانکر های نفت در خلیج و سر زمینهای نفت خیز و تصفیه خانه های نفتی سواحل خلیج طعمه حریق شوند ؟

محصولات حاصله از جنگل و جنگلهای فی مابین کشور های عراق و ایران بهمه آشکار است این جنگ تراژیک بی معنی باعث ایجاد خشونت جدی نه تنها برای کشور های اشتراک کننده در جنگ گردیده بلکه برای مصرف کنندگان نفت آنها نیز گردیده است.

این يك حقیقت آشکار و انکار ناپذیر است که امپریا لیزم امریکا ازین جنگ به بهانه ازدیاد آمادگی خود برای مداخله بیشتر در حوزه خلیج استفاده می نماید امروز که این آمادگی ها برای مداخله است فردا چه خواهد بود ؟ این خطر با حقیقت ایجاد يك بلاک فرعی نظامی و سیاسی ناتو در منطقه خطر نا کتر گردیده است . در پرتو این حقایق گفته جنرال بر ناردو جز (امریکایی) قوماندان عالی پیمان نظامی ناتو در اروپا که طی مصاحبه بیان داشته است از نظر می گذرانیم که این خود بیانگر سیاست جنگ طلبانه قصر نشینان واشنگتن است او در جواب سوالی که آیا احتمال وقوع جنگ سوم

ضروریات اولیه بشری مدنظر گرفته شده است و در پروگرام اتحاد شوروی برای حل معضلات کنونی حوزه خلیج بر خلاف دوکتورین تجاوز کارانه گارتلر تضمین دایمی منافع مشروع تمامی کشور های جهان بشمول کشور های صنعتی سر مایه داری پیش بینی گردیده . همچنان در پروگرام اتحاد شوروی رعایت حقوق مردمان کشور های حوزه نیز مدنظر گرفته شده است که عملی شدن پروگرام مذکور آنها را قادر خواهد ساخت تا سیاست خارجی شانرا وطریق و چاره جویی های راکه خود شان در حل معضلات داخلی شان ضروری میدانند مطابق به ضرورت و عنعنه شان بدون هیچ نوع فشاری از خارج خود انتخاب نمایند . همچنان در پلان پیشنهاد شده لیو نیف بریزنف اشتراک مساوی این کشور ها در

را فکر می کنند و اگر فکر می کنند در کجا ؟ گفته است : «باید بگویم که امکان بیشتر آن می رود تا در شرق میانه ، حوزه خلیج فارس و منطقه بحر هند بوقوع برسد» اما ما این پیش بینی جنرال را بوجدان خودش مسمی گذاریم .
تعا می محافل امپریا لیستی در پی آنند تا دریا بند که پیشنهادات ارائه شده اتحاد شوروی در مورد استقرار صلح و آرامش در حوزه خلیج چه خطراتی را بضرع ستمگرانه و استثمارگری شان با خود در قبال خواهد داشت ؟
مگر باید گفت در پیشنهادات مذکور تمامی

آموزش پسر و دختر

شیرینی دوران طفلی را ندارد بلکه کمی سختی هارا احساس می کند که برایش تلخ است .
در مکتب ، پو هنتون پروگرام ها مختلف و متنوع است که امروز خوشبختانه هر کس رشته مورد نظر خود را انتخاب می کند و زیر نظر استاد موضوع را فرا می گیرد مثلا ریاضی تاریخ ، جغرافیه ، اقتصاد ، طب و غیره
اما در مکتب ویا پوهنتون به او یاد داده نمی شود برای اینکه مادریا پر خوب باشید ، برای اینکه همسر خوب باشید ، همکار خوب باشید ، کارگر خوب باشید ، اداره چی خوب باشید گفته نمی شود بلکه این همه موضوعات از بر خورد در اجتماع و فامیل یاد گرفته می شود .

و بر خود انسان است که مسله زندگی را مانند فور مول ریاضی حل کرد و تا امروز گر چه به حل این فورمول موفق نشده اند اما اگر پدران ، مادران ، مربیان متوجه این موضوع طفل باشند میتوانند بدون حل فورمول زندگی ، او را مرد یا زن آینده بسازند که هم به فامیل و هم به اجتماع مفید واقع شود و این نکته را هرگز نا دیده نگریم که مادر و پدر تنها تامین معیشت را به عهده ندارند بلکه وظیفه مادری و پدری خیلی سنگین است اگر چه پرنده گان هم بد هان چوچه های خوددانه میگذارند اما بعد از مدتی دیگر مسو و لیت زندگی چوچه به گردن پدر یا مادر نیست .

همینکه دختر با پسری دوست شد با هم زندگی مشترک را شروع و بعد از مدتی فرزند دار شدند و مثل دوران تا مزدی که روی بال

پرنده ها زندگی میکردند ، تمام عمر نمیتوانند روی بال پرنده زندگی کنند ، بعد از سپری شدن مدتی مشکلات زندگی آغاز میشود زیرا زندگی هما نقدر که شیرین و خواستنی است مشکلات هم داردو به خود جرات داده میگویم اگرچه توسط این گفته به مقام والای مادران و پدران حسادت نمیکنم و نمیگویم که آنها آداب زندگی کردن و پرورش فرزند را نمیدانند اما باید بگویم اگر پدران و مادران در نخستین روز هاییکه آموزش صورت میگیرد مادر یا پدر خوب باشند ، رفتار ، گفتار و کردار پسنندیده داشته باشند به یقین فرزندان توجه داشته باشیم .

جدول متقاطع

- ۷۳- مادر عرب .
- ۷۴- از مواضع دفاعی در جنگ .
- ۷۵- مرد بزرگ انگلیسی .
- ۷۶- از شعرای معاصر فردوسی .
- ۷۷- از مورخین اهل غزنه .
- ۷۸- از رقاصه های معروف هند .
- ۷۹- پرنده درهم و برهم .
- ۸۰- از شعرای نو پرداز ایران .
- ۸۱- از فلاسفه حکماء و طبیبان معروف کشور .
- ۸۲- يك نوع الكول درهم .
- ۸۳- در اشعار حافظ و خیام زیاد دیده میشود .
- ۸۴- شاعر بلند مقام زبان دری که این شعر ازوست .

تصویب تمامی موافقتنامه های مربوط به حوزه خلیج فارس و تضمین امنیت ، تمامی اراضی ، حاکمیت ملی و استقلال آنها از جانب تمامی کشورها بالاخص قدرتهای بزرگ در بر فراری يك صلح پایدار در منطقه خیلی مهم وارزنده خوانده شده است . از همین سبب بود که پروگرام اتحاد شوروی برای ایجاد يك صلح واقعی و عادلانه در حوزه خلیج با استقبال گرم کشور های حوزه خلیج و تمامی کشور های صلح دوست جهان مواجه گردید .
البته بدون شبیه مواضع زیادی در راه تطبیق پروگرام مطروحه اتحاد شوروی راجع به تحکیم صلح در منطقه خلیج موجود است مگر زمانی که باید تصمیم گرفت رسیده است و زمان در منطقه خلیج منتظر نخواهد ماند .

شان هم انسان های خوب تقدیم جا معه خواهند شد .

خواهران عزیز : مادر شدن کار آسان نیست این مادر است که انسان تربیه میکند اگر پسر و مادر انسان ها صاحب اینار باشند برای فرزندانشان خود قبل از پدر و مادر شدن آمادگی این کار میدهد و اگر پدر و مادر زندگی سر مست از عشق ، صحبت ، دوستی همرا همی و همکاری داشته باشند به یقین فرزندانشان نیز بیرونی آنها خواهند بود .
چه خوب است در پهلوی آموزش پرورش را نیز دنبال کنیم و این دو مکمل یکدیگر و هر يك سازنده دیگری است در هر حال و هر مرحله زندگی باید پرورش فرزندانش را در نظر داشته باشیم و هما نقدر که متوجه آموزش هستیم بالای پرورش کودکان نیز توجه داشته باشیم .

- غیر ساغر بدست میگیرد صاحب چشم تشنه می میرد .
- ۸۵- شاعر نیست از آمل .
- ۸۶- گوینده قصیده معر و ف داغگاه .
- ۸۷- «جاویدانه» از آثار معروف اوست .
- ۸۸- عدد معکوس .
- ۸۹- اصطلاحی است که در مجموع پرنده گان بکار می رود .
- ۹۰- خالص .
- ۹۱- مولانای بلخی ناله اش را از از حنجره آن بیرون کرده است .
- ۹۲- ملکه شاعر درهند قدیم .
- ۹۳- معنی آن سرود ها با املای غلط است .
- ۹۴- آواز .
- ۹۵- يك نوع بازی .
- ۹۶- از شعرای کشور .

هنر تیاتر و تعهد آن...

اماتیاتر و بالاحص تیاتر به شیوه پانتومیم جهانی و عالم شمول است . در آنجا حرکات اعضای بدن، رُست و پوز هنرمند کمک چشمگیری به گویایی این هنر میکند .

بر طبق افسانه هندی منشاء تیاتر مراسم جشن پیروزی خدای «ایندرا» بر شیاطین است در این هنگام هم خدایان و هم شیاطین شرکت میکردند و بازیگران با حرکات گوناگون حرکات آنها را مجسم میساختند . (۲)

و اینطور مشاهده میکنیم که بشر بسیار قدیم نیز از این هنر برخوردار بوده اند . در حقیقت تیاتر وسیله نیرو مندی است برای تاثیر در مردم . و سوسه بزرگ تیاتر در اینست که شخصیت های رابه کار میگردد که تماشاگر رابه سوی حقیقت رهنمون میشوند . در تیاتر هم گمادی خالص وجود دارد و هم تراژیدی برای متاثر ساختن ، و هر دو به منظور تشریح تحول در رفتار اجتماعی به وجود آمده اند .

پیرامه توشار عقیده دارد : (تیاتر قبل از همه چیز یک مقاله است . مقاله به معنای تعارض و برخورد دو عقیده متضاد و دو جهان بینی متفاوت و از این تعارض است که عمل میزاید . پایان نمایش درست وقتی است که این تعارض حل شده باشد . به این ترتیب می بینیم که ارزش یک نمایش تشاد نتیجه آن نهفته نیست ، حتی

میتوان گفت نتیجه یک نمایش جزء از خود نمایش نیست و تنها حرکت و در گیری دو قطب مخالف و موافق ، مثبت و منفی است که روح زندگی را میسازد . (۳)

اهمیت تیاتر را همانطور که گفتیم در تجسم صحنه ها و اجرای گونه از زندگی معمول بروی سن میباشد . اینکه نمایشنامه یاد استان نمایش رابطه با ادبیات دارد یاد واقع خود جزء از ادبیات است حقیقت است ولی دو تکمیل ساختن تیاتر نیز دخیل است . برشت میخواهد که داستان یک نمایش باید پر محتوا و عمیق باشد تا برای تماشاچی پیامی بیاورد . با اینهم نقش نمایشنامه راد تیاتر ، کلی و ضروری ندانسته اند . یرزی گرو تفسکی که گفته : در سیر تحولی هنر تیاتر نمایشنامه یکی از آخرین عناصری است که به تیاتر اضافه شده است ، در یکی از مصاحبه های مطبوعاتی خود چنین ابراز نظر

اینست تا همه عوامل هنر شان رابه خدمت بگیرند و آنرا در راه تنویر اذهان به کار برند .

در ساحه تیاتر الکوار و عقیده های جدید غالباً در سالون های کوچک و بزرگ در مقابل عده از تماشا چیان گذاشته میشود ، نو بودن این افکار یاد حقیقت داستان نمایش طرح و دیگور آن حتمی است چونکه تماشاگر به این لحاظ آمده تاجیز نوی رابینند . در اصل «ویژگی یک تیاتر اصیل آنست که با اجتناب از هر چه موجب تفرقه و پراگند گپهای بشری و اجتماعی است ، سر نوشت و همگامی تمامی بشریت را مورد عنایت قرار دهد .» (۵)

در تیاتر انقلابی زمینه انقلاب اجتماعی تاجایی از نظر روحی و ایدئو لوزی فراهم میشود ، همین خود تاثیر واقعی تیاتر رابر جامعه و مردم می نمایاند .

تیاتر علاوه از اینکه تصدی بردوش دارد تا به مردم موضوعی را تجربه کند باید جنبه زیبایی و احساس رانیز فراموش نکند . در واقع تا تیسر تیا تر در همان آفریدن به نحو زیبا و شایسته آنست . نکته دیگر که باید یاد آوری شود اینست که گرد هم آیی مردم در یک مکان باعث تاثیر پذیری بیشتر از نمایش میگردد . این موضوع تجربه شده که

میکند : «اساس تیاتر مواجهه است . نمایشنامه یک واقعیت هنری است که در احساس عینی وجود دارد . در عصر ما نمایشنامه به حد کافی قدیمی است و اگر باتمام قدرت تاکنون خود را حفظ کرده است به عبارت دیگر ، اگر نمایشنامه مشتمل بر مواردی از تمرکز تجارب بشری ، اجراها ، تصاویر ، مناسبه ها و حقایق باشد که هنوز هم برای ما علمی هستند بنا برین نمایشنامه به صورت پیامی در می آید که از نسل های قبل دریافت میکنیم .... ما میتوانیم نمایشنامه ها را فقط به عنوان بخشی از ادبیات مورد مطالعه قرار بدهیم . (۴)

به هر صورت از اینها گذشته در مقاله فعلی تمهد و رسالت تیاتر بیشتر مورد توجه ماست . اگر در جامعه بی بحرانی رخ داده باشد در گونی آمده باشد یا جامعه را کدام خطر مورد تهدید قرار دهد طوره حال جنگی بر پا شود و این جنگ زندگی همه ما را یکایک تهدید کند . در همین هنگام وظیفه نویسندگان ، شاعران و گردانندگان تیاتر

بقیه صفحه ۴۳

جوانان و روابط...

فامیل چه پدر باشد یا مادر و یا خواهر و ... در امور زندگی خصوصی یک زن و شوهر . اگر مادر نمی خواست که پسرش بد بخت شود و دختری که خدا گفته در خانه شان زندگی داشت و او هم پدر و مادر مانند پسر شان دارد . مداخله بی جا وی مود نمی نمود و برعکس زن جوان را به وظایفش بصورت عاقلانه متوجه میساخت هرگز این تراژیدی خانوادگی بوجود نمی آمد . چه فکر میکنید که آیا این کار والدین و دیگر اعضای فامیل در حق آن دختر بی چاره و حتی به حق پسر شان درست بود ؟

طبعاً خواهید گفت که نه و هرگز نه . پس توصیه دوستانه ما به آن خانواده های محترم اینست که زندگی خانوادگی عزیزان و نور چشمان شان را با مداخلات بی جا نباید مورد تهدید قرار دهند . تا باشد که جوانان ما با خاطر آرام و آسوده به زندگی خانوادگی شان ادامه دهند .

نادرست از زندگی فامیلی اش گرفت دیگر مشکل بنظرمی آید که بتواند آنرا از مخیله خود دور کند . من تحت تاثیر این حادثه فامیلی قرار گرفته ام و برابم مشکل مینماید که به این زودی از این حالت بیرون بیایم . بین ، این طرز فکر بنظرم درست نیست در حالیکه خودت به آن باور داری که هیچکس مثل یکدیگر نیست و همانطور خواسته ها ، توقعات طرز تربیه و برداشت هانیز فرق میکند . پس این غیر عاقلانه است که انسان از یک حادثه ای که در اثر اشتباه فامیلیش بسوقع پیوسته برای همیشه از بخت خود ، از زندگی شیرین خانوادگی خویش چشم ببوشد ... - بلی این گفت شنود من با آن دختر تحصیل کرده بود و او چنین برداشتی از زندگی خانوادگی داشت .

در یک مورد من با این دختر هم عقیده هستم و آن اینکه مداخلات بی جا وی مورد اعضای

نمایش برای فرد آنقدر گیرا و دلچسپ واقع نمیشود چه در سالون پر جمعیت تماشا کننده همراه با حاضرین میخند د ، متاثر میشود و خود را در جمع آنان فکر میکند .

در تیاتر تماشاگر با همه حواس ، با گذشته و حال و آینده اش حضور می یابد ، نیروی که از تیاتر به وجود میاید به سبب هم نفس بودن آن با تماشاچی پیش از هنر دیگر جذاب ، گیرا ، هیجان انگیز ، معذریا تکان دهنده است . از همین رو در طول تاریخ ، تیاتر رادو سازمان بزرگ اجتماعی پیوسته و زیاد مورد استفاده قرار داده اند ، مذهب و سیاست .

تیاتر در طول زمان تغییراتی پذیرفته گاه به شکل تراژیدی خالص و گاه به شکل کمیدی خالص بیان شده ، همچنان مکتب ها و جریان های در آن به وجود آمده .

مخصوصاً در قرن بیست که عصر برخورد تیاتر های مختلف و ایجاد آنهاست روش های گوناگونی در تیاتر عرضه شده است . تیاتر تجربه گسرایا «حماسی» برشت مجرب ترین و شناخته شده ترین تیاتر عصر ماست تیاتر اوژن یونسکو که تیاتر جدیدیا تیاتر پوچی اش گفته اند ، نیز در مقابل همین تیاتر «برشت» قد علم کرده است . تیاتر دیگر که تا هنوز پابر جاست تیاتر هنری مسکو یا تیاتر استا نسلافسکی میباشد .

این سه جریان تیاتر در جهان کنونی مورد قبول افتاده اما تیاتر حماسی برشت که با فن فاصله گذاری استوار میباشد بیشتر بر سر زبان ها و بر روی ستیزها راه کشیده است .

وما در این مختصر بعد از مروری بر سر گذشت تیاتر ، چند کلمه باشتاب درباره این سه روش تیاتر کنونی خواهیم نوشت ، اگر نتواند عطش دوستداران هنر و هنر تیاتر را فرو نشاند برهن ببخشایند .

- (۱) پانتومیم نمایشی که بدون صدا فقط با حرکات ادا شود .
- (۲) پیرامه توشار ، تیاتر واضطراب بشر ، ترجمه افضل و توفی ، (تهران) : انتشارات رادیو تلویزیون ملی ۱۳۵۳ ، ص ۵۰ .
- (۳) - همو ، ص ۱۵۵ .
- (۴) - یرزی گروتفسکی ، مصاحبه با یرزی گروتفسکی ، تما شا ، ۳۶۵ ، (تهران ، ۱۳۵۷) ، ص ۲۸ .
- (۵) - پیرامه توشار ، ص ۱۵۰ .

مستحکم باد دوستی

در سال ۱۳۳۴ آوانیکه امپریالیزم باکمک های نظامی خویش به پاکستان توازن قوای نظامی را در منطقه برهم زد و دولت افغانستان برای حفظ استقلال کشور لویه جرگه عنعنوی مردم را احضار و موضوع را مطرح نمود. لویه جرگه ۱۳۳۴ به تاسی از خواست بالقوه مردم تا به حکومت اجازه داد تا از اتحاد شوروی سوسیالیستی طالب کمک نظامی شود و کشور شو را با حیث دوست آزموده شده به این خواست مردم با جواب مثبت داده و از همین وقت همکاری های نظامی بین مملکتین آغاز یافت. ولی امروز ارتجاع و امپریالیزم نسبت اینکه در سالیس شان باکمک های برای درانه اتحاد شوروی نقش بر آب شده است، تبلیغات دروغین برآه انداخته اند و می خواهند از این طریق خصومت های خویش را علیه اتحاد شوروی بزرگ و انقلاب ملی و دیموکراتیک افغانستان عملی سازد. هکذا همان طوریکه در معاهده ذکر شده است افغانستان و اتحاد شوروی معا هده ۱۹۷۸ را با اراعات و در نظر داشت احکام منشور ملل متحد بین هم منعقد ساخته اند. لذا هیچ جایی برای تبلیغات دروغین دشمنان صلح و آزادی باقی نمی ماند.

در ماده پنجم معا هده از طرف جمهوری دموکراتیک افغانستان احترام ز یاد به سیاستی که اتحاد شوروی به سویه جهانی اتخاذ نموده ابراز شده است چه این سیاست متوجه تامین صلح و همکاری بین مردمان ممالک مختلف جهان می باشد. هکذا اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به سیاست عدم تعهد جمهوری دموکراتیک افغانستان که متضمن صلح در منطقه و جهان می باشد، احترام قایل می باشد. در ماده ششم معا هده، تعهد هر دو طرف در مورد عدم اشتراک شان به پیمان های نظامی و سایر دسته بندی ها و اقدامات عملیاتی که علیه یکی از طرفین معا هده باشد تذکر رفته است.

در ماده هفتم دوام کوشش و مساعی هر دو طرف در راه حفظ صلح جهانی، امنیت هر دو مان و گسترده شدن پروسه تشنج زدائی بین المللی و گسترش آن در همه نقاط جهان ابراز شده است. هکذا رفع اختلافات بین کشور ها را از طریق مذاکره بهترین و موثرترین طریق دانسته اند. هر دو طرف فعلا نه در راه خلع سلاح عام و تمام منجمله سلاح اتمی، مجدانه عمل خواهند کرد.

در ماده هشتم تذکر رفته است که هر دو طرف مساعی مشترک خویش را برای گسترش همکاری بین کشور های آسیایی و ایجاد یک سیستم مطمئن دسته جمعی که در آن همه کشور های ذینفع شرکت داشته باشند، بخرچ خواهند داد. ماده نهم دوام مساعی انسانی هر دو طرف را علیه دسیسه های قوت های تجاوز و محو استعمار و نژاد پرستی به رسمیت می شناسد. تصریح کرده است. هکذا درین ماده پشتیبانی هر دو کشور و همکاری شان برای آن مردمانیکه در راه استقلال و حاکمیت و پیشرفت خویش مبارزه می کنند، ابراز شده است.

ماده دهم معا هده حکم می کند که هر دو طرف در موضوعات مهم جهانی که منافع طرفین در آن مضمحل باشد با هم مشوره خواهند کرد. در ماده یازدهم هر دو طرف اطمینان داده اند که مواد مندرج این معا هده ناقض تعهدات شان نسبت به معا هدهات بین المللی نمی باشد لذا هر دو طرف تعهد سپرده اند که در معا هدهات بین المللی دیگر که نفی کننده و ناقض این معا هده باشند شرکت نخواهند کرد.

چارماده باقیمانده معا هده مربوط به مدت اعتبار و دیگر طرز العمل های تخنیکی بوده و مدت اعتبار معا هده بیست سال پیش بینی شده است. هکذا شرایطی نیز برای اراده هر دو طرف جهت فسخ معا هده در مواد سیزدهم و چهاردهم درج شده است. این بود نظر گذرانی بر معا هده

پنجم دسمبر ۱۹۷۸ مطابق ۱۴ قوس ۱۳۵۷ که بین جمهوری دموکراتیک افغانستان و اتحاد شوروی عسقد گردیده است.

خواننده محترم با قرائت متن فوق بخوبی درک خواهد کرد که تبلیغات دروغین و عوام فریبانه دشمنان صلح و دوستی ملت ها نه تنها میان تپی و جعلی است بلکه معا هده مذکور بر خلاف ادعای ارتجاع جهانی و هممونیزم هستر یک پیکنگ متضمن

خانواده ها...

انتباط از آن جهت ضروری است که اعضای خانواده حدود، صلاحیت و محل کار و استفاده خویش را بدرستی بفهمند و بر والدین است تا، کودکان را از همان ایام طقو لیت طوری پرورش دهند که ایشان بدانند وقتی صبح از خواب بیدار می شود چه باید بکنند؟ و در اوقات روزچه اعمالی را انجام دهد و با لایحه بازهم شب در کجا بخوابد و جای خواب هر کدام معین باشد به این ترتیب دیده میشود که با روشن نمودن شرایط حیاتی و وضع و مقام هر یک خسود انضباط در خانواده گوی نقش خود را بازی می کند.

همینگونه دموکراسی نیز زمانی مفید بوده می تواند که والدین بگذارند اطفال و دیگر اعضای خانواده عقاید و نظریات خود را در جهت بهبود خانواده آزادانه ابراز نمایند و در صورتی که نظرشان مفید بود هم تشویق می شوند و هم استعدادشان رشد می یابد. و اگر نادرست بود باید با برخورد مثبت و شیوه منطقی برای شان فهمانده شود راهی را که انتخاب نموده اند به خطر افته اند. در جمع آوری بحث در باره دموکراسی و انضباط در خانواده به این نتیجه می رسیم که نظم و رشد و انکشاف خانواده با یاد در پروگرام والدین جای اصلی و مقام

والدین را حایز باشد. همانطوریکه انضباط، نظم خانواده گوی را بر جا و مستحکم می نماید، دموکراسی نیز باعث اصلاح کارها می گردد، برای رشد منطقی خانواده با یاد اهمیت آن عمیقاً درک شود. آنچه را بصورت گذرا در باره فر هنگ خانواده خواهند دید، به بررسی عمیق و همه جانبه ای نیاز دارد، ولی برای آگاهی و مقدمه در باره فرهنگ خانواده ضرورت است تا در همین چوکات نیز توجه داشته باشیم. با ذکر این مطلب که گفته های فوق را به مثابه یاد آوری تلقی نموده در باره مطالعه نمائیم که البته در صحبت های بعدی با در نظر داشت امکانات بصورت همه جانبه درباره تحقیق خواهد شد.

مدیر مسوول: راحله راسخ خرمی
معاون: محمد زمان نیکرایی
آمر چاپ: علی محمد عثمانزاده
آدرس: انصاری واپ- جوار ریاست
مطابع دواتی - کابل
تلفون مدیر مسوول: ۲۶۸۴۹
سوچپورد: ۵۵ - ۲۶۸۵۱
تلفون ارتباطی دفتر: ۲۱
تلفون توزیع و شکایات: ۲۶۸۵۹

شنبه ۹ محرم ۱۳۵۹

شماره ۴۸ و ۴۹
فبروری ۱۹۸۱

قیمت يك شماره ۱۳-۱۲۰۰۰

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**